

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
ÚSTAV ROMÁNSKÝCH STUDIÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jitka Graciasová

Kodifikované anglické přejímky v současné francouzštině a jejich percepce
rodilými mluvčími

Codified English loanwords in contemporary French and their perception by
native speakers

Praha, 2020

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Tímto děkuji Mgr. et Mgr. Radce Mudrochové, Ph.D. za její vstřícnost a velmi cenné rady a připomínky při vypracování mé diplomové práce. Mé díky patří také rodině a partnerovi, kteří mě podporovali během studií.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím se zapůjčením diplomové práce ke studijním účelům.

I have no objections to the MA thesis being borrowed and used for study purposes.

V Praze 15. prosince 2020

Jitka Graciasová

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o anglických přejímkách, které pronikly do francouzského jazyka během posledních 5 let a staly se součástí metalingvistického korpusu. Cíl práce je dvojitý; na jedné straně dojde k analýze anglických přejímk, které vstoupily do slovníku obecného jazyka za posledních 5 let. Na straně druhé se pokusíme zjistit, formou sociolingvistického výzkumu, jak jsou dané výpůjčky vnímány rodilými mluvčími francouzského jazyka. Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická se věnuje vymezení přejímky a popisu jednotlivých druhů přejímk, dále jejich obecnou charakteristikou a kodifikací. Praktická část se zabývá klasifikací přejímk kodifikovaných ve stanoveném metalingvistickém korpusu a jejich následnou percepcí u rodilých mluvčích.

Klíčová slova: anglicismy, anglické přejímky, francouzština, jazykové výpůjčky, kodifikace, metalingvistický korpus

Abstract

The diploma thesis deals with English loanwords that were integrated into French during the past 5 years and became a part of metalinguistic corpus. There are two aims, on one hand, we will analyze English loanwords that entered general language dictionary in the past 5 years. On the other hand, using sociolinguistic research, we will try to find how native speakers perceive given loanwords. The text is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part characterizes loanwords, describes individual types of loanwords, and discusses their general characteristics and codification. The practical part is dedicated to classification of loanwords codified in the given metalinguistic corpus and deals with their perception by native speakers.

Key words: anglicisms, English loanwords, French, language borrowing, codification, metalinguistic corpus

Obsah

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1. JAZYKOVÉ PŘEJÍMKY – TERMINOLOGIE A DEFINICE	11
1.1 Přejímka, výpůjčka, či přejaté slovo?	11
1.2 Definice jazykových výpůjček	12
1.2.1 Jazykové výpůjčky definované z pohledu francouzštiny	12
1.2.2 Jazykové výpůjčky definované z pohledu angličtiny	12
1.2.3 Jazykové výpůjčky definované z pohledu češtiny	13
1.3 Anglicismy	13
2. TYPOLOGIE A INTEGRACE PŘEJÍMEK A ANGLICISMŮ	15
2.1 Typologie jazykových výpůjček dle Pierra Guirauda	15
2.1.1 Přejímka jména i konceptu	15
2.1.2 Přejímka pouze jména	16
2.1.3 Přejímka pouze konceptu	16
2.1.4 Asimilace názvu	16
2.1.5 Pofrancouzštění konceptu	16
2.2 Integrace výpůjček dle Pierra Guirauda	17
2.2.1 Fonetická integrace	17
2.2.2 Morfologická integrace	19
2.2.3 Lexikální integrace	20
2.2.4 Gramatická integrace	21
2.3 Typologie anglicismů dle Maurice Pergniera	22
2.3.1 Přejímky	22
2.3.2 Faux amis	23
2.3.3 Kalky	23
2.3.4 Paralingvistické anglicismy	24
2.4 Integrace a asimilace výpůjček dle Maurice Pergniera	25
2.4.1 Fonetická integrace	25
2.4.2 Gramatická a sémantická integrace	26
2.5 Typologie jazykových výpůjček dle Henriette Walterové	27
2.5.1 Přejímky tvaru i významu	27
2.5.2 Přejímky aproximativní	28
2.5.3 "Faux amis"	28
2.5.4 Pseudoanglicismy	28
2.5.5 Překlady	29

2.6	Typologie a jazykových výpůjček dle Jean-Françoise Sablayrolla	29
2.6.1	Přejímky ze živých jazyků.....	29
2.6.2	Přejímky ze starověkých jazyků	30
2.6.3	Přejímky z linguy francy (náboženství, kultura...).....	30
2.6.4	Xenismy, přejímky jinojazyčné, slova přejatá tak, jak jsou.....	30
2.6.5	Peregrinismy	30
2.6.6	Morfologické kalky, přizpůsobené přejímky, pofrancouzštění	30
2.6.7	Sémantické kalky, ekvivalenty.....	31
2.6.8	Přejímky z dialektů, regionalismy	31
2.6.9	Přejímky ze sociolektu, argotu atd.	31
2.6.10	Přejímky ze starých podob jazyka	31
2.6.11	Přejímky z technické terminologie do obecného jazyka.....	32
2.6.12	Přejímky mezi terminologií různých technických odvětví	32
2.6.13	Přejímky z obecného jazyka do technické terminologie	32
2.6.14	Přejímky s nesprávnou analýzou	32
2.6.15	Přejímky se slovními hříčkami	32
2.6.16	Přejímky s různými pravopisnými variantami	32
2.7	Typologie jazykových výpůjček dle Nicole a Jeana Tournierových	33
2.7.1	Morfosémantické přejímky	33
2.7.2	Sémantické přejímky	33
2.7.3	Interní přejímky	33
2.7.4	Nepřímé přejímky.....	34
2.8	Syntéza typologií	34
3.	HISTORICKÝ VÝVOJ ANGLICISMŮ VE FRANCOUZŠTINĚ	36
3.1	Středověk.....	36
3.2	Renesance	36
3.3	17. a 18. století neboli období <i>Bel usage a Bon usage</i>	37
3.4	19. století.....	38
3.5	20. století.....	39
3.6	Současnost.....	40
	PRAKTICKÁ ČÁST.....	43
4.	METODOLOGIE	43
4.1	Výzkumné hypotézy	44
5.	ANALÝZA.....	46
5.1	<i>Le Petit Larousse 2017</i>	46
5.1.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse 2017</i>	47

5.2	<i>Le Petit Larousse</i> 2018.....	48
5.2.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2018.....	50
5.3	<i>Le Petit Larousse</i> 2019.....	51
5.3.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2019.....	53
5.4	<i>Le Petit Larousse</i> 2020.....	54
5.4.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2020.....	55
5.5	<i>Le Petit Larousse</i> 2021.....	56
5.5.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2021.....	57
5.6	<i>Le Petit Robert</i> 2017.....	59
5.6.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2017.....	61
5.7	<i>Le Petit Robert</i> 2018.....	62
5.7.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2018.....	64
5.8	<i>Le Petit Robert</i> 2019.....	65
5.8.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2019.....	67
5.9	<i>Le Petit Robert</i> 2020.....	68
5.9.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2020.....	69
5.10	<i>Le Petit Robert</i> 2021.....	70
5.10.1	Typologie anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2021.....	71
6.	PERCEPCE VYBRANÝCH ANGLICISMŮ RODILÝMI MLUVČÍMI FRANCOUZŠTINY.....	75
6.1	Věk respondentů.....	76
6.2	Pohlaví/gender respondentů.....	77
6.3	Úroveň znalosti anglického jazyka.....	77
6.4	Celkový přehled znalosti vybraných anglických přejímek.....	78
6.5	Znalost vybraných anglických přejímek a věk respondentů.....	79
6.6	Znalost vybraných anglických přejímek a úroveň angličtiny.....	80
6.7	<i>Arty</i>	80
6.8	<i>Chatbot</i>	82
6.9	<i>Burn-out</i>	83
6.10	<i>Scroller</i>	84
6.11	<i>Veggie</i>	85
	ZÁVĚR.....	88
	RÉSUMÉ.....	90
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	92
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	95
	PŘÍLOHY.....	96

ÚVOD

Angličtina a francouzština patří do rozdílných skupin jazyků a každý z nich procházel odlišným vývojem, nicméně na jejich vzájemném vztahu se odrážely důležité historické a politické události, díky kterým se angličtina s francouzštinou významně ovlivňovaly a stále ovlivňují. Kromě historických vlivů je nutno brát v úvahu současnou roli angličtiny, která se nachází v unikátní situaci, jelikož je považována za světově univerzální jazyk. V této souvislosti se setkáváme s množstvím termínů, jako je například „English as a lingua franca“, „Lingua franca English“, „Globish“ nebo „English as a global language“.¹

Formální vnímání této role anglického jazyka teprve vchází do povědomí širší veřejnosti, avšak mnoho indicií z každodenního života už několik let poukazuje na anglofonní nadvládu. Znalost angličtiny se v současnosti považuje téměř za samozřejmost, ať už na poli pracovním či akademickém. S touto suverenitou angličtiny je spojen výskyt anglicismů, se kterými se setkáme napříč světovými jazyky.

Motivací autorky k výběru tématu této diplomové práce je její vlastní studium, ve kterém se věnuje jak anglické, tak francouzské filologii. Daná problematika nabízí zajímavé spojení obojího a vzhledem k proměnlivosti jazyka je současné vnímání anglicismů ve francouzštině podnětným tématem.

Středobodem tohoto textu jsou anglické výpůjčky ve francouzštině, nicméně i angličtina byla v minulosti významně obohacována výrazy z francouzského jazyka, které používá dodnes. V této diplomové práci se zabýváme problematikou kodifikovaných anglicismů, které se staly součástí francouzského metalingvistického korpusu během posledních pěti let. Cíl diplomové práce je dvojitý, zaprvé je to lexikologická analýza přejímek z angličtiny, které vstoupily do francouzského slovníku obecného jazyka v posledních pěti letech a zadruhé je naším cílem zjistit, jak jsou tyto výpůjčky vnímány rodilými mluvčími francouzštiny.

Práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. V části teoretické se nejprve věnujeme možnému vymezení termínů přejímka, výpůjčka a anglicismus dle různých slovníků, gramatik a lingvistických publikací. Následně se zabýváme tématem neologie a definujeme anglicismy v kontextu obohacování slovní zásoby francouzštiny, v této kapitole také analyzujeme a porovnáváme termíny *emprunt/přejímka* (výpůjčka). V předkládané práci se snažíme

¹ “English in the Conversation of Mankind: World Englishes and Global Citizenship.” Involuntary Associations: Postcolonial Studies and World Englishes, by David Huddart, Liverpool University Press, Liverpool, 2014, pp. 52–74. JSTOR, www.jstor.org/stable/j.ctt18kr776.6. Web. 5. 11. 2019

porovnávat náhled na danou problematiku z hlediska českých, francouzských a anglických publikací, jelikož některé koncepty jsou napříč různými lingvistickými tradicemi pojímány odlišně. V teoretické části také popisujeme problematiku jazykové kodifikace, její průběh a charakteristiku a zkoumáme jazykovou politiku Francie. Před praktickou kapitolou se věnujeme stanovení metodologie a materiálů užitých v této diplomové práci, zde rovněž popisujeme průběh výzkumu a metodu získávání dat pro část praktickou. V praktické části se věnujeme výzkumu kodifikovaných anglických přejímek v současné francouzštině. Na anglicismy v praktické části nahlížíme ze sociolingvistického hlediska a porovnáваме vnímání anglicismů a francouzských ekvivalentů. Praktická analýza je rozdělena do dvou hlavních částí. První je zaměřena na analýzu nově kodifikovaných anglických přejímek ve slovnících *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert* z let 2017-2021. Druhá část analýzy je věnována dotazníkovému šetření, jehož cílem je zjistit percepci vybraných anglických přejímek rodilými mluvčími francouzštiny. Všechny překlady citací z cizojazyčných publikací jsou vytvořeny autorkou práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1. JAZYKOVÉ PŘEJÍMKY – TERMINOLOGIE A DEFINICE

Jazyky se neustále vyvíjejí a proměňují, svou povahou reflektují změny ve společnosti i ve světě. Jazyk představuje jakýsi živý organismus, který nikdy nezůstává dlouhodobě neměnný. Vývoj můžeme pozorovat ve všech jazykových složkách – morfologii, syntaxi, lexikologii, fonetice, fonologii i stylistice. V této kapitole nejprve představíme různé definice a terminologie týkající se přejímek z angličtiny (anglicismů), které porovnáme z pohledu několika lingvistů, zároveň srovnáme definice přejímek dle českých, francouzských a anglických jazykových příruček a přiblížíme případné rozdíly v přístupu autorů těchto publikací. Jelikož se naše práce zaměřuje na přejímky z angličtiny, nebudeme se zabývat přejímkami, které pocházejí z klasických jazyků, ačkoliv je jejich role ve vývoji francouzského jazyka velmi důležitá. Z pohledu lingvistiky mají tyto přejímky ve francouzštině zvláštní postavení. Největším zdrojem výpůjček z klasických jazyků je především latina, která je jednak jazykem, ze kterého francouzština vznikla, ale zároveň i zdrojem odborných slov (Lehmann; Martin-Berthet 2003: 110).

1.1 Přejímka, výpůjčka, či přejaté slovo?

V rámci české terminologie se setkáváme s různými termíny, které označují francouzské *emprunt*. Patří k nim výrazy *prejímka*, *výpůjčka* a *prejaté slovo*. České slovníky se neshodují v použití těchto termínů, například *Slovník spisovného jazyka českého* uvádí mezi hesly pouze *výpůjčku*, ke které řadí ekvivalenty *prejaté slovo* a *lexikální výpůjčka* (Kacprzak; Mudrochová; Sablayrolles 2019: 73). Český jazykovědec František Čermák v díle *Jazyk a jazykověda (přehled)* přistupuje k termínům *výpůjčka*, *prejímka* i *prejaté slovo* jako k synonymům (Čermák 1994: 119; 239). *Nový encyklopedický slovník češtiny online* (NESČ) obsahuje heslo *výpůjčka*, u něhož v závorce uvádí výraz *prejímka* jako jeho ekvivalent. Zároveň ale NESČ dále v článku k *výpůjčce* uvádí, že nejrozšířenějším typem jsou lexikální výpůjčky, pro které se v češtině někdy upřednostňují pojmy *prejímka* či *slovo prejaté*². V této práci pracujeme se všemi výše uvedenými výrazy, přičemž je pro účely našeho výzkumu považujeme za ekvivalentní.

² „Výpůjčka.“ Nový encyklopedický slovník češtiny online. Web. 21. 4. 2020
<https://www.czechency.org/slovník/V%C3%9DP%C5%AEJ%C4%8CKA>

1.2 Definice jazykových výpůjček

1.2.1 Jazykové výpůjčky definované z pohledu francouzštiny

Definice slova výpůjčka (fr. *emprunt*) je ve francouzštině dvojitá. Zaprvé označuje proces přejímání slov z cizího jazyka, zadruhé tímto slovem pojmenováváme produkty tohoto procesu, výpůjčky (Pešek 2007: 13). Podle velmi formální definice Josette Rey-Debove je výpůjčka proces, při kterém jazyk L1, jehož lexikum je v okamžiku T dané a úplné, přejímá slovo M2 (pojmenování i pojmenovávání), jež předtím v tomto jazyce neexistovalo, a které náleží do slovní zásoby jazyka L2 (kdy i tento jazyk měl v T danou a úplnou slovní zásobu). Tento proces se odehrává od momentu T do momentu T', kdy doba, která mezi těmito dvěma momenty uběhla, má různou délku a odpovídá více či méně rychlé kodifikaci dané výpůjčky (Rey-Debove 1973: 107). Louis Deroy popisuje výpůjčku jako výraz, který jedna jazyková komunita získala od jiné komunity.³ Jean Dubois v díle *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage* definuje jazykovou výpůjčku jako případ, kdy jazyk A používá a následně integruje nějaký jazykový prvek, který má svůj původ v jazyce B (neboli zdrojovém), a který v jazyce A do té doby neexistoval (Dubois 1994: 177). Francouzský specialista na neologii Jean-François Sablayrolles popisuje přejímku jako proces, kdy daný jazyk hledá lexikální jednotky v jiném jazyce namísto jejího vytvoření pomocí vlastních zdrojů (Sablayrolles 2000: 232). Nicole a Jean Tournierovi ve svém díle *Dictionnaire de lexicologie française* formulují výpůjčku jako externí lexikogenní proces, při kterém se do daného jazyka integrují prvky, které pocházejí z cizího jazyka. Stejně jako Pešek (2007) Tournierovi uvádějí, že kromě pojmenování tohoto procesu přejímání označuje termín *emprunt* také jakýkoli z přejatých prvků (Tournier & Tournier 2009: 126).

1.2.2 Jazykové výpůjčky definované z pohledu angličtiny

V angličtině označujeme jazykové výpůjčky termíny „loanwords“ či „borrowed words“, přejímání pak „loan“ a „borrowing“, přičemž nám odpadá problém s polysémií (srov. *emprunt* viz kap. 1.1). *Cambridge Dictionary online* popisuje výpůjčku jednoduše jako slovo převzaté z jednoho jazyka a používané v jazyce druhém.⁴ Slovník *Merriam-Webster* nabízí podobnou definici; výpůjčka je slovo přejaté z cizího jazyka a alespoň částečně zdomácnělé.⁵

³ Deroy, Louis. *L'emprunt linguistique*. Web. 3. 3. 2020

<https://books.openedition.org/pulg/674#text>

⁴ „Loanword.“ *Cambridge Dictionary online*. Web. 4. 3. 2020

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/loanword>

⁵ „Loanword.“ *Merriam-Webster*. Web. 4. 3. 2020

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/loanword>

Podle anglickými lexikology hojně citované Haspelmathovy a Tadmorovy publikace *Loanwords in the world's languages: a comparative handbook* je výpůjčka slovo, které v nějaký moment vstoupilo do slovní zásoby jazyka jakožto výsledek procesu zvaného přejímání. Samotní autoři tuto definici nepovažují za problematickou (Haspelmath, Tadmor 2009: 36).

1.2.3 Jazykové výpůjčky definované z pohledu češtiny

František Čermák popisuje výpůjčky (přejímky) jako procesy, při kterých nedochází v cílovém jazyce k tvorbě nových slov, ale pouze k rozšiřování slovní zásoby daného jazyka (Čermák 1994: 119). *Nový encyklopedický slovník češtiny online* chápe výpůjčku jako jev, který je výsledkem jazykového kontaktu dvou jazyků, přičemž průvodním jevem přejímání je adaptace dané výpůjčky.⁶

1.3 Anglicismy

Anglicismus je široký pojem, jehož definice není jednoznačná a vždy závisí na pohledu jednotlivých lingvistických děl. V této práci porovnáme definice anglicismu z pohledu českých, anglických a francouzských lingvistických děl. Jean-Paul Kurtz ve svém slovníku *Dictionnaire Étymologique, Lexicologique et Historique des Anglicismes et des Americanismes* (2013) popisuje anglicismus jako výpůjčku (*emprunt*), kterou si jakýkoli jazyk převzal z angličtiny (Kurtz 2013). Zajímavé je, že autor v názvu svého díla používá pojem *amerikanismy* a ve slovníku samotném definuje, zda dané slovo řadí mezi amerikanismy či anglicismy, nicméně často také operuje s pojmem *anglo-amerikanismus*. Se zajímavým označením anglických výpůjček se setkáváme v díle *Parlez-vous français ?*, kde jim Étiemble ironicky říká *sabirismy*, což je pojem odvozený od *Sabiru*.⁷ Poměrně podrobný popis anglicismů a amerikanismů nacházíme v *Dictionnaire de lexicologie française* od autorů Nicole a Jeana Tournierových, kteří anglicismy popisují jakožto slova či slovní spojení vypůjčená z angličtiny, která mohou mít podobu věrnou původnímu tvaru, případně může dojít k modifikaci tvaru či k doslovnému překladu (kalku). Oproti tomu *amerikanismy* definují Tournierovi jako výpůjčky z americké angličtiny (včetně kalků), které se vztahují k americké kultuře v mnoha odvětvích. Mezi příklady tento slovník uvádí výrazy *playboy*, *lobby*, *hamburger* či *Disneyland* (Tournier & Tournier 2009: 33; 36-37). Odlišnou definici navrhuje slovník *Larousse*,

⁶ „Výpůjčka.“ *Nový encyklopedický slovník češtiny online*. Web. 26. 3. 2020 <https://www.czechency.org/slovník/V%C3%9DP%C5%AEJ%C4%8CKA>

⁷ „Sabir neboli Středomořská Lingua Franca (angl. The Mediterranean Lingua Franca), je pidžin, který se používal v oblastech okolo Středomořího moře od 11. století až do 19. století. Jedná se o italštinu, smíšenou s ostatními románskými jazyky, řečtinou a arabštinou.“ „Sabir.“ Wikipedie, otevřená encyklopedie. Web. 10. 11. 2019 <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Sabir&oldid=17123032>.

který anglicismy označuje trojím způsobem. ZprvÉ jako anglickÉ idiomy, dále jako anglická slova, syntaktické prostředky či významy přejaté jiným jazykem a do třetice jako solecismy⁸, které vznikly kalkováním syntaktických prostředků z angličtiny do francouzštiny⁹. Pro srovnání uvádíme chápání anglicismů v českém prostředí. Nový encyklopedický slovník češtiny online u hesla *anglicismus* uvádí: „Jazykový prostředek převzatý z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořený. Za anglicismus se v širokém smyslu považují prvky všech jazykových rovin a na všech stupních adaptace, v užším smyslu lexikální prostředky přejaté z angličtiny.“¹⁰

⁸ Solecismus označuje agramatické slovní spojení ve větě

⁹ „Anglicisme.“ *Larousse, Dictionnaire de français*. Web. 18. 11. 2018

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/anglicisme/3508?q=anglicisme#3507>

¹⁰ „Anglicismus“. Karlík P., Nekula M., Pleskalová J. *Nový encyklopedický slovník češtiny online*.

Web. 18. 11. 2018

<https://www.czechency.org/slovník/ANGLICISMY%20V%20%C4%8CESK%C3%89M%20LEXIKU>

2. TYPOLOGIE A INTEGRACE PŘEJÍMEK A ANGLICISMŮ

V následující kapitole se věnujeme typologii přejímek a anglicismů dle vybraných francouzských lingvistů. Pro účely této práce jsme vybrali pět jazykovědců, kteří se přejímkami a anglicismy zabývali či zabývají podrobněji a jejichž vědecká činnost je s výpůjčkami úzce spjatá. V kapitole jsou tito lingvisté řazeni chronologicky podle roku vydání jejich citovaných děl. Prvním vybraným lingvistou je Pierre Guiraud a jeho dílo *Les mots étrangers* (1971), ve kterém se věnuje typologii přejímek a způsobům jejich integrace do francouzštiny a v naší práci se na obě klasifikace blíže zaměříme. Dále popisujeme typologii dle publikace *Les Anglicismes : Danger ou enrichissement pour la langue française?* autora Maurice Pergniera (1989). Maurice Pergnier ve svém díle stejně jako Guiraud podrobněji rozebírá integraci anglicismů ve francouzštině, kterou v podkapitole věnované tomuto autorovi zmíníme také. Dále se podíváme dílo Henriette Walterové *L'Aventure des mots français venus d'ailleurs* (1998). Následující publikací, která řeší typologii přejímek, je *La néologie en français contemporain* (2000), jejímž autorem je Jean-François Sablayrolles, který se ve své vědecké činnosti specializuje především na neologii. Sablayrollovo dílo představuje originální pojetí typologie přejímek, ve kterém částečně zahrnuje i jejich začleňování do francouzského jazyka, avšak ne tak podrobně, jako Guiraud a Pergnier. Z publikací 21. století jsme vybrali *Dictionnaire de lexicologie française* (2009) autorů Nicole a Jeana Tournierových, kteří ve svém díle na přejímky nahlížejí z obecně lexikologického hlediska.

2.1 Typologie jazykových výpůjček dle Pierra Guirauda

V této kapitole se zabýváme dělením lexikálních výpůjček dle příručky *Les mots étrangers*, jejímž autorem je lingvista Pierre Guiraud, a z níž čerpáme i v kapitole mapující historický vývoj anglicismů. P. Guiraud dělí výpůjčky dle toho, zda se jedná o přejímání jména i pojmenovávaného (tento vztah můžeme připodobnit k saussurovskému *signifiant-signifié*), dále dle asimilace buď jména nebo pojmenovávané skutečnosti. Po francouzštění pak podrobněji dělí dle typu integrace (1971: 99).

2.1.1 Přejímka jména i konceptu

Prvním typem výpůjček, který Guiraud uvádí, je přejímání takových slov, u kterých zároveň s pojmenováním dochází k výpůjčce konceptu (Guiraud doslova uvádí pojem „věc“), jehož název je zachován se svým původním zněním. Pierre Guiraud tuto kategorii nazývá *Emprunt du nom et de la chose*. Jako příklad můžeme uvést *concerto*, z angličtiny pak *basket-ball* (*ibid.*).

2.1.2 Přejímka pouze jména

V těchto případech si cílový jazyk půjčuje pouze pojmenování pro označení v daném jazyce již existujícího alogenního konceptu. Guiraud jako příklad takových přejímek uvádí *izba* či anglické *christmas-pudding* (*ibid.*).

2.1.3 Přejímka pouze konceptu

V tomto typu výpůjček dochází k přejímání věcí, jejichž názvem je posléze kalk vytvořený pomocí jazykových prostředků cílového jazyka. Mezi takové výpůjčky patří třeba *mont-de-piété* (z italského *monte-di-pieta*), *autoroute* (z ital. *autostrada*) a *dada* (z angl. *hobby-horse*) (*ibid.*).

2.1.4 Asimilace názvu

Guiraud v této kategorii uvádí například *esplanade* (z ital. *spianata*), *boulingrin* (z angl. *bowling-green*). Mnohé pofrancouzštěné výrazy vznikly kontaminací doprovázenou lidovou etymologií, kupříkladu *contredance* (angl. *country-danse*, „venkovský tanec“) (*ibid.*).

2.1.5 Pofrancouzštění konceptu

V této kapitole se Guiraud věnuje přejímkám konceptů (věcí), u kterých dochází nejenom k pofrancouzštění názvu, ale zároveň k posunu významu, kdy daný koncept získává specifické konotace. Jako příklad autor uvádí *reître*¹¹ či *hâbler*¹², kdy původně neutrální výrazy získaly pejorativní význam. Těmito procesy pak získáváme dva odlišné významy ve stejném tvaru slova, které se vzájemně ovlivňují. Dalším takovým příkladem je *réaliser*, které kromě původního „uskutečnit“ kontaminací přejalo i význam anglického *realize* – „uvědomit si“ (*ibid.*).

Procesy, které jsme vyjmenovali výše, poukazují na fakt, že ve francouzštině dochází k asimilaci jazykových výpůjček z jiných jazyků a zároveň k jejich integraci do jazykového systému. Výpůjčky jsou do francouzštiny integrovány různými způsoby, které si představíme v kapitole 2.1.

¹¹ Z německého *Reiter* („jezdec“), výraz v současném jazyce označuje brutálního člověka, původně tak byli pojmenováni němečtí žoldáci najímaní Francií. Jejich krutost stojí za současným pojetím významu. L'Internaute. Web. 19. 11. 2019

<https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/definition/reitre/#definition>

¹² Ze španělského *hablar* („mluvit“), v 16. stol. si Francouzi utvořili o Španělech negativní představy, kdy toto sloveso získalo pejorativní konotaci, označuje chlubení, přehánění. Wiktionnaire, le dictionnaire libre. Web. 19. 11. 2019 <https://fr.wiktionary.org/wiki/h%C3%A2bler>

V této podkapitole jsme přiblížili problematiku syntaktické integrace jazykových výpůjček, které se ve svém díle Guiraud věnoval. Zároveň jsme uvedli několik příkladů takového začlenění do francouzštiny.

Tímto jsme uzavřeli typologii jazykových výpůjček dle Pierra Guirauda, který ve svém díle hojně čerpá z Étiemblu (první vydání *Parlez-vous franglais?* pochází z roku 1964), k němuž se v této práci také odkazujeme. Guiraud sdílí Étiemblův kritický postoj k anglickým výpůjčkám a stejně jako on termín *sabirismus*, nicméně celkový tón Guiraudovy publikace je v kritice výpůjček mírnější. Dílo Pierra Guirauda řadí výpůjčky do kategorií, které se primárně řídí typem jejich integrace do francouzštiny. Jak uvidíme v následujících kapitolách, většina námi citovaných autorů rozlišuje typologii výpůjček samotných a typologii jejich začleňování do jazyka.

2.2 Integrace výpůjček dle Pierra Guirauda

Jak jsme předeslali již v kapitole 2.1, jazykové výpůjčky jsou integrovány do cílového jazyka na různých úrovních. Pierre Guiraud toto začleňování dělí do čtyř skupin, které si postupně přiblížíme. Pro všechny typy integrace platí, že pokud je slovo do cílového jazyka špatně zařazeno a není tímto jazykem vnímáno jako svéprávný lingvistický prvek, stává se výpůjčka náchylnou k sémantickým a formálním odchylkám od svého původu.

2.2.1 Fonetická integrace

Vliv francouzského jazyka na fonetické rysy výpůjček spočívá ve změně dynamického přízvuku, kdy je zároveň redukována výslovnost koncové hlásky. Těmito procesy dochází k alternaci přízvuku tak, aby odpovídal dvěma francouzským typům akcentu – mužskému a ženskému. První zmíněný nese přízvuk na poslední slabice, ve druhém je přízvučná předposlední slabika, za kterou následuje němé e. Fonetické změny lze pozorovat u italských příjmení končících na -a. Jejich původní koncovka byla nahrazena němým e, př. *disgrazia* > *disgrâce*. V některých italských výpůjčkách bylo koncové e zachováno, ale stalo se neznělým, př. *belvédère*. U výrazů jako je *bravo* je původní koncovka ponechána kvůli francouzskému fonetickému systému, kdy neexistuje koncové v. Guiraudova publikace se dále věnuje i dalším italským výpůjčkám, avšak pro kontext této práce jsou zajímavější výpůjčky z angličtiny, ke kterým se Guiraud vyjadřuje v další části kapitoly. Velký rozdíl mezi asimilací italských a anglických výpůjček spočívá v zásadě rozdílném systému fonémů těchto jazyků. Zatímco italština má jakožto románský jazyk určité podobnosti s francouzštinou, anglická fonetika představuje pro francouzský systém něco neznámého. Mezi největší překážky

anglických fonémů patří diftongy a konsonantické skupiny, kde dochází při asimilaci výpůjček k nejvýraznějším změnám. Příkladem takových procesů je slovo *roast-beef*, které ve francouzštině ztratilo dvojhlasiku *oa* a souhláskovou skupinu *stb*, čímž jsme dostali zápis *rosbif*. Stejný postup lze demonstrovat na původním *beef-steak*, ze kterého francouzština vytvořila *bifteck*.

Anglické výpůjčky, které francouzština přejala do 12. století, jsou dvojího typu: asimilované a neasimilované. Výrazy, které byly přejaty a podstoupily fonetickou asimilaci, označují zároveň věci, které cílový jazyk převzal a naturalizoval, například *contredanse*, *paquebot*, *bouledogue* či *rosbif* (Guiraud 1971: 102).

Naopak slova vypůjčená z angličtiny, ve kterých byl zachován původní pravopis, pojmenovávají ryze anglické koncepty. Patří mezi ně např. *lady*, *gentleman*, *building* či *pudding*, slova, u kterých by pofrancouzštěním došlo k sémantickému posunu (př. *gentilhomme*, *construction*). Ponechání pravopisu beze změn má i stylistický a sémantický efekt, kdy použití anglického výrazu poukazuje podle Guirauda na určitou anglomanii (o které mluvil i Étiemble).

Tímto rozdělením nám vznikají dvě kategorie anglických výpůjček. V té první najdeme asimilované výrazy, u kterých došlo k pofrancouzštění konceptu i názvu. Do druhé kategorie řadíme takové výpůjčky, které si zachovaly původní anglickou formu, Guiraud tento typ nazývá „sémantické a stylistické anglicismy“. Tento lingvista se domnívá, že u druhé skupiny, některým názorům navzdory, pravděpodobně nedojde k pofrancouzštění. Díky původní anglické formě jsou tyto výpůjčky snáze rozpoznatelné a je pravděpodobné, že z jazyka vymizí dříve, než dojde k jejich naturalizaci. Autor ve svém díle z roku 1971 uvádí jako příklad *blue-jeans*, kde dle něj není nutné předčasně formovat něco jako *blouginés*, když nevíme, zda bude daný výraz relevantní i za několik let¹³ (1971: 103).

Z hlediska fonetiky Guiraud doporučuje, abychom anglicismy vyslovovali dle anglických fonetických pravidel, zatímco pofrancouzštěné výpůjčky z angličtiny by měly mít francouzskou výslovnost. Nicméně tato pravidla jsou dále komplikována pravopisem, který výslovnost často

¹³ Vyhledáváním v korpusu Araneum Francogallicum Maius jsme dostali 42 výskytů *blue-jeans*, tzn. tento výraz je stále ve francouzštině používán, nicméně ani po téměř půl století nebyl pofrancouzštěn. Benko, V.: Araneum Francogallicum Maius, verze 15.03. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 8. 5. 2020)

ovlivňuje bez ohledu na původ či začlenění výpůjček. K problematice pravopisu se vyjadřujeme v následující podkapitole.

2.2.2 Morfologická integrace

Každý jazyk má své jazykové kompoziční a derivační prostředky, pomocí kterých tvoří slova. Většinou se jedná o kombinaci kořenů slov s různými předponami a příponami. Tyto procesy bývají sdíleny jazyky ze stejné jazykové skupiny, proto můžeme pozorovat podobnost u prostředků francouzských, španělských a italských. Jakožto románské jazyky všechny zmiňované sdílejí původně latinské afixy. Ačkoli každý z těchto jazyků prošel vlastním vývojem, jejich společný původ umožňuje snadné půjčování slov. Angličtina má také škálu afixů, které mají kořeny ve starofrancouzštině a středověké latině, proto je také můžeme poměrně snadno pomocí předpon a přípon asimilovat, např. *corporation*, *ventilator*. Složitější, ale ne nemožná asimilace však nastává u jejich výslovnosti, která je od románských jazyků odlišná (viz 2.2.1). Ne všechna slova jsou pomocí afixů integrována do francouzského systému, jsou vnímána jako izoláty tvořené pouze svým kořenem, např. *jockey* či *pergola*.

Dalším z morfologických jevů asimilace výpůjček je vytváření „nepravého sufixu“¹⁴, kdy dochází k resufixaci. Pokud dojde k alternaci přímo v rámci kořene slova, hovoříme o tzv. lidové etymologii. V anglických přejímkách nacházíme mnoho příkladů těchto dvou procesů, z „nepravých sufixů“ jsou to např. *paquebot* (z angl. *packet-boat*), *pannequet* (*pan-cake*) či *redingote* (*riding-coat*). Mezi výrazy, kterým dala za vznik lidová etymologie řadíme *country-danse* > *contredanse*; *bull-dog* (dosl. „býčí pes“) > *bouledogue* („pes ve tvaru koule“) (Guiraud 1971: 107), či *bowl-puch* > *boule-ponche*¹⁵ (Ducháček 1967: 102). Guiraud dále uvádí, že tento typ přejímek (kalků) je typický snahou měnit cizí slovní tvary na tvary cílovému jazyku vlastní.

U některých sufixů došlo k jejich přijetí do cílového jazyka. Konkrétním příkladem je anglické *-ing*, které francouzština přejala a v současnosti běžně používá. Současně francouzský fonetický systém zavedl nový foném, velární nazálu ŋ .¹⁶ Tato hláska však z pohledu Guirauda způsobuje rozkol, jelikož z hlediska ortofonetiky by slova končící na *-ing* měla být vyslovována s velární

¹⁴ Guiraud používá termín pseudo-suffixe

¹⁵ Výraz *boule-ponche* ve významu „anglický punč“ zmiňuje Dictionnaire universel françois et latin, který uvádí, že jeho původ nacházíme v angl. *bowl of punch* (mísa s punčem). Jésuites et imprimeurs de Trévoux, Dictionnaire universel françois et latin 6e édition (1771): 995. Web. 23. 10. 2019 https://fr.wikisource.org/wiki/Dictionnaire_de_Tr%C3%A9voux/6e_%C3%A9dition,_1771/BOULE-PONCHE_ou_BONNE-PONCHE

¹⁶ „-ing“ Wiktionnaire, le dictionnaire libre. Web. 26. 10. 2019 <https://fr.wiktionary.org/w/index.php?title=-ing&oldid=27109376>

nazálou, k čemuž se Guiraud staví spíše kriticky. Dalším bodem jeho kritiky je fakt, že se koncovka *-ing* začala ve francouzštině používat jako derivativní sufix, nicméně nesplňuje důležité kritérium: konkrétní význam. Zatímco v angličtině sufix *-ing* slouží k tvoření deverbativních substantiv a slov vyjadřujících jejich výsledek, ve francouzštině došlo k pozměnění funkce této přípony. Tuto změnu lze pozorovat u slov jako *yachting* (činnost – jachting), *shampooing* (předmět – šampon) či *smoking* (předmět – oblek) (1971: 109). U slova *shampooing* je zajímavé, že k němu byl připojen sufix *-ing* bez motivace v původním jazyce, jelikož anglický výraz pro šampon je *shampoo*.

Dalším jevem, který je při přejímání anglických výrazů komplikovaný, je sufix *-er* (ve francouzské podobě *-eur*). Zatímco v některých slovech byla přípona *-er* pofrancouzštěna (př. *prospecteur*), v jiných je zachována původní anglická forma, která však působí obtíže ve výslovnosti, kdy se rozhodujeme mezi vyslovováním jako v *-ère* a *-eur*.

Stejně tak struktura kompozit se v angličtině a francouzštině liší, jelikož ve francouzštině je přirozená postpozice přívlastku, zatímco v angličtině a dalších germánských jazycích preferujeme jeho antepozici. Z tohoto důvodu rodilí mluvčí francouzštiny často nepovažují slova jako *redingote* za složeniny.

Výše popsané jevy, kterým se Guiraud v rámci morfologické integrace věnuje, způsobují potíže v anglických výpůjčkách do francouzštiny. Některé z nich vedou až k ovlivnění syntaxe (viz kapitola 2.2.4) (1971: 110-111).

2.2.3 Lexikální integrace

Mezi způsoby lexikální integrace výpůjček řadíme dva procesy, a to kalkování a sémantický posun. Guiraud pak tyto procesy pojmenovává jako morfologické kalky a sémantické kalky.

Morfologickým kalkem rozumíme podle Guirauda takový proces, kdy je výraz cizího jazyka doslovně přeložen do jazyka cílového. Zároveň autor považuje kalky za nejsnazší řešení jazykových výpůjček z odborného jazyka (1971: 111). Mezi anglické výrazy, které francouzština převzala kalkováním, řadíme například *franc-maçon* (free-mason), *bas-bleus* (blue-stocking), *pénalité* (penalty). Morfologické kalky jsou častými produkty překladů ustálených slovních spojení a odborné terminologie, viz *être en forme*, *psychologie expérimentale* či *libre-pensée* (Guiraud 1971: 112).

Naopak sémantické kalky představují složitější proces, jelikož zároveň dochází k posunu významu. Jak uvidíme později v tomto textu, někteří lingvisté nerozlišují více typů kalků,

případně volí jinou terminologii, nicméně Guiraud sémantickými kalky rozumí ty, kdy výraz z cizího jazyka přenese svou sémantiku na výraz jazyka cílového, který má (téměř) identickou podobu. Typickým představitelem sémantického kalku je anglické *to realise* (uvědomit si) > *réaliser* (= *se rendre compte*) (*ibid.*).

2.2.4 Gramatická integrace

Je přirozené, že jazyk přejímá cizí výrazy, integruje je a umožní jim stát se více či méně zaužívanými. Problém však nastává ve chvíli, kdy tyto přejímky začnou ovlivňovat gramatiku cílového jazyka.

U anglických výpůjček Guiraud považuje takové případy za špatně asimilované. Jedná se například o problém při tvoření plurálu. Měli bychom následovat pravidla původního jazyka, nebo máme s výpůjčkami pracovat dle gramatiky francouzštiny? Příkladem jsou plurály *ladys/ladies*, *gentlemans/gentlemen*. Zde opět narážíme na odlišné typy jazyků, kterými angličtina s francouzštinou jsou. Angličtina je považována za jazyk analytický, jelikož nepoužívá flektivní afixy, zatímco francouzštinu bychom svou povahou řadili blíže k jazykům syntetickým (flektivním). Dalším rozdílem je absence rodů v anglickém jazyce, kdy musí francouzština rozhodnout, jaký rod daným výpůjčkám přisoudí. Guiraud jako příklad uvádí přejímku *interview*, kde váháme mezi maskulinem *un*, které bychom mohli považovat za „neutralizovanou“ formu, a femininem *une*, které je bližší francouzskému *une entrevue* (1971: 113). Ani dnes není tento problém jasně vyřešen a oba rody jsou přípustné, ačkoli webový slovník *Larousse* doporučuje užívání rodu ženského.¹⁷ Rovněž jednotlivé hledání frázi „un interview“ a „une interview“ v korpusech *InterCorp* a *Araneum Francogallicum Maius* (pro naše účely jsme hledali pouze varianty s členem neurčitým) poukázalo na mnohem četnější užívání feminina. *Araneum* obsahuje 8176 výskytů „une interview“ a 386 výskytů „un interview“¹⁸, v *InterCorpu* jsme našli 311 výskytů feminina a pouhé 2 výskyty maskulina.¹⁹

Možným rizikem přejímání syntaxe je vznik *sabirismů* (s pojmem „sabir“ se hojně setkáváme i u Étiembla), které přinášejí do francouzštiny cizí konstrukce. Jednou z nich jsou složené výrazy vytvořené juxtapozicí, které jsou běžné v angličtině, ale pro francouzštinu atypické,

¹⁷ „Interview.“ *Larousse, Dictionnaire de français*. Web. 10. 11. 2019
<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/interview/43894>

¹⁸ Benko, V.: *Araneum Francogallicum Maius*, verze 15.03. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 8. 5. 2020)

¹⁹ Nádvoříková, O. – Vavříň, M.: *Korpus InterCorp – francouzština*, verze 12 z 12. 12. 2019. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2019. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 8. 5. 2020)

př. *pause café* (coffee break). Dalším jevem, který Guiraud považuje za nežádoucí, je nadužívání pasiva, které je v angličtině velmi produktivní.

Poslední Guiraudovou připomínkou je používání dvojitych předložek mimo ustálená slovní spojení (např. *au fur et à mesure que*). K této problematice se vyjadřuje i Étiemble, který dává za příklad větu, která zní jako přímý kalk z angličtiny: „*Sur le plan de la politique, le double refus de l'obsession exclusive du, et de l'indifférence au, progrès économique caractérise notre situation.*“ (1991: 236), kde je spojení „*progrès politique*“ vztaženo ke dvěma různým předložkám, *du* a *au* (v angl. nejspíše *with* a *to*). Do češtiny bychom tuto větu mohli přeložit jako „Co se týče politiky, odmítnutí jak přílišné dychtivosti po, tak nezájmu o ekonomický pokrok charakterizuje naši situaci.“²⁰ Jak Guiraud upozorňuje, toto „degradování“ jazyka je nevyhnutelné a můžeme jen hádat, zda ve skutečnosti již nemluvíme *sabirem* (Guiraud 1971: 114).

2.3 Typologie anglicismů dle Maurice Pergniera

Francouzský lingvista Maurice Pergnier se ve svém díle *Les Anglicismes : Danger ou enrichissement pour la langue française?* věnuje výhradně anglickým výpůjčkám, ke kterým poskytuje podrobný rozbor. V této kapitole si uvedeme jeho typologii anglicismů a porovnáme je s ostatními zmíněnými autory.

2.3.1 Přejímky

Zatímco doposud jsme termín „anglické výpůjčky“ aplikovali jakožto synonymum „přejímek z angličtiny“ a „anglicismů“, Pergnier s tímto pojmenováním nakládá odlišně. S tímto termínem se v jeho podání nejčastěji pojí výraz „*franglais*“, se kterým se hojně setkáváme například u Étiembla. Pergnier tvrdí, že právě výpůjčky (*emprunts*) jsou jedinou interferencí, kterou laická veřejnost chápe jakožto anglicismus. Rysem, který jasně odlišuje výpůjčky od jiných výrazů, je jejich integrace do francouzštiny. Nejprve totiž zavádíme novou fonetickou a grafickou formu (Saussurovské *signifiant*), která není cílovému jazyku vlastní, a která je zřetelně cizí pro rodilé mluvčí francouzštiny. Jako příklad uvádí autor *week-end* či *jogging*. Z jeho pohledu jsou však mnohem zajímavější výpůjčky významů (*signifié*), dokonce říká, že by výpůjčky neměly žádný smysl, pokud by namísto nových konceptů zaváděly jen nové řady písmen a zvuků (Pergnier 1989: 31). U výpůjček konceptů Pergnier rozlišuje přejímky dle různých typů jejich integrace do jazyka:

²⁰ Pozn. aut.: Překlad byl zvolen schválně tak, aby reflektoval použití dvou různých předložek, ačkoli by pro češtinu bylo přirozenější vyjádřit vztahy větných komponentů pádovými koncovkami.

2.3.2 Faux amis

Druhým typem anglicismů jsou tzv. *faux amis*. Tyto anglicismy nepředstavují přejímání nového pojmenování do cílového jazyka, a tak si jich mluvčí většinou nevšímají, protože se nejedná o nový slovní tvar. Tento druh anglicismů spočívá v přisuzování anglického významu slovům, která svým tvarem vypadají francouzsky. Důvodem vzniku těchto anglicismů je velké množství výrazů, které mají v angličtině a francouzštině stejný či velmi podobný tvar. Taková slova nazýváme tradičně paronyma, avšak později se pro ně vžil spíše název *faux amis*. Pergnier ve svém díle z roku 1989 říká, že tento jev ostatní jazyky doposud vůbec či téměř vůbec neznaly, nicméně z dnešního pohledu se jedná o velmi častý typ anglicismů v mnoha jazycích, češtinu nevyjímaje. Z historického hlediska vděčíme za vznik těchto anglicismů dlouhodobému propojení Francie a Anglie, viz kapitola 3. Pergnier uvádí několik příkladů *faux amis* mezi francouzštinou a angličtinou, jako například anglické *demonstration* (demonstrace), které má ve francouzštině označení *manifestation*, ale můžeme se setkat s nesprávným *démonstration* (*faux ami*). Dalším hojně užívaným příkladem je sloveso *développeur* (angl. *develop*), které je díky svému četnému použití v angličtině často nevhodně používáno i ve francouzských textech. Zatímco v anglickém originále označuje *to develop* proces, kdy je něco nově vytvářeno, ve francouzštině označuje sloveso *développeur* rozvíjení něčeho již existujícího (Pergnier 1989: 82-84).

2.3.3 Kalky

Tento typ anglicismů se vyznačuje tím, že se soustředí pouze na základní strukturu signifié, díky čemuž nejsou tyto výpůjčky tak snadno detekovatelné. Kalky existují jak v morfologii a syntaxi, tak ve slovní zásobě jazyka. Obecně je lze popsat jako převádění znaků z jednoho jazyka do jazyka druhého, aniž by docházelo k přejímání signifiant či k zúžení významu signifié na základě podobnosti obou signifiant. Pergnier ve svém díle kalky dělí následovně:

i) Gramatické kalky

U tohoto typu kalků uvádí Pergnier příklad nesprávného překladu anglické věty „He was walking to the station“ do francouzského „Il marchait à la gare à pied“, kde by překlad měl znít „Il allait à la gare à pied“. Gramatické kalky lze jen těžko identifikovat, jelikož na první pohled je v nich zachována francouzská struktura, překládá se každý morfém ze zdrojového jazyka pomocí ekvivalentů v jazyce cílovém, problém ale nastává v sémantice těchto přejímek. Často je úkolem gramatických kalků uvádět přejaté výrazy či klišé.

ii) Lexikální kalky

Gramatické a lexikální kalky se ve většině případů vyskytují společně, mnohdy najdeme lexikální kalky v literatuře, kde je spisovatelé užívají záměrně pro vytvoření komického efektu. Tyto přejímky mohou v cílovém jazyce buď působit cize, neintegrovane, nebo naopak nepůsobí rušivě a jsou téměř bez problému integrovány. Jako typický příklad integrovaného lexikálního kalku uvádí Pergnier spojení *gratte-ciel* (angl. *sky-scraeper*), kde jsou jednotlivá slova přeložena doslovně, ale na rozdíl od gramatických kalků zde nejsou dodržena francouzská pravidla slovo tvorby, jelikož v takovém případě bychom získali něco jako *ciel-gratteur*, případně *gratteur de ciel* (Pergnier 1989: 89-90).

2.3.4 Paralingvistické anglicismy

Tento druh anglicismů se zabývá především formou přejímek, neřeší jejich *signifié*. Ve většině případů se jedná o nahrazování anglických ideogramů jejich francouzskými ekvivalenty. Do této kategorie spadají především zkratky a iniciálové zkratky, nicméně mezi paralingvistické kalky patří i další jazykové jevy.

i) Iniciálové zkratky a zkratky

Typickým příkladem zkratky přejaté z angličtiny je *Mr* (*Mister*) namísto francouzského *M.* pro označení *Monsieur*. Jak Pergnier podotýká, užívání tohoto anglicismu je usnadněno samotným tvarem francouzského *Monsieur*, které stejně jako anglické *Mister* končí na *r*. Podobné tendence můžeme pozorovat u výrazu *Professeur*, jehož francouzská zkratka *P^r* bývá nahrazována anglicismem *Prof.* (Pergnier 1989: 103-104). Mírná převaha zkratky *Prof.* se potvrdila i při našem ověřování v korpusech *Araneum Francogallicum Maius* (6345 výskytů pro „Pr“ a 2118 pro „Prof“)²¹ a *InterCorp* (368 výskytů pro „Pr“ a 70 pro „Prof“)²². Mezi úspěšně integrovanými anglickými zkratkami lze uvést nařp. *Hi-Fi* (angl. *high fidelity*) či *TV* (z angl. *television*), se kterými se ve francouzštině setkáme naprosto běžně (Pergnier 1989: 104-105).

ii) Aritmetické ideogramy

Těmto výpůjčkám dala za vznik především moderní technologie v podobě počítačů a dalších audiovizuálních zařízení. Rozdíly mezi původním francouzským územ a technologickým anglicismem jsou patrné u zapisování desetinných čísel a při oddělování tisíců od stovek.

²¹ Benko, V.: *Araneum Francogallicum Maius*, verze 15.03. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 15. 4. 2020)

²² Nádvoříková, O. – Vavřín, M.: *Korpus InterCorp – francouzština*, verze 12 z 12. 12. 2019. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2019. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 15. 4. 2020)

Zatímco francouzská typografie velí používat mezi tisíci a stovkami tečku a v desetinných číslech čárku, v angličtině je situace přesně opačná; čárka odděluje tisíce od stovek a tečka dělí desetinná čísla. V tomto případě ale Pergnier udává, že zejména mladá generace Francouzů nevnímá používání anglického značení jako anglicismus, jednoduše jej považují za technologickou konvenci.

Pergnierova typologie přejímek se zabývá i takovými výpůjčkami, které mnohé publikace nezmiňují. Mezi takové patří například paralingvistické anglicismy, které jsou velmi specifickou kategorií v rámci jazykových přejímek.

2.4 Integrace a asimilace výpůjček dle Maurice Pergniera

Pergnier se stejně jako Guiraud věnuje typům integrace přejímek do francouzštiny. Na integraci nahlíží podle dvou hlavních hledisek; fonetického a gramaticko-sémantického.

2.4.1 Fonetická integrace

Tento typ integrace hraje u francouzských přejímek z angličtiny významnou roli především z důvodu anglické fonetiky, která je v porovnání s ostatními jazyky velmi specifická. V důsledku odlišných fonetických systémů může mezi zdrojovým a cílovým jazykem docházet k interferencím, jelikož dané přejímky jsou jakýmsi meziproduktem, který je z pohledu jak zdrojového, tak cílového jazyka něčím cizím. Příkladem takové interference může být například slovo *parking*, ve kterém Francouzi vysloví krátké přední *a* a uvulární vibrantu *r*, přičemž přízvuk nese samohláska *i*. Takto vyslovené *parking* by pro anglofonního mluvčího bylo nesrozumitelné, jelikož by jej podle pravidel anglické fonetiky vyslovoval s dlouhým zadním *a*, nevyslovil by souhlásku *r* a přízvuk by kladl na první slabiku.

Přejímky z angličtiny, které se ve francouzském jazyce již „zabydlely“, nehledě na to, zda byly přežaty s původní či adaptovanou fonetickou podobou, jsou ve francouzštině okamžitě asimilovány podle fonetických pravidel cílového jazyka. Dochází k asimilaci všech hlásek i slabičných skupin tak, aby byly přirozené pro francouzské mluvčí. Pergnier poukazuje na fakt, že u takových anglických přejímek nedochází k adaptaci jejich grafické podoby, což ještě více zdůrazňuje odlišnou fonetickou strukturu angličtiny a francouzštiny a podtrhuje odlišnou výslovnost daných slov v každém z jazyků.

Výslovnostní preference se u jednotlivých výpůjček odlišují napříč populací; lidé, kteří se učili anglicky (např. ve škole), upřednostňují výslovnost, která je bližší té anglické. Ve většině anglicismů však dochází u mluvčích ke kompromisu mezi původní výslovností a výslovností podle jejich grafické podoby, jako například ve slovech *week-end* = „oui-kènnè“,

příp. „ouiquinde“, *look* = „louc“ nebo *interview* = „interreviou“ (Pergnier 1989: 32-34). Nicméně rozdíl v témbu anglických a francouzských samohlásek a odlišný slovní přízvuk jsou natolik markantní, že jsou foneticky adaptované přejímky z angličtiny pro anglofonní posluchače jen těžko identifikovatelné²³. Dále Pergnier podotýká, že francouzská fonetika ovlivňuje i výběr přejímaných anglických slov. Zatímco velké množství anglických výrazů obsahuje spřežku *th*, mezi přejímkami do francouzštiny tyto výrazy téměř nenajdeme. Tato spřežka se vyslovuje jako dentální frikativa, což je pro francouzské mluvčí těžko vyslovitelná hláska, čímž lze ve francouzštině vysvětlit absenci přejímek se spřežkou *th* (*ibid.*).

2.4.2 Gramatická a sémantická integrace

Je nutné zdůraznit, že při procesu přejímání zůstane jen výjimečně zachována korespondence mezi *signifié* přejímaného výrazu ve zdrojovém a cílovém jazyce. Jak *signifiant*, tak *signifié* přejímek jsou určitými hybridy, které vznikají stykem dvou sémiologických systémů. Maurice Pergnier své tvrzení shrnuje tím, že *signifié* přejímky se neshodují se *signifié* slova přejímaného z angličtiny. Anglické výpůjčky jsou francouzskými mluvčími při procesu přejímání adaptovány na dvou různých úrovních, které se vzájemně doplňují: morfosyntaktické a sémantické.

a) Morfosyntaktická integrace

Integrace anglicismů z pohledu morfosyntaxe není pro jejich studium významná tolik jako integrace sémantická. Pergnier tuto asimilaci znázorňuje stejně jako Guiraud na příkladu *interview*. Zpočátku byla tato přejímka popisována ryze jako substantivum rodu ženského *une interview*, nicméně spolu se změnami její výslovnosti se můžeme setkat i s maskulinem *un interview*²⁴.

Neméně zajímavou anglickou výpůjčkou je sufix *-ing*, který francouzština používá i k tvorbě tzv. pseudoanglicismů, tedy takových slov, která pouze vypadají anglicky, ale jsou ryze francouzského původu, viz kapitola 2.5.4. Avšak u přejímek s koncovkou *-ing*, které jsou skutečně anglického původu, dochází k zajímavému jevu. Zatímco taková slova v angličtině mohou být podstatným jménem, přídavným jménem, přičestím přítomným činným atp., francouzština tyto přejímky substantivizuje, ať už přejímané slovo patří do jakéhokoli slovního druhu, např. angl. *parking* (parkování) asimilované jako francouzské *un parking* (parkoviště).

²³ Totéž platí i v případě francouzských přejímek v angličtině.

²⁴ V současnosti slovníky již připouštějí obě varianty: *un interview* i *une interview*, touto problematikou se zabýval i Guiraud, viz kapitola 3.1.4

Dalším jevem, který Pergnier pojmenovává jako morfofonologický, je počet slabik v přejímkách. Většina anglicismů v současné obecné francouzštině je monosylabická, menší část výpůjček se pak skládá se dvou slabik. Jen výjimečně (např. ve slovech *marketing* či *baby-boom*) se setkáme s přejímkami trojslabičnými a víceslabičnými jinde než v odborném jazyce. Důvod je prostý, pro zapamatování a výslovnost jsou kratší slova snazší (*ibid.*, 37-43).

Anglické výpůjčky, jejichž délka přesahuje dvě slabiky, jsou ve francouzštině běžně zkracovány, díky čemuž jsou tyto přejímky ekonomičtější. Příkladem takto zkrácených termínů jsou přejímky *flash* (angl. *flash-light*) či *surf* (angl. *surfing*). Podobné zkracování známe i u francouzských slov, například *sympa* (*sympathique*), *fac* (*faculté*), avšak při této redukci si jsou mluvčí vědomi toho, že daná slova zkracují. Naopak u zkrácených anglických přejímek nevnímají to, že se jedná o pouhou část původního anglického termínu.

b) Sémantická integrace

Pouze bilingvní lidé a lingvisté vnímají, že význam výpůjčky a význam přejatého slova z cizího jazyka se až na výjimky neshodují. Jak Pergnier podotýká, laičtí mluvčí nesprávně věří tomu, že jazyky jsou, jak řekl de Saussure, pouhou nomenklaturou, tzn. že každé *signifié* odpovídá jedné věci či konceptu. V takovém případě je označení jen štítkem pro označované. Proto je pro běžné uživatele jazyka těžko pochopitelné, že tento vztah není vždy přímočarý a rovnocenný. Příkladem takového posunu mezi jazyky je slovo *square*. Původním významem slova *square* v angličtině je *náměstí*, zatímco Francouzi touto přejímkou označují veřejné zahrady uprostřed kruhových objezdů, kde se nacházejí lavičky, dětská hřiště atp. Problémy v sémantice výpůjček často pramení z polysémie přejímaných slov. Například anglické *gang* označuje jakoukoli skupinu lidí či věcí, zatímco přejímka *gang* ve francouzštině pojmenovává skupinu zločinců, čímž dochází k zúžení významu a redukci této polysémie (*ibid.*, 44-54).

2.5 Typologie jazykových výpůjček dle Henriette Walterové

Henriette Walterová a její lingvistická díla na poli výpůjček poskytují významný teoretický rámec pro výzkum (nejen) anglických výpůjček. Na některých publikacích pracovala společně s Gérardem Walterem (př. *Dictionnaire des mots d'origine étrangère*).

2.5.1 Přejímky tvaru i významu

První kategorií, kterou autorka uvádí, jsou přímé jednoduché výpůjčky, kdy do cílového jazyka přejímáme jak podobu slova, tak jeho význam. Mezi takové přejímky z angličtiny řadíme např. *club*, *copyright*, *football* či *handicap*. Tato kategorie je shodná s Guiraudovými výpůjčkami jména i konceptu (viz 2.1.1).

2.5.2 Přejímky aproximativní

Do této skupiny Walterová řadí přejímání jmen a tvarů pro výrazy, které mají přibližné či přesné ekvivalenty ve francouzštině. V porovnání s Guiraudem, v jehož výkladu jsme se tomuto typu výpůjček věnovali v kapitole 2.1.2, uvádí Walterová více takových příkladů, což je zejména díky větší aktuálnosti její publikace. Mezi takové půjčky patří například *convertible* (fr. *transformable*), *contacter* (fr. *prendre contact*), *digital* (*numérique*), nebo také *label* (*étiquette de garantie*) (1998: 388).

2.5.3 “Faux amis”

Termínem „faux amis“ označujeme taková slova, která si jsou svou podobou natolik blízka, že vedou k záměně jejich významů. „Faux amis“ ve vztahu angličtiny s francouzštinou najdeme napříč (otevřenými) slovními druhy. Autorka uvádí sloveso *développeur* ve vztahu k anglickému *to develop*, jehož význam je odlišný²⁵, avšak podle současného úzu je toto tvrzení problematické, protože dle hledání v databázi překladových ekvivalentů *Treq* jsou oba významy tohoto slovesa v angličtině i francouzštině zaměnitelné.²⁶ Z adjektiv můžeme uvést francouzské *versatile* (nestálý)²⁷, které má negativní konotaci, naproti pozitivnímu anglickému *versatile* (všestranný)²⁸ (*ibid.*).

2.5.4 Pseudoanglicismy

Pseudoanglicismy představují výrazy, které vznikly v rámci francouzského jazyka. Tyto výrazy jsou podobné těm anglickým, avšak nemají v angličtině původ, jejich ekvivalenty mají v angličtině jiné tvary, nebo také žádné, v tom případě se jedná o čistě francouzskou invenci. Mezi nejznámější příklady pseudoanglicismů patří *smoking* (angl. *dinner-jacket/tuxedo*), *lifting* (*face-lift*), *parking* (*parking place/lot*) či *bronzing* (*sunbathing*), ze slov čistě vytvořených pak např. *baby-foot* (*stolní fotbal*) či *camping-car* (*karavan*) (1998: 389-390). Problematice pseudoanglicismů se také podrobně věnoval John Humbley, například v článku „Emprunts, vrais et faux, dans le Petit Robert 2007“, který pro tento typ přejímek používá mimo jiné termín

²⁵ Anglické „to develop“ znamená „vyvinout“, zatímco francouzské „développeur“ označuje rozvoj již existující skutečnosti. Wiktionnaire, le dictionnaire libre. Web. 21. 11. 2019

https://fr.wiktionary.org/wiki/Annexe:Faux-amis_anglais-fran%C3%A7ais#D

²⁶ Vavřín, M. – Rosen, A.: *Treq*. FF UK. Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://treq.korpus.cz>. 21. 11. 2019

²⁷ „Versatile.“ *Larousse, Dictionnaire de français*. Web. 22. 11. 2019

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/versatile/81641?q=versatile#80675>

²⁸ „Versatile.“ *Merriam-Webster*. Web. 22. 11. 2019

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/versatile>

„alogenní konstrukce“. Humbley poukazuje na to, že většina pseudoanglicismů je tvořena pomocí přípon *-man* a *-ing* (2007: 6-8).

2.5.5 Překlady

Henriette Walterová v této kategorii rozlišuje dva druhy překladů (orig. *traductions*). Jedním z nich jsou kalky, o kterých mluví i Guiraud. Mezi kalky řadí Walterová takové výpůjčky, u kterých se jedná o přímý překlad ze zdrojového jazyka. Autorka pojednává pouze o víceslovných výrazech, v nichž u kalků zůstává zachováno pořadí jednotlivých složek, například *papier-monnaie* (*paper money*), *franc-maçon* (*free-mason*) či *pause-café* (*coffee-break*). Druhou skupinou jsou pak pravé překlady, kterými Walterová rozumí takové výpůjčky, které jsou anglicismy pouze svým významem. U těch je zachována pro francouzštinu typická postpozice adjektiva, případně jsou jednotlivé části výrazu spojeny předložkou, např. *bas bleu* (*blue stocking*), *machine à vapeur* (*steam-engine*) či *gratte-ciel* (*sky-scrapeer*) (*ibid.*).

Na rozdíl od předchozích dvou autorů se Henriette Walterová věnuje také tzv. pseudoanglicismům, které jsou však poměrně známé a nezdědka se s nimi setkáváme v běžném jazyce, například Sablayrolles taktéž zmiňuje tyto nepravé přejímky z angličtiny (viz 2.6.1). Další výhodou její typologie je určitá jednoduchost a přehlednost, zároveň však nerozebírá integraci přejímek do francouzštiny.

2.6 Typologie a jazykových výpůjček dle Jean-Françoise Sablayrolla

Jean-François Sablayrolles se dlouhodobě věnuje neologii a přejímky dlouhou dobu považoval za jeden z neologických procesů (2000: 232)²⁹. Jeho typologie dělí přejímky do velkého počtu kategorií, ve kterých zohledňuje jak zdroje výpůjček, tak jejich gramatické vlastnosti. Sablayrollův přístup tak nabízí originální a komplexní náhled na typy přejímek.

2.6.1 Přejímky ze živých jazyků

Přejímky tohoto typu se nám vybavují obecně nejčastěji, nicméně Sablayrolles zdůrazňuje, že nejsou zdaleka jedinými. Některé výrazy považujeme za výpůjčky z cizích jazyků, avšak v domnělých zdrojových jazycích vůbec neexistují, např. *tennismen* (angl. *tennisplayer*). Jiných přejímek si pro změnu mluvčí často nevšimnou, jelikož je jejich podoba pofrancouzštěná, např. *nobilité*, *chrétienneté* atp.

²⁹ Tuto tezi Sablayrolles přehodnotil v nové knize *Comprendre la néologie. Conceptions, analyses, emplois* z roku 2020

Jazyky, které byly pro francouzštinu zdrojem výpůjček, se v průběhu staletí proměňovaly, nicméně technologický pokrok a ekonomická síla USA způsobují, že je většina dnešních přejímek anglo-amerického původu.

2.6.2 Přejímky ze starověkých jazyků

K přejímání ze starověkých jazyků dochází jen u slov, která v těchto jazycích byla ustálená a osvědčená. Mnoho takových výrazů bylo pofrancouzštěno, a tak už v nich nemusíme vždy poznat cizí původ. Příkladem tohoto druhu přejímky je slovo *fragile*, *philanthropie*, *mélancolie* či *migraine* (*ibid.*, 233).

2.6.3 Přejímky z linguy francy (náboženství, kultura...)

Tuto kategorii Sablayrolles zařazuje na základě typologie Clauda Hagège z roku 1983. Jedná se o termíny, které najdeme v mnoha jazycích po celém světě, ve francouzštině je to například *dire amen à tout* nebo *un SOS*.

2.6.4 Xenismy, přejímky jinojazyčné, slova přejatá tak, jak jsou

Přejímky tohoto typu vnímají mluvčí jako cizí prvek, který ještě nebyl do cílového jazyka integrován, např. *Big bang*, *Irakgate*.

2.6.5 Peregrinismy

Tento termín není používán všemi lingvisty (Sablayrolles uvádí, že například u J. Tourniera se s ním nesetkáme). Zároveň ti jazykovědci, kteří kategorii peregrinismů zmiňují, do ní neřadí tytéž přejímky. Někteří zařazují mezi peregrinismy všechny přejímky z cizího jazyka, př. *week-end* či kalky, jako například *haut-parleur* (angl. *loud-speaker*). Jiní jazykovědci považují za peregrinismy takové termíny, jejichž podoba je pofrancouzštěná, například *redingote* (angl. *riding coat*). Sablayrolles jako přejímku, jež vznikla podobným procesem, zmiňuje psanou podobu *fioul*, která nahrazuje původní cizí formu *fuel*. Podrobně se Sablayrolles věnoval peregrinismům v publikaci *L'emprunt en question(s)* vydané v roce 2019.

2.6.6 Morfologické kalky, přizpůsobené přejímky, pofrancouzštění

Těmito třemi termíny označuje Sablayrolles proces, při kterém dochází k pofrancouzštění lexikální jednotky cizího jazyka. U těchto přejímek se zachovává jejich původní struktura. Pro mluvčí cílového jazyka jsou morfologické kalky rozpoznatelné, pouze pokud znají jejich původní podobu ve zdrojovém jazyce a vědí, že daný cizojazyčný lexém byl předlohou pro ten

francouzský. Mezi morfologické kalky řadí Sablayrolles termíny *gratte-ciel*, *haut-parleur* či *libre-penseur* (někteří lingvisté je řadí mezi peregrinismy, viz 2.6.5).

2.6.7 Sémantické kalky, ekvivalenty

Jak Sablayrolles říká, i tyto kalky zůstávají často bez povšimnutí, protože potřebujeme mít povědomí o lingvistice, abychom je mohli identifikovat. U sémantických kalků dochází k přijetí nového významu slova, které v cílovém jazyce již existuje, ale jehož nově přijatý význam je ovlivněn jazykem cizím. Typickým příkladem je sloveso *réaliser* a jeho přejetý význam „rozumět“, „uvědomit si“, dále autor uvádí *persienne* ve významu „žaluzie“, sémantický kalk ovlivněný italštinou.

2.6.8 Přejímky z dialektů, regionalismy

Některé výrazy pronikají z dialektů do obecného jazyka, ve francouzštině existují, nicméně Sablayrolles v žádném z analyzovaných korpusů³⁰ takovou přejímku nenašel³¹.

2.6.9 Přejímky ze sociolektu, argotu atd.

Výrazy ze slangu či argotu používané pouze v určitých výpovědích a kontextech jsou přejímána do běžného jazyka a dochází k rozšíření jejich použití, například *flouer* či *loufoque*.

2.6.10 Přejímky ze starých podob jazyka

U těchto přejímek je nutné rozlišovat jejich dva druhy, které jsou často zaměňovány. Prvním podtypem jsou archaismy, tedy zastaralé jazykové prvky jako například *roy*, *destrier* či *haquenée*. Pro druhý podtyp přejímek ze starých podob jazyka zvolil autor název paleologismy³², který označuje slova, jež ve francouzštině zastarala a později se do jazyka znovu vrátila. Tato „znovuzrozená“ slova pak nejsou vnímána jako zastaralá a mluvčí je mnohdy považují za nově vytvořená, například slovo *synergie* existuje již od konce 18. stol., a ve svém současném přeneseném významu jej známe od konce 19. století, dále pak *décisionnaire*, které používal již Montesquieu (*ibid.*, 235-236).

³⁰ Autor ve svém díle vychází ze šesti korpusů francouzských neologismů použitých v letech 1990-1995, které vytvořil z různých zdrojů, například z periodik, žákovského jazyka atp.

³¹ Tomuto typu přejímek se věnují i Tournierovi, kteří je označují jako interní přejímky a uvádějí několik příkladů (viz kap. 2.7.3).

³² Název vychází z řeckého adjektiva *palaios*, které je antonymem adj. *neos* a ve francouzštině se s tímto adjektivem setkáváme ve výrazech *paléomorphème*, *paloographie* či *paléologie* (*ibid.*, 191).

2.6.11 Přejímky z technické terminologie do obecného jazyka

Obecný jazyk často přejímá termíny, které původně pocházejí z odborné terminologie. Takové přejímky pak bývají v terminologii nahrazeny novými odbornými výrazy pro účely specializovaného odvětví. Mezi slova, která tímto procesem prošla, řadíme například *atomique*, které bylo přejato do obecného jazyka a ve vědecké terminologii jej nahradil výraz *nucléaire*.

2.6.12 Přejímky mezi terminologií různých technických odvětví

S pokrokem a vývojem nových technologií vzrostla i potřeba specializované slovní zásoby, proto se slova často přejímají z jednoho odvětví do druhého, ať už si jsou dané obory blízké či ne. Například letecká terminologie čerpala z té námořní, výrazy z námořní terminologie přejala i astronautika. Tento proces můžeme demonstrovat na výrazu *panne*, který původně znamenal „bezvětrí“ v námořní terminologii a jehož použití se rozšířilo do obecného jazyka ve významu „rozbitý“, „mimo provoz“.

2.6.13 Přejímky z obecného jazyka do technické terminologie

Občas nastává situace, kdy technické odvětví přejímá výraz z obecného jazyka pro pojmenování specializovaného konceptu, jedná se tedy o opak procesu popisovaného v kap. 2.4.11. Jedním z nejznámějších příkladů je slovo *souris* použité pro pojmenování počítačové myši.

2.6.14 Přejímky s nesprávnou analýzou

Některé přejímky jsou nesprávně interpretovány a vedou k chybné analýze, což může být podle Sablayrolle způsobeno buď ignorantstvím nebo hravým přístupem k jazyku. Proto pak vznikají přejímky jako *pyrowoman*, kde se využívá homofonie paleomorfému *mane* ve významu „mánie“ a anglického *man* s významem „muž“ (*ibid.*, 236).

2.6.15 Přejímky se slovními hříčkami

Přejímky, které jsou zároveň slovními hříčkami, vznikají například na základě paronymie či *mot-valise*. Takovým příkladem je například tvar *æf-course* evokující anglické *of course*.

2.6.16 Přejímky s různými pravopisnými variantami

Sablayrolles ve svém díle říká, že kolísající zápis výpůjček může poukazovat na to, že do jazyka vstoupily poměrně nedávno. Příkladem přejímky se dvěma variantami zápisu je pojmenování sněžného skútru, *skidoo* a *skidou*. Oba způsoby zápisu našel autor v korpusech ke své studii, viz pozn. ¹⁹.

V této podkapitole jsme shrnuli typologii přejímek v díle Jean-Françoise Sablayrolla. Tento lingvista nahlíží na přejímky jako na jednu ze součástí neologie. Samotný termín *emprunt* považuje za nevhodný, protože cílový jazyk výpůjčku zdrojovému jazyku nevrací, více k problematice terminologie viz kap. 1.1 a 1.2. Výhodou autorova pojetí přejímek je velké množství a podrobnost kategorií, které uvádí, a které zároveň pojmenovává odlišně od ostatních autorů, na které jsme se zaměřili. Určitým nedostatkem může být mísení kritérií, podle kterých přejímky klasifikuje, jelikož nerozlišuje mezi typologií dle zdroje výpůjček a dle jejich integrace a strukturní povahy.

2.7 Typologie jazykových výpůjček dle Nicole a Jeana Tournierových

Autoři Nicole a Jean Tournierovi se věnují typologii přejímek ve své publikaci *Dictionnaire de lexicologie ççaise*. Vzhledem k tomu, že se jedná o lexikologický slovník, jsou jednotlivé kategorie popsány dle lexikografických náležitostí, například u každého hesla najdeme údaj o jeho slovním druhu a jmenném rodu a jednotlivé termíny jsou alfabetycky řazené.

2.7.1 Morfosémantické přejímky

Tato kategorie zahrnuje výpůjčky, u nichž dochází zároveň k přejímání *signifiant* i *signifié* zdrojového jazyka. Guiraud tento typ přejímek nazývá jako „výpůjčky jména i konceptu“ (viz 2.1.1), u Henriette Walterové je najdeme pod názvem „přejímky tvaru i významu“ (kap. 2.4.1).

2.7.2 Sémantické přejímky

Jazykové výpůjčky nazýváme sémantickými tehdy, kdy cílový jazyk přejímá pouze *signifié* jazyka zdrojového. Tento proces vzniká v situacích, kdy je tvar francouzského slova totožný či velmi podobný s tvarem slova cizího. Často se pak stává, že francouzština přejímá jeden z významů takového cizího termínu. Příkladem takové přejímky je sloveso *réaliser*, které si z anglického *realize* „vypůjčilo“ význam „uvědomit si“. Sémantické přejímky bývají kritizovány ze strany puristů jakožto nepotřebné, ale navzdory tomu se často do francouzštiny integrují. V typologii Pierra Guirauda bychom tyto přejímky našli jako „pofrancouzštění konceptu“ (viz 2.1.5).

2.7.3 Interní přejímky

U interních výpůjček nejsou nová slova přejímána z cizích jazyků, ale z dialektů, kterými se mluví na území země cílového jazyka. Ve francouzštině se můžeme setkat s přejímkami

ze zhruba třiceti francouzských dialektů. Mezi příklady takových přejímek Tournierovi zmiňují slova *beurre* (z lotrinštiny), *bizarre* (z baskičtiny) či *fabliau* (z pikardštiny).

2.7.4 Nepřímé přejímky

Jazykové výpůjčky nazývají Tournierovi nepřímými v případě, že přejímané slovo bylo do zdrojového jazyka přejato již dříve z jazyka jiného. Mezi takové přejímky patří třeba slovo *boomerang*, které francouzština přejala z angličtiny, ale jež bylo původně do angličtiny přejato z jazyka australských Aboridžinců. Podobným procesem prošlo přejaté *tabou*, v angličtině *taboo*, které původně do angličtiny zavedl James Cook z jednoho z polynéských jazyků (Tournier & Tournier 2009: 127-129).

Pojetí typologie přejímek podle Tournierových je spíše stručné, což je ale pochopitelné vzhledem ke slovníkovému pojetí jejich publikace, nepřináší mnoho nových způsobů třídění jazykových výpůjček, ovšem jako jediní lingvisté z námi zmiňovaných se zabývají nepřímými přejímkami v rámci typologie. Nicméně s nepřímými přejímkami se okrajově setkáváme u Guirauda v kapitole 3.3, který řeší kolonialismus jako jeden ze zdrojů nových slov a mezi příklady uvádí právě *tabou*. Zároveň stejně jako Sablayrolles uvádějí přejímky z dialektů (viz 2.6.8).

2.8 Syntéza typologií

V této kapitole jsme se zabývali typologií (anglických) přejímek z pohledu čtyř vybraných francouzských příruček. Každá z nich nahlíží na typy výpůjček z jiného hlediska a jednotlivé kategorie přejímek se u zmíněných autorů více či méně liší. Nelze objektivně určit, která příručka řeší typologii přejímek nejlépe, každá z nich má své silné stránky. Podle zaměření dané publikace se někteří z autorů zabývají buď přejímkami obecně (Guiraud, Tournierovi), nebo konkrétně anglickými výpůjčkami (Pergnier a Walterová). Napříč jednotlivými pojetími typologie přejímek najdeme mnoho podobností, Guiraud, Walterová i Tournierovi se shodně zabývají přejímkami v závislosti na tom, zda je přejímáno pouze pojmenování, nebo jen koncept, či oboje dohromady. Zajímavé pojetí anglických přejímek nabízí Maurice Pergnier, který řeší mimo jiné i paralingvistické anglicismy, se kterými se možná nevědomky setkáváme častěji, než by se mohlo zdát, jelikož jsou součástí každodenně používaných moderních technologií. Co se týče silných stránek typologie dle Henriette Walterové, je třeba zmínit její kategorii věnovanou pseudoanglicismům (nepravým anglicismům), jelikož mnoho z nich patří ve francouzštině k zaužívaným výrazům. Některé prvky tvorby nepravých anglicismů jsou produktivní ve vytváření a asimilaci nových slov, viz kap. 2.2.2. Příručka autorů Nicole a Jeana

Tournierových rozděluje přejímky pouze do čtyř kategorií, ale dvě z nich představují opět originální pojetí této problematiky. Jednou z nich jsou interní přejímky, které se týkají výpůjček z dialektů daného jazyka. Je logické, že touto kategorií se nezabývají lingvisté, jejichž díla jsou zaměřena pouze na anglicismy, nicméně například Guiraud, který řeší přejímky z obecného pohledu, tento typ výpůjček nezmiňuje. Druhým typem přejímek, se kterým se jako se samostatnou kategorií setkáváme z námi vybraných autorů pouze u Tournierových, jsou nepřímé přejímky.

Dále jsme v této části shrnuli integraci výpůjček do francouzštiny, přičemž jsme porovnali přístup Pierra Guirauda a Maurice Pergniera, kteří se integraci přejímek věnují podrobněji (na rozdíl od ostatních zmíněných lingvistů). Tito jazykovědci se ve svých popisech integrace přejímek v mnohém podobají, oba řeší otázku fonetické a morfologické integrace, stejně tak se zabývají sémantickým posunem, tzn. mluví o rozdílech v sémantice přejímaného slova ve zdrojovém jazyce a slova přejatého do francouzštiny.

Tímto jsme uzavřeli část věnovanou typologii přejímek z pohledu vybraných francouzských lingvistů. Každá vybraná publikace nabízí zajímavý a částečně originální pohled na danou problematiku, z dnešního pohledu jsou pro nás důležité i ti lingvisté, kteří do svých typologií promítají současné moderní technologie a jejich zásluhu v přejímání nových výrazů.

3. HISTORICKÝ VÝVOJ ANGLICISMŮ VE FRANCOUZŠTINĚ

3.1 Středověk

Obecně lze konstatovat, že středověk mnoho anglicismů do francouzštiny nepřinesl, avšak jedná se o první historické období, ve kterém zaznamenáváme proměnu rolí obou jazyků. Významnou historickou událostí této doby, která ovlivnila vztah těchto dvou jazyků, byla bitva u Hastings roku 1066, kdy Vilém Dobyvatel zvítězil a fakticky ovládl Anglii. V této době tedy převládal vliv francouzštiny na angličtinu, jelikož se francouzština stala oficiálním jazykem anglického dvora. Jak zmiňuje Henriette Walterová v díle *Honni soit qui mal y pense : L'incroyable histoire d'amour entre le français et l'anglais*, nejvýznamnější období francouzského vlivu v Anglii bylo období od vlády Jindřicha II. Plantageneta až do nástupu Eduarda IV. V tomto období se králové ženili pouze se ženami francouzského původu, což přispělo k udržení postavení francouzštiny (Walterová 2001: 89-90). Důležitým faktem nicméně je to, že mimo dvůr a nobilitu nebyla francouzština příliš využívána a většinové obyvatelstvo Anglie stále používalo angličtinu, čímž vznikl vztah angličtiny jakožto substrátu, který ovlivňoval francouzštinu – superstrát. Vztah těchto dvou jazyků byl ve středověku komplikovaný a neustále se proměňoval ve prospěch jednoho či druhého z nich. I přes své dlouhodobě prestižní postavení se francouzština neubránila anglickým slovům, která se stala součástí jejího lexika. Ve 12. století se jednalo o první přejímky z angličtiny, především z námořní a geografické terminologie, jako je např. *acre* (akr), *varech* (vrak), *bateau* (loď), *est* (východ), *nord* (sever) či *ouest* (západ). Středověk nebyl z pohledu přejímek z angličtiny bohatý, celkem se jedná o 27 slov, která pronikla do francouzštiny do konce 15. století (Guiraud 1971: 84).

3.2 Renaissance

Ani období renesance nebylo z hlediska anglických výpůjček příliš bohaté. V rámci rozsáhlého rozvoje věd a kultury sice francouzština přejímala mnoho výrazů, nicméně většina z nich pocházela z italštiny, což je logické vzhledem k tomu, že Itálie byla kolébkou renesance. Někteří lingvisté toto období ve spojitosti s anglicismy nezmiňují, kupříkladu René Étiemble ve svém díle *Parlez-vous français ?* období renesance zcela opomíjí a věnuje se anglicismům až od přelomu 17. a 18. století. Lingvista Pierre Guiraud v díle *Les mots étrangers* uvádí celkem 14 anglických přejímek, například *utopie*, *anglican*, *drague*, *shilling*, *puritain*, *ramberge*, *pingouin*. Milníkem, který přispěl k celkovému šíření jazyků, byl objev knihtisku. V období renesance se můžeme poprvé setkat s literárními díly psanými na obranu

francouzštiny, jelikož do té doby převládala v literatuře latina. Nejvýznamnějším z nich je *Défense et illustration de la langue française*, ve kterém Joachim du Bellay horlivě vybízí spisovatele, aby používali francouzštinu jakožto národní jazyk literatury. Mimo jiné bylo 16. století dobou prvních gramatik francouzštiny. Zajímavé je, že úplně první z nich, *L'éclaircissement de la langue française*, byla napsána anglicky. Jejím autorem byl John Palsgrave, jenž své dílo vytvořil primárně pro potřeby Angličanů, kteří se chtěli učit francouzsky, což opět poukazuje na úzký vztah obou jazyků.

3.3 17. a 18. století neboli období *Bel usage* a *Bon usage*

Tato dvě století přinesla dynamické změny v oblasti francouzské jazykovědy. Roku 1635 byla kardinálem Richelieuem založena Francouzská akademie a francouzština se tak stala záležitostí státu. Úkolem Akademie bylo studovat a popisovat francouzský jazyk a její členové se snažili o vytvoření jazykových norem. Proto byl v roce 1694 vydán první francouzský slovník, který není ani etymologickým, ani encyklopedickým, ale spíše preskriptivním slovníkem *bel usage*. Termínem *bel usage* rozumíme jazyk používaný u královského dvora a šlechty. Tento slovník zároveň mnoho slov vynechal pro jejich nevhodnost či přílišnou lidovost (Walter 1993: 96). Norma, kterou se lingvisté v zejména na počátku 17. století řídili, se nazývá *bon usage*. Jedná se o obecný úzus, od kterého se v druhé polovině 17. století mnozí jazykovědci začali distancovat (Walter 1993: 98).

Slovník Francouzské akademie z roku 1694 obsahoval celkem 11 anglicismů. Jednalo se o výrazy *boulingrin*, *dérivée*, *dogue*, *doguin*, *falot*, *gigue*, *haquenée* (označuje malou kobylu), *moire*, *ramberge*, *parlement* a *puritain* (Walter 1997: 185). Zde si můžeme povšimnout velkého rozdílu mezi dobou, kdy některá z těchto slov pronikla do francouzštiny, a dobou, kdy je zařadila Francouzská akademie do svého slovníku. Guiraud mezi anglicismy 17. století uvádí kupříkladu *prime*, *contredanse*, *paquebot*, *suprématie*, *libre-penseur*, *lady*, *presbytérien*, *interlope*, *shérif*, *rhum* či *coroner*. V tomto století francouzština přejala celkem 67 anglicismů (vs. 14 přejímek v 16. stol) (Guiraud 1971: 6).

Zatímco 17. století můžeme označit jako období purismu a obrany jazyka, 18. století, nazývané také stoletím osvícenství, představuje uvolněnější přístup k francouzštině a větší rozmach anglických výpůjček. Toto století přineslo zásadní změny v myšlení, vnímání člověka a přístupu k vědě. Významným literárním dílem této doby je *Encyklopedie aneb Racionální slovník věd, umění a řemesel* vydaný skupinou autorů, které souhrnně nazýváme encyklopedisté. *Encyklopedie* byla ve své době pokroková a vzdala se úzu *bel usage*

a *bon usage* (Walter 1993: 107). Toto období bylo revoluční v mnoha ohledech. Velká francouzská revoluce byla v 18. stol. významným milníkem evropských dějin, jenž přinesl změny nejen v politickém uspořádání, ale i ve vnímání jazykové komunikace. Angličtina se stala moderním komunikačním prostředkem, jehož vlivu neměla francouzština šanci odolávat (Walter 2001: 240). Étiemble hovoří o anglomani, která v tomto století začala. Mezi anglicismy z 18. stol. uvádí například *club*, *pick-pocket*, *rosbif*, *toast* či *meeting* (Étiemble 1991: 267). Počet anglicismů se oproti 17. století zdvojnásobil, Guiraud jich uvádí 134, jako například *whig*, *tory*, *coalition*, *humour*, *minorité*, *spleen*, *magazine*, *pétition* (1971: 6; 86). Ve slovníku Akademie se mezi anglicismy 18. stol. objevují termíny *contredanse* (country-dance) a *paquet-bot*, resp. *paquetbot*, dále pak *punch*, *yacht* či *stock*. V edici z roku 1798 tak celkem najdeme 60 anglicismů (Walter 1997: 185). Zde lze opět konstatovat fakt, že slovník Akademie reflektoval vývoj jazyka se značným zpožděním, Guiraud uvádí *yacht* již v století 16., *punch* pak na konci 17. stol. (Guiraud 1971: 85). Ve svém díle věnuje Guiraud pozornost několika oblastem, ze kterých francouzština v 18. stol. čerpala nejvíce výrazů. První z nich jsou návštěvy exotických oblastí a kolonialismus: *tabou*, *antilope*, *tatouer* či *jungle*. Další sférou jsou britské zvyky a kultura, například *panorama*, *trick*, *curling*, *gentleman*. Mimo jiné bylo toto období dobou, kdy britský parlamentarismus představoval evropský politický model. Z politiky tak francouzština přejala slova jako *club*, *meeting*, *budget*, *politicien* či *attorney* (Guiraud 1971: 91-93). O pronikání anglicismů ze zámořských území hovoří také Henriette Walterová, která uvádí například kanadský výraz *mop*, který byl alternativou k evropskému *vadrouille* (Walter 2001: 223).

3.4 19. století

V následující části se věnujeme stále rostoucímu vlivu angličtiny na francouzštinu. V 19. století do francouzštiny proniklo mnoho anglicismů, Guiraud jich uvádí 377 (1971: 83). Jedná se o přejímky zejména v oblastech průmyslu, který zažíval v tomto století velký rozmach, mimo jiné díky objevu elektřiny a rozšíření železniční dopravy. Proto mnoho anglicismů pochází právě ze sfér techniky, průmyslu, či dopravy, například *touriste*, *rail*, *train*, dále také francouzština přijala anglické výpůjčky z oblasti jezdeckého sportu, př. *poney*, *pedigree*, *turf* a v neposlední řadě pronikala do jazyka slova z oblasti módy, kupříkladu *tweed* nebo *jersey*. Toto století se také vyznačuje nárůstem vlivu Ameriky, ať už v jazyce či kultuře. Mezi výpůjčkami z americké angličtiny 19. století najdeme výrazy *vaseline*, *blizzard*, *manager*, *magnat*, případně *basket-ball* (Guiraud 1971: 88-89). Dalším jevem provázejícím anglické výpůjčky z 19. století je zachovávání původního pravopisu. K tomu se ve svém díle vyjadřuje Étiemble, který se netají

svým kritickým přístupem k anglicismům. Dle něj lze jen stěží tolerovat anglicismy jako je *water-closet, touring, bungalow, lunch, match, reporter, cow-boy* či *darling*. Tato slova, která byla převzata s původním anglickým pravopisem, údajně vedla k tomu, že Remy de Gourmont ve svém díle z konce 19. stol. *Esthétique de la langue française* věnoval celý oddíl anglicismům (Étiemble 1991: 268-269).

3.5 20. století

Následující století představuje ohromný nárůst počtu anglicismů ve francouzštině, Henriette a Gérard Walterovi v díle *Dictionnaire des mots d'origine étrangère* uvádějí, že z tehdy celkového počtu 2500 anglicismů (kniha byla publikována roku 1998) pochází každý druhý z 20. století (Walter H.; Walter G. 1998: 382). Většinu z výpůjček 20. století potkáme i v současném užívání francouzštiny.

Zároveň také dochází k obměně zdrojů anglických výpůjček. Vzhledem ke stále rostoucímu vlivu USA na všechny sféry každodenního života pochází čím dál tím více výpůjček z americké angličtiny, můžeme uvést slova jako *kidnapper, jazz, vamp* (Guiraud 1971: 90), dále například *supermarché, badge, flash*. (Walter H.; Walter G. 1998: 382) Avšak i britská angličtina přinesla do francouzštiny 20. století nové pojmy – například *palace, camping, sweater, pull-over* či *bacon* (Guiraud 1971: 90).

20. století přináší mnoho významných událostí s celosvětovým dopadem, nejvýznamnějšími jsou 1. a 2. světová válka. Tyto konflikty přinesly do francouzštiny mnoho výpůjček z oblasti techniky, postupně také sílila oblast vědy. Mimo jiné zaznamenáváme ohromné změny a novinky v oblasti sdělovacích prostředků. V tomto století se postupně setkáváme s rozhlasem, televizí a internetem. V důsledku docházelo ke změnám nejen ve vnějších vlivech na francouzštinu, ale i v jazyce samotném, který začal být masově prezentovaný prostřednictvím sdělovacích médií a francouzština tak prošla proměnami ze svého jádra (Walter 1993: 113-115).

V tomto století se také setkáváme s termínem *franglais*, vytvořeným novinářem André Rigaudem³³, a který se rozšířil díky již dříve citovanému dílu Reného Étiemble *Parlez-vous franglais?*. Tento termín představuje samostatný jazykový koncept, který Étiemble označuje za hrozbu francouzštině.

³³Steemers, V. – Zippert, M. „Vous parlez franglais ? Western Michigan University. Web. 26. 11. 2019 <https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u58/2014/languages-quoid'neufspring13.PDF>

3.6 Současnost

V našem výzkumu se budeme zaměřovat na současné postavení anglicismů ve francouzštině, proto toto období více přiblížíme v praktické části. I v dnešní době je zmiňován pojem *franglais*, nicméně jeho význam pro současnost je zpochybňován, Maria Teresa Zanolová dokonce naznačuje, že *franglais* již neexistuje, dokonce ani nikdy neexistoval (2008: 87). Pro 21. století je podstatný vztah jazyků a politického dění, prvků, které se vzájemně reflektují. Marie Trepsová ve svém díle *Les mots migrants* zmiňuje politickou krizi z roku 2003, kdy Spojené státy americké provedly invazi do Iráku. Tento světově významný milník podpořil obnovení důležitosti národní identity, čímž došlo ke změnám i v jazycích. Američané například nahradili spojením *french fries* výrazem *potato fries*. V Porýní se tato doba nesla v duchu odmítání anglicismů, které byly nahrazovány původními francouzskými výrazy, jež měly v tomto německém regionu tradici – př. *Adieu* nahradilo anglické *Bye Bye*, *D'accord* vystřídal *Okay* (Trepsová 2009: 27). Mnohé anglicismy 21. století se často vyskytují v odborném jazyce a jsou užívány pouze specialisty v různých oblastech, nicméně důsledkem této specializace výpůjček je jejich krátká trvanlivost v jazyce (Zanolová 2008: 95).

Shrnutí

V této kapitole teoretické části jsme se zaměřili na vývoj vztahu angličtiny a francouzštiny, který byl po staletí úzce provázaný a velmi proměnlivý. Během středověku představovala francouzština jazyk elity, který byl mimo jiné oficiálním jazykem anglického královského dvora. I v následujících staletích si francouzština udržovala své prestižní postavení, nicméně počet anglicismů ve francouzském jazyce narůstal, a navzdory puristickým snahám se anglické výpůjčky dostaly do obecného jazyka. Zejména v posledních dvou stoletích dominuje vliv anglického jazyka na francouzský, především díky průmyslové a kulturní moci anglofonních zemí. Od dob objevení Ameriky a jejího pozdějšího osídlení můžeme pozorovat nárůst vlivu americké angličtiny, který kulminuje ve 20. a 21. století. Důležité je také dominance jednotlivých jazyků v západní vědě, kde francouzština vládla především v 17. a 18. století, načež byla ve století 19. a 20. nahrazena angličtinou (viz Tabulka 1).

SUCCESSION DES LANGUES DE LA SCIENCE EN OCCIDENT	
vers 500 av. J.-C.	Domination du grec (après le sumérien , le babylonien , l' akkadien et l' égyptien , en Orient)
du IX ^e au XIII ^e s.	Domination de l' arabe
du XVI ^e au XVI ^e s.	Domination du latin
à partir du XVI ^e s.	Domination du latin et émergence des langues nationales
XVII ^e s.	Naissance de la presse scientifique en France
XVIII ^e s.	Le « siècle des Lumières » met le français à l'honneur
XIX ^e s.	Avancée spectaculaire de l' anglais
XX ^e s.	Domination de l' anglais

Tabulka 1: Succession des langues de la science en Occident, Walter 2001: 267

Tímto jsme uzavřeli teoretickou část naší diplomové práce. Záměrem této sekce bylo shrnout dosavadní poznatky týkající se anglických přejímek ve francouzštině, abychom se později v části praktické mohli věnovat jejich současnému postavení. V teoretických kapitolách jsme se věnovali terminologii spojené s problematikou přejímek, dále jsme se zabývali typologií jazykových výpůjček z pohledu vybraných francouzských lingvistů a následovnou integrací přejímek do francouzštiny. V poslední kapitole teoretické části jsme popsali historický vývoj vztahu anglického a francouzského jazyka a vývoje anglicismů ve francouzštině.

Po teoretické části následuje část praktická, ve které nejprve přiblížíme metodologii našeho výzkumu a poté se budeme věnovat samotné analýze anglických přejímek ve francouzštině.

PRAKTICKÁ ČÁST

V této části diplomové práce se zaměříme na námi zvolenou metodologii výzkumu, uvedeme naše hypotetická východiska a dále popíšeme zdroje, které jsou základem praktické analýzy. Cílem této diplomové práce je zaprvé zjistit, jaké anglické přejímky vstoupily do edic francouzských slovníků v letech 2017–2021 (včetně), a zadruhé budeme zkoumat postoj rodilých mluvčích k těmto přejímkám z posledních pěti let.

4. METODOLOGIE

Zprvu byl vyhledán seznam všech nových slov, která vstoupila do francouzských slovníků (konkrétně slovníků *Petit Larousse* a *Petit Robert*) v edicích vydaných pro rok 2017–2021. Tyto seznamy jsme čerpali z webu *Club d'orthographe de Grenoble*. Tato organizace soustřeďuje informace o nových slovech ve slovnících v korpusu *DiCo* (DIctionnaires COmparés) vytvořeném Camille Martinezem. Korpus *DiCo* se tvoří porovnáváním po sobě jdoucích verzí stejného slovníku (např. *Petit Robert* 2006 ve srovnání s *Petit Robert* 2007 atp.). Následně jsme seznamy slov z obou slovníků zpracovávali v textovém editoru Word. Jednotlivá slova jsme nejprve prošli pomocí vyhledávání Google a v internetovém slovníku *Wiktionnaire*, abychom ověřili, z jakého jazyka pocházejí a mohli tak vymazat slova přejatá z jiných jazyků než z angličtiny. Poté jsme vybrané anglicismy ověřovali v nejnovějších tištěných vydáních obou sledovaných slovníků, tedy ve slovníku *Petit Larousse* 2021 a *Petit Robert* 2021. Ve vybraných slovnících jsme u jednotlivých anglických přejímek sledovali, z jakého roku pocházejí, zda se jedná o přejímky z konkrétního odvětví, případně jestli existuje doporučený francouzský ekvivalent, který umožňuje se vyhnout anglicismům. Je nutné podotknout, že jsme na přejímky nahlíželi z pohledu jejich uvedení do slovníků, proto by se mělo jednat o výpůjčky, které jsou ve francouzštině již zaužívané. Zároveň jsme se v našem výběru pro praktickou analýzu soustředili pouze na pojmy v kategorii „articles nouveaux“. Do výzkumu nebyly zařazeny výrazy, které se ve slovnících vyskytly pouze jako „mots cachés“, tedy pojmy nacházející se v rámci definice jiného termínu, jelikož u takových slov nemůžeme mluvit o jejich plnohodnotném zařazení do slovníku. Soustředili jsme se tedy na přímé přejímky z angličtiny a našeho výběru jsme také vynechali pseudoanglicismy a kompozita či slova odvozená obsahující morfém či lexém původně přejatý z angličtiny.

Slovníky, ze kterých v této diplomové práci čerpáme, pojímají odlišně terminologii spojenou s anglickými přejímkami. Zatímco *Petit Larousse* u hesel uvádí „mot anglais“, *Petit Robert* rozlišuje „anglicisme“, „mot anglais“ či například „sigle anglais“. V předmluvě ke slovníku

Petit Robert je uvedeno, že jako „anglicisme“, tedy anglicismus, se označují slova, která se ve francouzštině používají jako zbytečné přejímky, a jejichž užití je kritizováno. Jako anglicismy se neoznačují ta slova, která jsou ve francouzštině již dlouhodobě zaužívaná.

Spolu s ověřením původu přejímek jsme sledovali, zda slovníky k jejich použití nabízejí nějaké alogenní alternativy či uvádějí doporučení na jejich použití v jazyce. Budeme zkoumat, jaké jsou slovní druhy přejímek z posledních pěti let, přičemž naší hypotézou je, že se bude jednat především o substantiva a adjektiva. Dále je naším cílem kategorizovat nové přejímky podle jejich typu, přičemž budeme čerpat z charakteristiky přejímek dle Jean-Françoise Sablayrola (viz kap. 2.6), která je pojatá originálně a rozsáhle, zároveň kombinuje typologii přejímek s typologií jejich asimilace a integrace, proto je pro praktickou analýzu zvolena typologie právě tohoto lingvisty. Případně budeme nahlížet na přejímky podle oblastí či oborů, ze kterých pocházejí a předpokládáme, že se bude jednat především o anglické výpůjčky z oborů nových technologií, sociálních sítí a popkultury.

Závěrem provedeme dotazníkové šetření, jehož respondenty budou rodilí mluvčí francouzštiny. Jedním z cílů této diplomové práce je pomocí dotazníku zjistit postoj mluvčích k vybraným anglickým přejímkám z posledních let, budeme zkoumat, zda anglickým přejímkám rozumějí, zda je ve své jazykové produkci používají, nebo je pouze pasivně znají, přičemž zohledníme i určité sociologické faktory, např. věk respondentů a jejich úroveň angličtiny. V dotazníku se budeme dotazovat na 10 vybraných přejímek z angličtiny. Přejímky, které budeme ověřovat u rodilých mluvčích, byly vybrány tak, aby zachycovaly škálu jejich slovních druhů, v rámci jednotlivých druhů jsme pak pojmy volili náhodně. Předpokládáme, že větší přehled o vybraných anglických přejímkách budou vykazovat rodilí mluvčí nižšího věku a ti, kteří znají angličtinu na vyšší úrovni, tzn. B2 a vyšší.

4.1 Výzkumné hypotézy

Pro praktickou část této diplomové práce byly stanoveny tři hlavní hypotézy:

1. Mezi anglickými přejímkami kodifikovanými v posledních 5 letech budou převažovat substantiva a adjektiva.
2. Přejaté výrazy budou pocházet především z oblasti nových technologií, sociálních sítí a popkultury.

3. Větší přehled o vybraných anglických přejímkách mají mluvčí nižšího věku³⁴ a ti, jejichž úroveň angličtiny je B2 a vyšší.

³⁴ Pro účely této diplomové práce byli jako mluvčí „nižšího věku“ zvoleni respondenti do 36 let.

5. ANALÝZA

V této kapitole se budeme věnovat analýze anglicismů, které vstoupily do slovníků *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert* v průběhu posledních pěti let. Jednotlivé přejímky byly zkoumány z hlediska jejich slovního druhu, data jejich vzniku a vstupu do francouzských slovníků a případných dalších lexikografických informací. Mimo jiné jsme sledovali zařazení anglicismů do určitých odvětví jejich původu (např. informatika, didaktika atp.) a oficiální doporučený francouzský ekvivalent pro daný anglicismus.

V následujících kapitolách budou postupně představeny anglické přejímky z jednotlivých edic obou slovníků z let 2017-2021. Každé edici obou slovníků z konkrétního roku bude věnována samostatná podkapitola. V jednotlivých kapitolách věnovaných novým přejímkám ve slovnících uvedeme celkový počet anglicismů z dané edice, jejich typ dle Sablayrollovy typologie, dále zmíníme jejich slovní druhy, definice, oblasti původu či použití daných termínů, případně jejich oficiálně doporučené ekvivalenty.

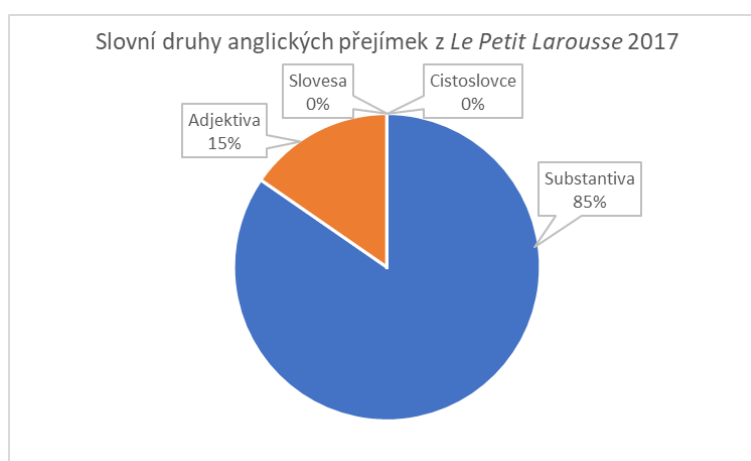
5.1 *Le Petit Larousse* 2017

Celkem byla edice slovníku *Le Petit Larousse* pro rok 2017 obohacena o 101 nových slov, z nichž 12 pochází z anglického jazyka. Patří mezi ně následující:

- 1) *arty* – nesklonné anglické adjektivum, domácké, popisuje uměleckou sféru, většinou inovativní
- 2) *bomber* – substantivum rodu mužského, z anglo-amerického „bomber jacket“, letecká bunda
- 3) *cosplay* – anglické substantivum, r. m., z anglického „costume“ a „to play“, označuje převlékání se za postavy z videoher, sci-fi atp., oficiálně doporučený výraz: *costumade*
- 4) *défaçage* ou *défaçement* – anglické substantivum, r. m, informatika, změna vzhledu webové stránky v důsledku útoku počítačového piráta
- 5) *FabLab* ou *Fablab* – substantivum, r. m., zkratka z anglického „fabrication laboratory“, otevřená dílna pro veřejnost s možností návrhu a výroby vlastních výrobků
- 6) *mook* – substantivum, r. m., slovo složené z anglického „magazine“ a „book“, označuje často luxusní publikaci na pomezí časopisu a knihy
- 7) *open source* – nesklonné anglické adjektivum a substantivum rodu mužského, označuje software, který je volně přístupný, opakovaně použitelný a modifikovatelný, oficiálně doporučený výraz: *logiciel libre*

- 8) *paddle* → *stand-up paddle* (renvoi) – anglické substantivum, r. m, označuje sport, při kterém se stojí na prkně a pádluje, oficiálně dop. výraz: *planche à rame*
- 9) *pole dance* – anglické substantivum, r. ž., označuje sportovní a akrobatický tanec u tyče, ofic. dop. výraz: *danse à la barre verticale*
- 10) *QR Code* – substantivum, r. m., zkratka z anglického „Quick Response Code“, označuje 2D čárový kód, také varianta *Code QR*
- 11) *spin-off* – anglické substantivum, r. m., označuje seriál, komiks, nebo film, který je odvozený z jiného úspěšného díla a přejímá z něj určité prvky, postavy atp.
- 12) *wrap* – substantivum r. m. z anglického „to wrap“, pšeničná nebo kukuřičná placka plněná studeným či teplým pokrmem

Mezi těmito přejímkami se celkem nachází 11 substantiv a 2 adjektiva (*open source* může být jak podstatné, tak přídavné jméno). Zajímavé je, že naprostá většina přejatých anglických substantiv je rodu mužského (10), pouze 1 podstatné jméno je rodu ženského. Jelikož angličtina nerozlišuje rod mužský a ženský u neživotných substantiv, musí si jej určit francouzština. V roce 2017 nezařadil slovník *Le Petit Larousse* žádné sloveso přejaté z angličtiny, ani jiný slovní druh. Pouze u jednoho přejatého výrazu slovník zmiňuje sféru jeho použití, a to u př. 4) *défaçage* ou *défacement*, u kterého je uvedeno, že patří do oboru informatiky. U celkem 4 anglických přejímek z roku 2017 uvádí tento slovník doporučené alogenní ekvivalenty, konkrétně viz př. 3), 7), 8) a 9).

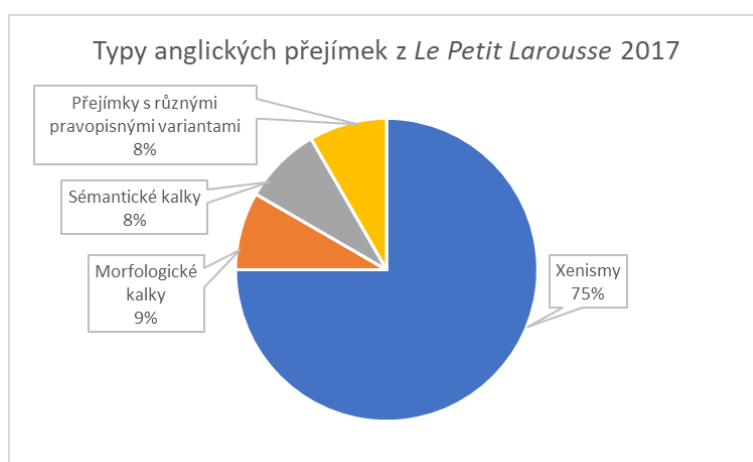

Graf 1 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2017

5.1.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2017

V této části se pokusíme jednotlivé přejímky kategorizovat dle typologie J.-F. Sablayrolla. Jelikož se v této diplomové práci zabýváme přejímkami z angličtiny, je zřejmé, že budou všechny spadat do kategorie přejímek ze živých jazyků, proto tuto kategorii nebudeme v dalších

kapitolách již zmiňovat a budeme se soustředit na ostatní pohledy na typy přejímek. Prvním a zároveň nejpočetněji zastoupeným typem přejímek, který jsme v tomto slovníku našli, jsou xenismy neboli slova přejatá v jejich původní podobě (viz 2.6.4). K těm bychom řadili příklady 1), 3), 5)-9), 11) a 12). Mezi tzv. morfologické kalky (viz 2.6.6) bychom zařadili pojem 4), ale zároveň, vzhledem ke dvěma uvedeným podobám, jej můžeme považovat za dosud nevyhraněný, tudíž bychom jej mohli řadit i k přejímkám s různými pravopisnými variantami (viz 2.5.16). Přejímku *bomber* uvedenou v 2) považujeme dle Sablayrollovy typologie za sémantický kalk (viz 2.6.7). Zajímavý je příklad 10), ve kterém slovník uvádí dvě varianty zápisu. Zatímco podobu *QR Code* bychom považovali spíše za xenismus, tvar *Code QR* již vykazuje jisté známky pofrancouzštění slovosledu, mohli bychom jej tak považovat za morfologický kalk.

Graf 2 - Typy anglických přejímek z Le Petit Larousse 2017

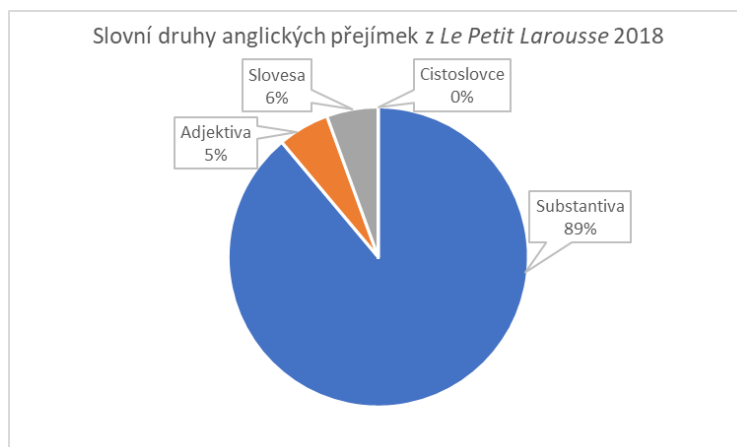
5.2 Le Petit Larousse 2018

Do edice slovníku *Le Petit Larousse* pro rok 2018 bylo zařazeno celkem 96 nových výrazů, z nichž anglických přejímek bylo celkem 17.

- 13) *Aptonyme* – substantivum rodu mužského vytvořené z anglického „apt“ = odpovídající, vhodný
- 14) *Bondage* – anglické substantivum r. m. z angl. „to bond“ = svázat
- 15) *Britpop* – substantivum r. m., zkratka z anglického „British pop“ = britský pop
- 16) *CAPTCHA* – substantivum r. m., vlastní název, zkratka z angl. „completely automated public turing test to tell computers and humans apart“, označuje automatizovaný test k rozeznání počítačů od lidí
- 17) *donut* ou *doughnut* – anglo-americké substantivum rodu mužského, v Québecu nahrazováno výrazem *un beigne*

- 18) *exaptation* – anglické substantivum r. ž., označuje proces adaptace biologických rysů na jiné než původní funkce
- 19) *gamer* → *gameur - gameuse (renvoi)* – angl. substantivum, označuje nadšeného a častého hráče počítačových her
- 20) *gangsta rap* – anglo-amer. substantivum r. m., hudební žánr rap v podání gangsterů
- 21) *gif* ou *GIF* – substantivum r. m., angl. zkratka pro „graphics interchange format“
- 22) *hipster* – anglické substantivum r. m. a adjektivum, z anglického hip = módní, označuje člověka, který používá nejnovější technologie a má charakteristický styl oblékání a života
- 23) *kale* – angl. substantivum, r. m., kadeřávek, používá se také varianta *chou kale*
- 24) *permaculture* – substantivum r. ž., z angl. „permanent culture“, permakultura
- 25) *phablette* – substantivum r. ž., z angl. „phone“ a „tablet“, chytrý telefon, jehož obrazovka se velikostí blíží tabletu
- 26) *sextoy* – anglické substantivum, r. m., sexuální hračka, vyskytuje se také ve variantách *sex-toy* nebo *sex toy*
- 27) *showcase* – anglické substantivum, r. m., vitrína, výloha
- 28) 2. *spoiler* – tranzitivní sloveso, z angl. „to spoil“, odhalit zápletku knihy, filmu aj., připravit někoho o moment překvapení, v Québecu se namísto *spoiler* používá *divulgâcher*
- 29) *storytelling* – anglické substantivum, r. m., vyprávění, líčení za účelem propagace osoby, produktu atp.

Z celkem 17 anglických výrazů přejatých do slovníku v roce 2018 je 13 substantiv rodu mužského a 3 podstatná jména rodu ženského. Dále zde najdeme 1 tranzitivní sloveso a 1 adjektivum. Zajímavé je, že u žádné z výše uvedených přejímek nenajdeme jejich oficiálně doporučený ekvivalent, nicméně u 2 slovník uvádí variantu používanou v quebecké francouzštině (viz př. 17) a 28)). U žádné přejímky není specifikována odborná oblast jejího užití.

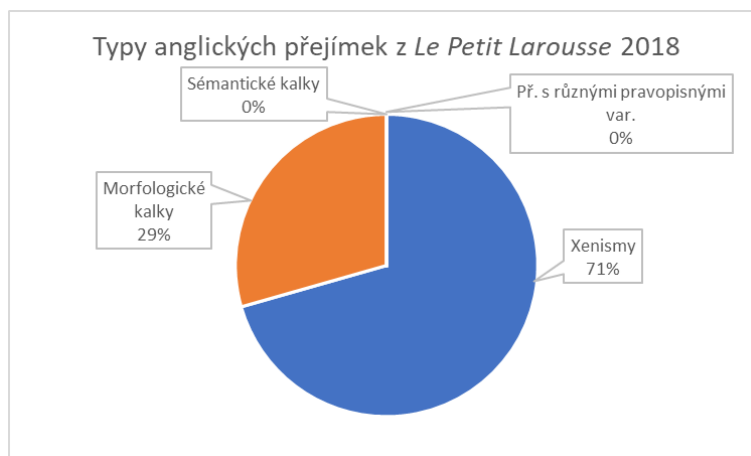
Graf 3 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2018

5.2.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2018

Přejímky uvedené do slovníku *Le Petit Larousse* 2018 jsme také rozřadili dle typologie J.-F. Sablayrolla.

Jako xenismy jsme označili přejímky 15)-17), 19)-24), 26, 27) a 29). Mezi morfologické kalky bychom řadili přejímky v příkladech 13), 14), 18), 25) a 28), nicméně tyto přejímky by mohly být považována i za peregrinismy, jelikož jsou částečně adaptovány tak, aby nahradila původní anglické výrazy. Jak je patrné i v teoretické části, ve které se věnujeme Sablayrollově typologii přejímek, je často diskutabilní, kde se nachází hranice mezi morfologickými kalky a peregrinismy. Z našeho pohledu bychom za peregrinismy považovali spíše takové přejímky, u kterých došlo k fonetické či pravopisné adaptaci (př. „fuel“ – fioul, viz 2.6.5), zatímco u morfologických kalků (či přizpůsobených přejímek) dochází k pofrancouzštění při zachování morfologické struktury zdrojového jazyka (př. „skyscraper“ – *gratte-ciel*).

Jak je patrné, většinu přejímek z roku 2018 jsme zařadili mezi xenismy, jelikož se jedná o slova přejatá v jejich původní podobě, která evokuje cizí původ vybraných slov. Další velkou skupinou byly morfologické kalky (přizpůsobené/pofrancouzštěné přejímky), které však hraničí v mnoha případech s peregrinismy. Celkově lze říci, že v dané edici jsou přejímky spíše typologicky stejnorodé.

Graf 4 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2018

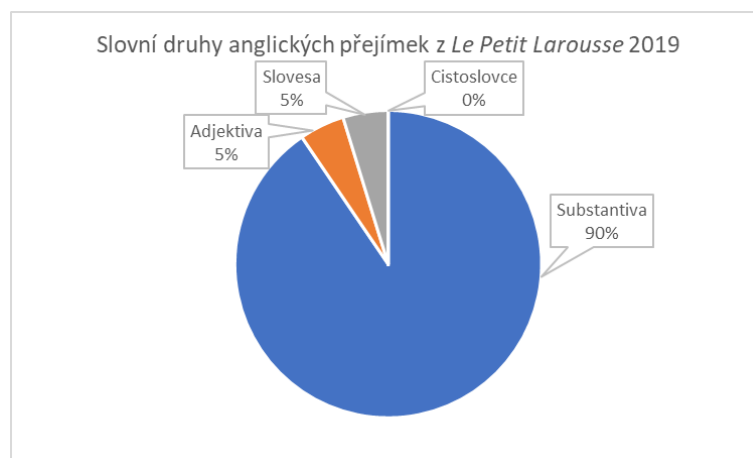
5.3 *Le Petit Larousse* 2019

V edici slovníku *Le Petit Larousse* pro rok 2019 bylo nově zařazeno 18 anglických přejímek z celkového počtu 81 nových slov. Jednotlivé anglicismy, jejich definice a případné bližší informace uvedeme níže:

- 30) *bêta-lecteur, trice* – substantivum z angl. „beta reader“, člověk (laik), který nabízí na internetu korektury textů
- 31) *blockchain* – angl. substantivum r. ž., systém zaznamenávající transakce v kryptoměnách, ofic. doporučený výraz: *bloc de chaines*
- 32) *Brexit* – anglické substantivum r. m., označuje odchod Velké Británie z EU, používá se produktivně – můžeme se setkat s termíny jako „Grexit“ (pro Řecko – la Grèce) či „Frexit“ (pro Francii)
- 33) *clubbing* – anglické substantivum, r. m., navštěvování nočních klubů, klubová kultura doprovázená typickým šatníkem, slovníkem atp.
- 34) *cotravail* – substantivum r. m., kalk z angl. „coworking“, spolupráce, společná kreativní práce v týmu
- 35) *couponing* – angl. substantivum, r. m., nakupování se slevou díky používání slevových kuponů
- 36) *flexitarien, enne* – angl. substantivum a adjektivum, z angl. „flexitarian“, označuje člověka, který se stravuje převážně vegetariánsky, ale příležitostně konzumuje maso a ryby
- 37) *flexitarisme* – substantivum r. m., z angl. „flexitarianism“, převážně vegetariánské stravování s příležitostnou konzumací masa a ryb
- 38) *gasp* – angl. substantivum r. m., těžké dýchání, lapání po dechu

- 39) *liker* – tranzitivní sloveso z angl. „to like“, dát najevo, že se nám líbí nějaký obsah na internetu tak, že klikneme na určené tlačítko či symbol
- 40) *mapping vidéo* – substantivum r. m., z angl. „video mapping“, umělecká světelná projekce na budovy, v Québecu se používá *projection illusionniste*
- 41) *milléniaux* – substantivum r. m., plurál, z angl. „millennials“, označuje lidi narozené v letech 1985-2005, kteří vyrůstali s moderními technologiemi a mají k nim tedy blízký vztah
- 42) *mixologie* – substantivum r. m., z angl. „mixology“, míchání koktejlů a vytváření nových kreativních receptur
- 43) *open access* – angl. nesklonné substantivum r. m., oficiálně dop. výraz: *libre acces*
- 44) *post-vérité* – substantivum r. ž., kalk z angl. „post-truth“, označuje koncept, podle kterého bude snazší získávat si názor skrze emoce a osobní dojmy, nežli pomocí faktů
- 45) *qubit* – substantivum r. m., zkratka z angl. „quantum bit“, kvantový bit
- 46) *stop motion* – substantivum r. m., z angl. „stop motion animation“, animace pomocí rychlého střídání statických obrázků, používá se také ve tvaru *animation en volume* nebo *animation image par image*
- 47) *vlog* – substantivum r. m., z angl. „video blog“, blog vedený formou videí

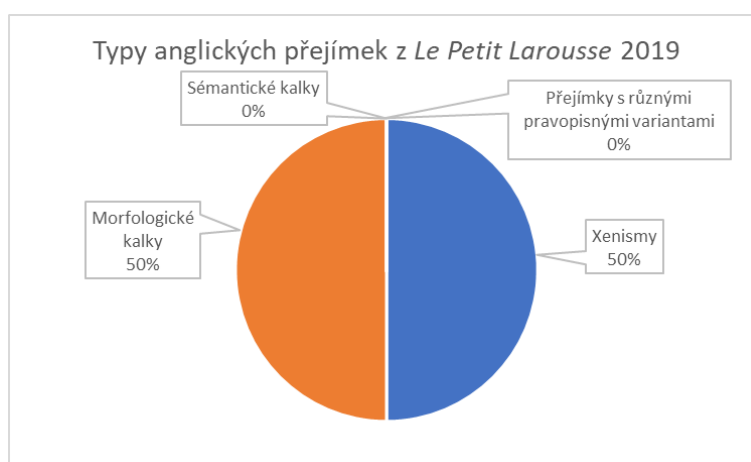
Celkově bylo do slovníku *Le Petit Larousse 2019* zařazeno 18 anglických přejímeček, z nichž se v 17 případech jedná o podstatná jména. Opět převažují substantiva rodu mužského nad těmi rodu ženského. Dále v seznamu těchto přejímeček nacházíme 1 tranzitivní sloveso (*liker*) a 1 adjektivum (*flexitarien, enne*). Oficiálně doporučený alogenní výraz najdeme u 3 přejímeček (viz 31), 40) a 43). Přejímka *mapping vidéo* v příkladu 40) je zároveň jedinou, u které slovník roku 2019 uvádí i québeckou variantu (*projection illusionniste*).

Graf 5 - Slovní druhy anglických přejímeček z *Le Petit Larousse 2019*

5.3.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2019

Přejímky z této edice jsme také kategorizovali dle kritérií J.-F. Sablayrolla. První kategorií jsou xenismy neboli slova přejatá v původní podobě. K těm jsme zařadili přejímky 31)-33), 35), 38), 43), 45)-47). Dalším typem přejímek z tohoto slovníku jsou morfologické kalky. K těm bychom přiřadili příklady 30), 34), 36), 37), 39)-42) a 44). Ačkoli přejímku *stop motion* řadíme mezi výrazy přejaté v jejich původní podobě, slovník uvádí i dvě další varianty tohoto anglicismu, které vykazují určitou míru asimilace. Těmito tvary jsou *animation en volume* nebo *animation image par image*, které bychom mohli řadit spíše mezi peregrinismy či morfologické kalky.

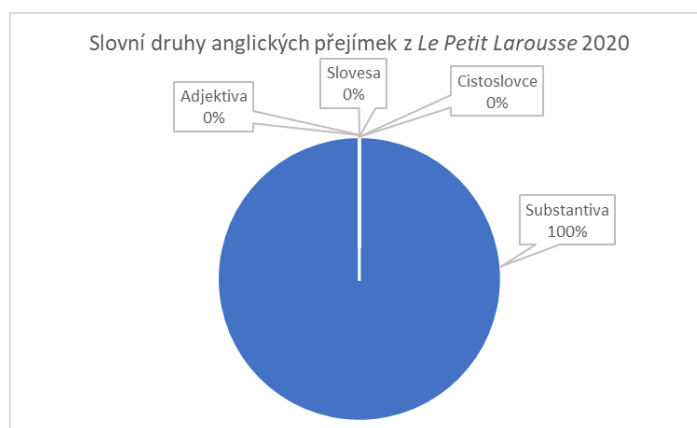
Graf 6 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2019

5.4 *Le Petit Larousse 2020*

V edici pro rok 2020 pozorujeme poměrně významný pokles počtu nově kodifikovaných anglických přejímek, ačkoli celkový počet nových slov zůstává stejný jako v předchozí edici, tedy 81. Celkem najdeme ve slovníku pro daný rok 9 nových přejímek z angličtiny. Jedná se o následující:

- 48) *bigorexie* – angl. substantivum, r. ž., označuje nekontrolovatelnou závislost na sportovní aktivitě na úkor rodinného či pracovního života, posedlost budováním muskulatury
- 49) *bore-out* – nesklonné angl. substantivum, r. m., syndrom pracovního vyčerpání kvůli nudě způsobené nedostatkem práce či podnětných pracovních úkolů
- 50) *darknet* – angl. substantivum, r. m., anonymní internetové zdroje, obsahující zašifrovaná data, většinou využívány pro ilegální aktivity, ofic. dop. výraz: *Internet clandestin*
- 51) *datacratie* – angl. substantivum, r. ž., vláda číselných údajů
- 52) *deep learning* – angl. substantivum, r. m., technologie založená na umělých neuronech, která umožňuje strojům učit se sama
- 53) *hackathon* – angl. substantivum, r. m., tvůrčí proces typický pro informační technologie, při kterém odborníci dobrovolně pracují nepřetržitě 24-48 hod., aby v krátkém čase přišli s něčím inovativním
- 54) *naming* – angl. substantivum, r. m., označuje proces vytváření názvu pro firmu, produkt nebo službu, ofic. dop. výraz: *nommage*
- 55) *rérogaming* nebo *retrogaming* – angl. substantivum, hraní videoher, které vznikly před dlouhou dobou, hraní na zastaralých přístrojích (starých konzolách atp.)
- 56) *slasheur, euse* nebo *slasher* – angl. substantivum, označuje osobu (především z generace Y), která vykonává vícero zaměstnání a aktivit

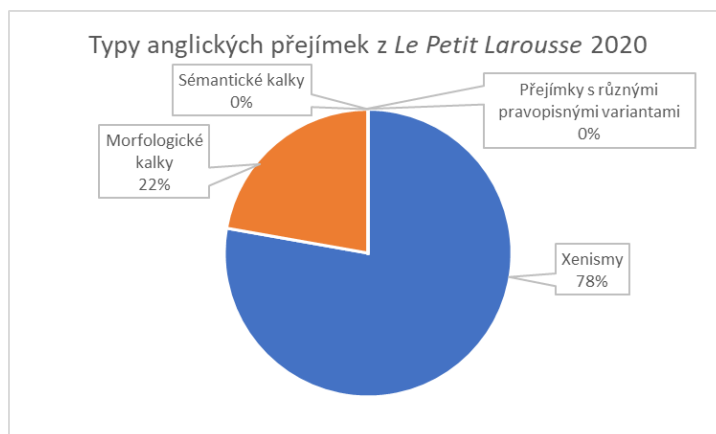
Rok 2020 nebyl na anglické přejímky pro slovník *Le Petit Larousse* příliš bohatý, všech 9 přejatých výrazů patří mezi substantiva. Žádná z přejímek nebyla zařazena do konkrétního odvětví, nicméně u některých příkladů vyplývá jejich oblast použití z definice (např. 52) či 53)). Zároveň u žádné z přejímek pro rok 2020 neuvádí slovník odlišnou variantu v závislosti na frankofonním území. Oficiálně doporučený ekvivalent najdeme u 2 přejatých výrazů, 50) a 54).

Graf 7 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2020

5.4.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2020

V této části se pokusíme rozřadit výše uvedené přejímky do kategorií tak, jak je chápe Sablayrolles. První kategorií jsou xenismy, kam řadíme přejímky 49), 50), 52), 53) a 54). Nicméně ke xenismům bychom řadili částečně i přejímky 55) a 56). U posledních zmíněných jako xenismus chápeme jejich varianty, u přejímky 55) je to varianta zápisu *retrogaming*, u příkladu 56) pak tvar *slasher*, jako celek potom tyto dva výrazy řadíme mezi přejímky s různými pravopisnými variantami. Zbývající dvě přejímky, 48) *bigorexie* a 51) *datacratie*, pak řadíme pravděpodobně mezi morfologické kalky, jelikož jsou tyto výrazy již pofrancouzštěné. Nicméně obě tyto přejímky nelze považovat za zcela asimilované, jelikož jejich první část zůstává zachována (srov. v angl. používané „bigorexia“ a „datacracy“), proto nelze aplikovat Sablayrollovo tvrzení, že je tento typ přejímek pro laického mluvčího jazyka nerozpoznatelný, pokud nezná jejich původní předlohu, zde cítíme stále jistou „cizost“.

Graf 8 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2020

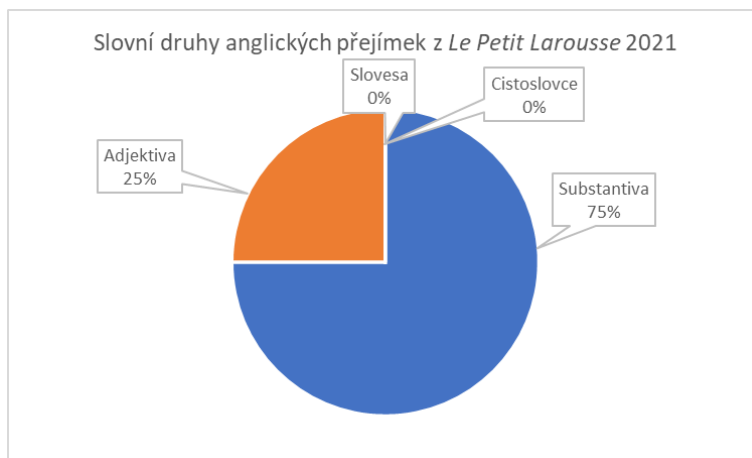
5.5 *Le Petit Larousse* 2021

Ve slovníku *Le Petit Larousse* pro rok 2021 je 91 nově uvedených výrazů. Ani tato nejnovější edice tohoto slovníku však nepřináší velké množství anglických přejímek. Celkem jich bylo do letošní edice zařazeno 8, viz níže:

- 57) *antivax* – angl. adjektivum, označuje člověka, který odmítá očkování a zpochybňuje jeho účinnost a bezpečnost
- 58) *black bloc* – angl. substantivum, r. m., skupina protestujících v černém oblečení
- 59) *chatbot* – angl. subst., r. m., konverzační robot, ofic. dop. výraz: *agent conversationnel*
- 60) *EMDR* – substantivum, r. ž. zkratka z anglického „eye movement desensitization and reprocessing“, oboustranná sensorická stimulace prostřednictvím očních pohybů
- 61) *fintech* – angl. substantivum, r. ž., označuje společnost, která používá technologie k finančním inovacím
- 62) *forensique* – adjektivum z angl. „forensic“, využívající vědecké disciplíny k objasňování právních otázek
- 63) *open banking* – neskloňné angl. substantivum, r. m., otevřené bankovníctví, které zajišťuje klientům velkou míru finanční transparentnosti, případně označuje systém, ve kterém mohou třetí strany vytvářet aplikace a služby v prostředí finančních institucí
- 64) *steel drum* ou *steel pan* – angl. subst., r. m., bicí hudební nástroj, dosl. „ocelový buben“

Mezi 8 přejímkami z edice roku 2021 je celkem 6 substantiv, z toho 4 rodu mužského a 2 rodu ženského. Další dvě přejímky patří k adjektivům (*antivax* a *forensique*). Žádná z přejímek není slovníkem zařazena ke konkrétnímu odbornému odvětví, ale opět můžeme vidět jejich zaměření

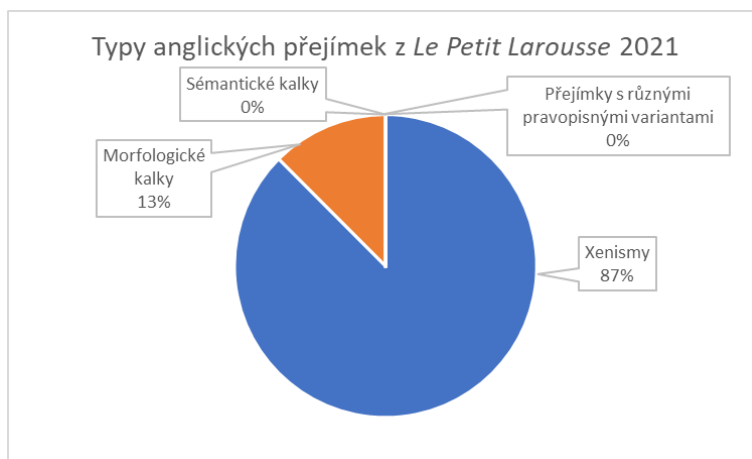
dle jejich definic. Pouze u 1 přejímky najdeme oficiálně doporučenou náhradu, konkrétně se jedná o 59) *chatbot*, doporučený výraz je *agent conversationnel*.

Graf 9 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2021

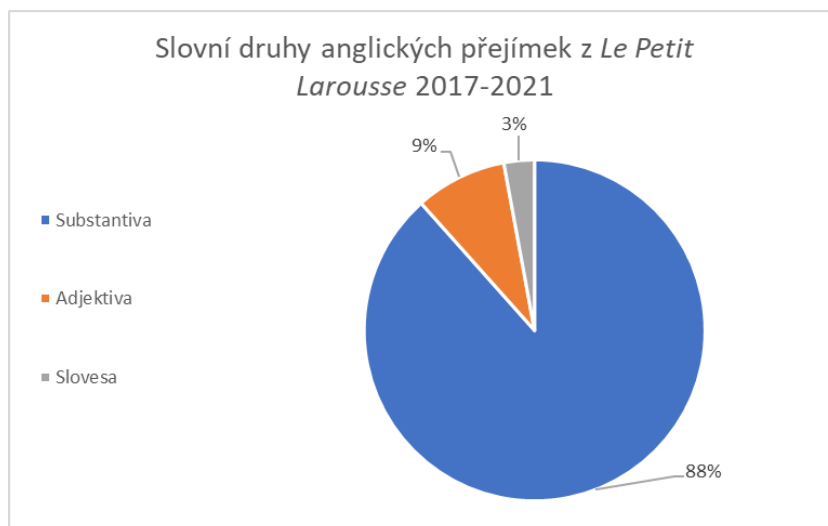
5.5.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2021

Většina přejímek přijatých do slovníku *Le Petit Larousse* 2021 patří ke xenismům neboli výrazům přejatým v jejich původní podobě. Mezi takové bychom zařadili příklady 57), 59), 60), 61), 63) a 64). Přejímka *black bloc* z příkladu 58) je zvláštní svou kombinací asimilované a neasimilované části. Zatímco *black* zůstává stejné jako ve zdrojovém jazyce (angl. výraz pro černou), druhá část spojení, *bloc*, je pofrancouzštěná. Z toho důvodu bychom ji řadili na pomezí xenismu a morfologického kalku. Zcela pofrancouzštěná je pak přejímka 62) *forensique*, kterou tedy řadíme k přizpůsobeným přejímkám neboli morfologickým kalkům.

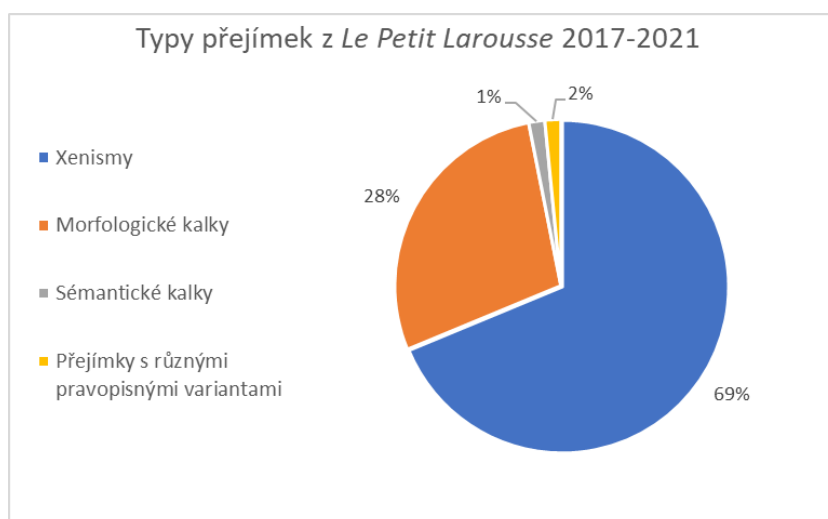

Graf 10 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2021

Poměr slovních druhů a typů přejímek ze všech analyzovaných edic slovníku *Le Petit Larousse* je znázorněn na grafech níže:

Graf 11 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2017-2021

Graf 12 - Typy přejímek z *Le Petit Larousse* 2017-2021

Tímto jsme představili nově kodifikované anglické přejímky ze slovníku *Le Petit Larousse* během posledních 5 let. U těchto přejímek jsme vytvořili jejich českou definici, dále jsme uvedli jejich případnou oblast použití, doporučené francouzské ekvivalenty či jejich podobu v kanadské francouzštině. Zároveň jsme všechny anglické přejímky analyzovali za použití typologie Jean-Françoise Sablayrolla.

Během posledních 5 let nově uvedl slovník *Le Petit Larousse* 64 anglických přejímek. Pouze u zlomku z nich existuje oficiálně doporučený výraz, což můžeme částečně přikládat poměrně krátké době jejich kodifikace.

V následujících kapitolách budeme dle stejné struktury a postupu analyzovat anglické přejímky z posledních 5 edic slovníku *Le Petit Robert*. Ten se od předchozího slovníku liší tím, že dané přejímky datuje a odlišuje termíny *anglicisme* (anglicismus) a *mot anglais* (anglické slovo).

Jako anglicismy označuje slovník *Le Petit Robert* taková slova, jejichž používání ve francouzštině je kritizováno, a která jsou považována za zbytečná. Naopak slova anglického původu, která se ve francouzském jazyce běžně a dlouhodobě používají, jako anglicismy autoři neoznačují.

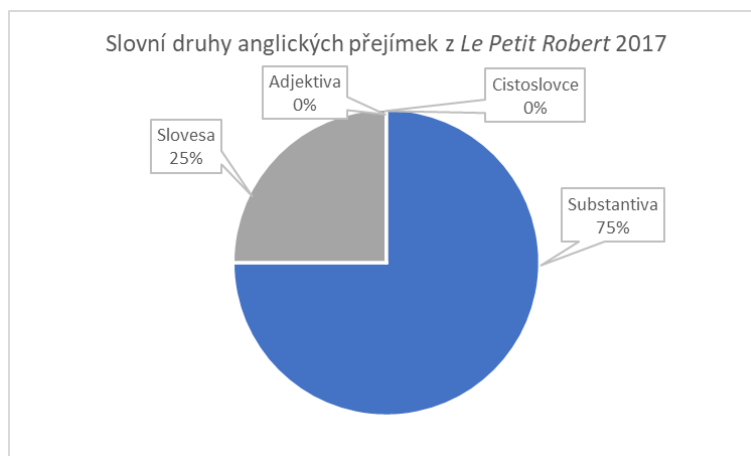
5.6 *Le Petit Robert* 2017

Slovník *Le Petit Robert* v edici 2017 nově kodifikoval 118 slov, mezi nimi bylo 20 anglicismů. Všechny anglické přejímky včetně jejich definic a bližších informací uvádíme níže. Nejprve zmíníme slovo samotné, poté jej přiřadíme ke slovnímu druhu a označíme jej jako anglicismus či anglické slovo. Slovník *Le Petit Robert* také specifikuje dataci jednotlivých slov, ke které jejich přidáme českou definici a případný oficiálně doporučený ekvivalent.

- 65) *aquabike* – substantivum, r. m., anglicismus, 2004, označuje stacionární kolo pod vodou, oficiálně doporučený výraz: *aquacycle*
- 66) *boiler* – subst., r. m., anglicismus, původ v 20. stol., z angl. „to boil“ (vařit), označuje ohřívač vody
- 67) *burn-out* – nesklonné substantivum, r. m., anglicismus, 1985, syndrom vyhoření, ofic. dop. výraz: *syndrome d'épuisement professionnel*
- 68) *crossover* – subst., r. m., anglicismus, 2001, označuje typ automobilu, který kombinuje prvky vícero druhů karosérií, ofic. dop. výraz: *véhicule métis*
- 69) *ePub* – substantivum, r. m., anglicismus, *mot-valise*, 2008, označuje elektronickou publikaci
- 70) *fablab* – substantivum, r. m., anglicismus, 2005, výrobní laboratoř (z angl. „fabrication laboratory“)
- 71) *fixie* – subst., r. m., anglicismus, 2006, kolo s pevným převodem, ofic. dop. výraz: *vélo à pignon fixe*
- 72) *geeker* – intransitivní sloveso, anglicismus, familiární, 2011, trávit čas aktivitami týkajícími se informatiky, videoher, sci-fi či různých technologií
- 73) *hackathon* – subst., r. m., anglicismus, *mot-valise* (z angl. „to hack“ a „marathon“), 2010, tvůrčí proces typický pro informační technologie, při kterém odborníci dobrovolně pracují nepřetržitě 24-48 hod., aby v krátkém čase přišli s něčím inovativním
- 74) *hacker* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 1995, prozkoumávání, vyhledávání, získávání informací z informačního systému, součást kyberkultury
- 75) *jet-lag* – subst., r. m., anglicismus, 1982, pásmová nemoc

- 76) *lounge* – substantivum, r. m., anglicismus, 1912, označuje útulný designový bar či restauraci, kde hraje charakteristická hudba
- 77) *matcher* – intransitivní sloveso, fam. Anglicismus, 1930, používá se v neosobních konstrukcích ve významu „hodit se“, „pasovat k sobě“
- 78) *nomophobia* – subst., r. ž., didaktický anglicismus, 2012, označuje fobii z odloučení od mobilního telefonu, závislost na mobilním telefonu
- 79) *pom-pom girl* – subst., r. ž., anglicismus, 1955, označuje roztleskávačku, která vystupuje s bambulemi („pom-pomy“)
- 80) *remixer* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 1985, mixovat hudbu
- 81) *scan* – substantivum, r. m., anglicismus, 1978, sken
- 82) *shorty* – subst., r. m., anglicismus, konec 20. stol., spodní kalhotky střižené jako velmi krátké šortky
- 83) *skatepark* – subst., r. m., anglicismus, 1978, skatepark
- 84) 2. *spoiler* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 2007, odhalit zápletku knihy, filmu aj., připravit někoho o moment překvapení, v Québecu se namísto *spoiler* používá *divulgâcher*

V edici pro rok 2017 nově uvedl slovník *Le Petit Robert* celkem 20 anglicismů. Mezi substantiva patří 15 z nich, dalších 5 pak představují slovesa. V této edici nebylo kodifikováno žádné adjektivum. Tento slovník na rozdíl od druhého analyzovaného uvádí u každé přejímky dataci, ať už přesný letopočet či století. U 4 výše zmíněných výrazů najdeme oficiálně doporučené ekvivalenty, konkrétně v příkladech 65), 67), 68) a 71). Zatímco u přejímky 65) *aquabike* (dop. *aquacycle*) je doporučený ekvivalent transparentní a jednoduchý, v příkladech 67) a 71) jsou francouzské ekvivalenty mnohem delší než původní anglické výrazy, můžeme tedy spekulovat o jejich reálné možnosti využití. Lze očekávat, že především v textech vyžadujících ekonomii jazyka budou autoři dávat přednost jednoslovným anglicismům. Variantu používanou v kanadské francouzštině uvádí slovník u 1 přejímky, konkrétně v příkladu 84) *spoiler*, se kterým jsme se setkali i ve slovníku *Le Petit Larousse* 2018 (viz kapitola 5.2).

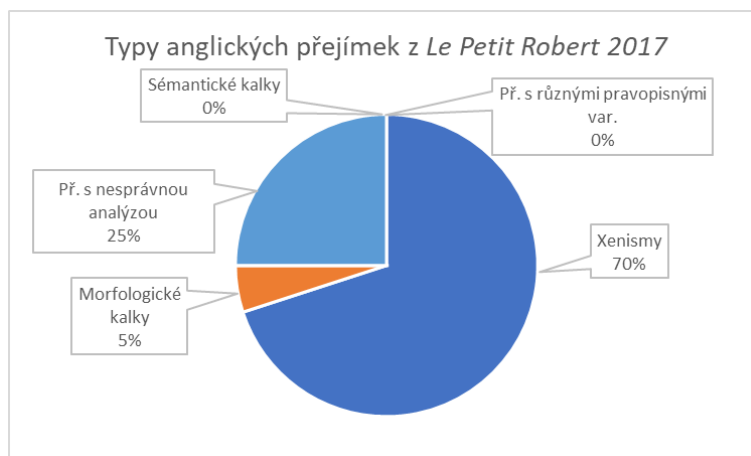

Graf 13 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2017

5.6.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2017

Anglické přejímky ze slovníku *Le Petit Robert* jsme stejně jako v předchozích kapitolách zkoumali na základě typologie J.-F. Sablayrola. Prvním typem přejímek jsou xenismy, ke kterým jsme zařadili přejímky (65)-71), dále (73), (75), (76), (79), (81), (82 a 83). U těchto přejímek ještě nedošlo k jejich integraci do francouzštiny, působí tedy jako cizí prvek. Za morfologický kalk považujeme přejímku (78) *nomophobie*, jelikož následuje morfologickou strukturu původního výrazu („nomophobia“). Všechna přejatá slovesa z této edice slovníku ((72), (74), (77), (80) a (84)) mají totožnou strukturu. Každé z nich přidává k původnímu anglickému slovesu francouzskou koncovku sloves 1. třídy *-er*, čímž u nich dochází k částečné asimilaci. O těchto příkladech bychom tedy mohli hovořit jako o peregrinismech, ale velmi výrazným prvkem je právě přidávaný sufix, který ale nemá derivativní funkci, ačkoli na první pohled to tak vypadá. Všechna zmíněná slovesa jsou v angličtině slovesy bez tohoto sufixu, jeho efekt je tedy spíše asimilační. Z toho důvodu bychom tato přejatá slovesa řadili mezi přejímky s nesprávnou analýzou, jelikož jsou tvořeny (nesprávně) analogicky k francouzským slovesům.

Jak jsme mohli vidět většina anglických přejímek nově uvedených ve slovníku *Le Petit Robert* 2017 patří mezi xenismy, tedy slova přejatá ve své původní podobě. Zajímavé je poměrně velké množství nově přejatých sloves, celkem byla tato edice obohacena o 5 sloves, která nesou sufix *-er*. Právě tímto francouzským sufixem u nich došlo již k určité míře integrace do cílového jazyka.

Graf 14 - Typy anglických přejímek z Le Petit Robert 2017

5.7 Le Petit Robert 2018

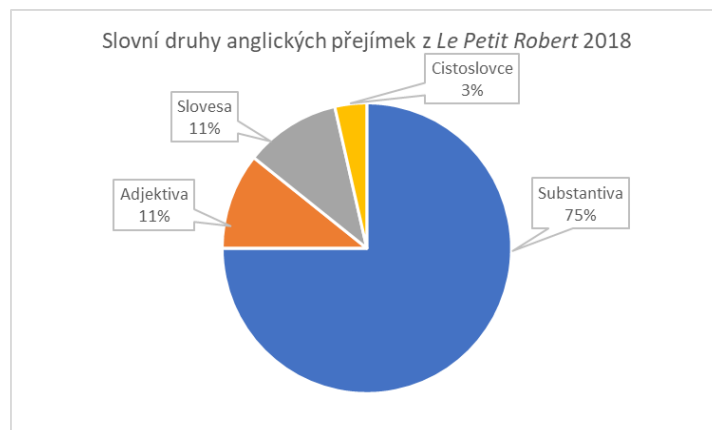
Edice slovníku *Le Petit Robert* pro rok 2018 uvádí 24 přejímek z angličtiny z celkem 122 nově kodifikovaných slov. Jak uvidíme níže, přejímky v této edici jsou zajímavé z hlediska jejich slovních druhů, setkáme se i s citoslovcem:

- 85) 2. *bomber* nebo *bombers* – substantiva, r. m., anglické slovo a anglicismus, 1985, 1988, označuje bundu ve vojenském stylu
- 86) 4. *box* – substantivum, r. m., anglicismus, 2008, krabice obsahující výběr produktů
- 87) 3. *bridge* – substantivum, r. m., anglicismus, 2005, označuje fotoaparát, který kombinuje funkce zrcadlovky s kompaktními rozměry digitálního fotoaparátu
- 88) *check* – substantivum, r. m., anglicismus, počátek 20. stol., používáno především mezi mladými lidmi, označuje přátelský pozdrav ťuknutím sevřených pěstí
- 89) *checkpoint* nebo *check-point* – substantivum, r. m., anglicismus, 1961, n.m. 1961, anglicisme, kontrolní stanoviště, místo silniční či hraniční kontroly atp., ofic. dop. výraz: *poste de contrôle*
- 90) *curriculaire* – adjektivum, anglicismus z oboru didaktiky, 1970, označuje cokoli související s učebními osnovami a plány
- 91) *fanfiction* – substantivum, r. ž., anglicismus, 2001, dílo, ve kterém vystupují postavy známé z jiných děl, familiárně zkracováno na *fanfic*
- 92) *flexitarien, ienne* – substantivum i adjektivum, anglické slovo, *mot-valise*, označuje vegetariána, který příležitostně jí maso, případně označuje tento typ stravování
- 93) *gameur, euse* nebo *gamer* – substantivum, anglicismus, 1997, pravidelný hráč videoher

- 94) *2. go* – citoslovce a nesklonné substantivum r. m., anglicismus, 1940, „start!“, startovací signál
- 95) *golden retriever* – substantivum, r. m., anglicismus, 1913, Zlatý retrívr
- 96) *hula-hoop* – substantivum, r. m., anglicismus, 1958, tanec s obručí
- 97) *like* – substantivum, r. m., anglicismus, 2010, schválení, podpora, palec nahoru na sociálních sítích
- 98) *liker* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 2010, vyjádřit souhlas, podporu kliknutím na virtuální tlačítko
- 99) *lose* – subst., r. ž., anglicismus, familiární, 2001, prohra, nezdar
- 100) *mook* – substantivum, r. m., anglicismus, označuje často luxusní publikaci na pomezí časopisu a knihy, ofic. dop. výraz: *livre-magazine*
- 101) *paddle* – subst., r. m., anglicismus, 1991, n.m. 1991 anglicisme, surfové prkno, na kterém se pohybujeme pomocí pádla, ofic. dop. výraz: *planche à rame*
- 102) *playlist* nebo *playliste* – subst., r. ž., anglicismus, 1984, seznam hudebních skladeb, ofic. dop. výraz: *sélection*
- 103) *QR* – subst., r. m., anglická zkratka z „quick response“, 2004, označuje 2D čárový kód
- 104) *retweeter* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 2009. přeposlat zprávu, příspěvek na Twitteru
- 105) *spin-off* – nesklonné substantivum, r. m., anglicismus, 1976, dílo vytvořené na základě jiného úspěšného kousku, ve kterém vystupují původní postavy v jiném ději, ofic. dop. výraz: *opération de recentrage*
- 106) *survivalisme* – substantivum, r. m., anglicismus, 1981, nauka, podle které se člověk musí naučit přežít ve světě, který se pro něj stane nepřátelským prostředím
- 107) *survivaliste* – subst. a adjektivum, anglicismus, 1984, stoupenec survivalismu, vztahující se k survivalismu
- 108) *ultimate* – substantivum, r. m., anglicismus, 1995, kolektivní sport pro týmy o sedmi hráčích, ve kterém se hraje s létajícím talířem, ofic. dop. výraz: *ultime-passe*

Mezi celkem 24 novými anglickými přejímkami se nachází 21 substantiv, 3 adjektiva, 3 slovesa a 1 citoslovce, několik přejímků z roku 2018 zastává roli dvou slovních druhů zároveň, konkrétně jsou to příklady 92) *flexitarien*, *ienne*, 94) *2. go* a 107) *survivaliste*. U celkem 6 přejímků najdeme oficiálně doporučený francouzský ekvivalent, kdy však většina těchto doporučených výrazů představuje delší či komplexnější termín (viz např. *spin-off* vs. *opération*

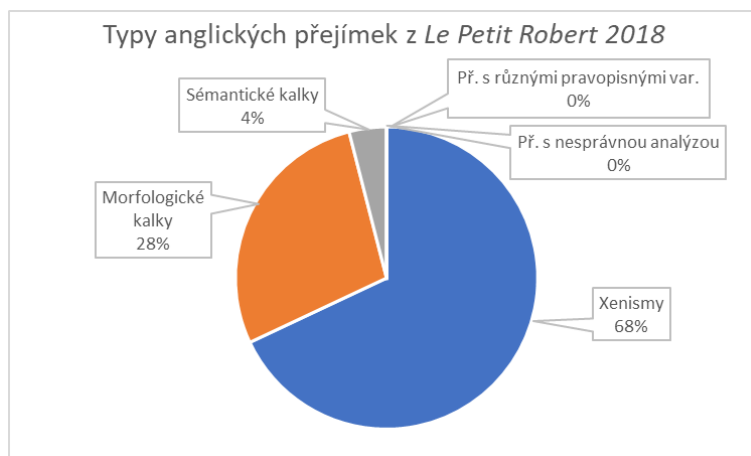
de recentrage), což opět hovoří v neprospěch alogenních variant. Naopak u žádného z přejatých slov neuvádí *Le Petit Robert 2018* jeho variantu používanou v Québecu.

Graf 15 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert 2018*

5.7.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Robert 2018*

Všechny přejímky zařazené do slovníku roku 2018 jsme rozřadili podle jejich typu. Prvním typem přejímek jsou xenismy, tedy slova přejatá v nezměněné podobě. K těm řadíme přejímky 86) – 89), 91), dále variantu *gamer* v příkladu 93), 94)-97), 99)-103), 105) a 108). Opět tedy vidíme, že neasimilované přejímky výrazně převládají nad ostatními typy anglicismů. Mezi morfologické kalky, tedy asimilované přejímky, řadíme 90) *curriculaire*, u kterého došlo k pofrancouzštění a nelze na první pohled určit, že se jedná o anglicismus. Další takovou přejímkou je příklad 92), dále varianta *gameur, euse* v příkladu 93). U této přejímky je zajímavé uvedení dvou variant, přičemž jedna z nich není asimilovaná, zatímco druhá již byla pofrancouzštěná. Pofrancouzštění také vidíme v přejímce 98), která přidává k anglickému slovu francouzskou verbální koncovku *-er*, stejně jako přejaté sloveso 104) *retweeter*. Dále k morfologickým kalkům řadíme příklady 106) a 107). Příklad 85) 2. *bomber* bychom pravděpodobně zařadili k sémantickým kalkům, jelikož se jedná o výraz, který v dané podobě v cílovém jazyce již existuje, a to v podobě slovesa, avšak jeho nový přejatý substantivní význam byl ovlivněn angličtinou.

Graf 16 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Robert 2018*

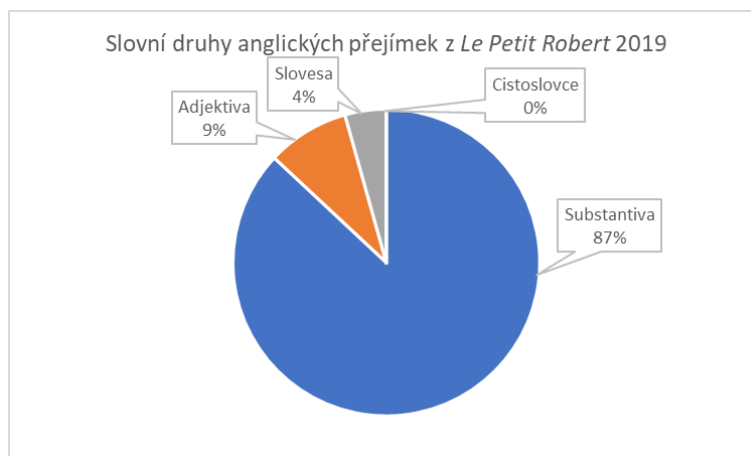
5.8 *Le Petit Robert 2019*

V edici slovníku *Le Petit Robert* pro rok 2019 bylo nově uvedeno 22 anglických přejímek z celkového počtu 131 nově kodifikovaných slov. Kodifikované anglicismy roku 2019 uvádíme níže, u každého opět zmiňujeme slovní druh, dále jeho klasifikaci jako anglicismus či anglické slovo, dataci jeho původu a definici, případně doporučený ekvivalent či jiné poznámky k užití daného výrazu:

- 109) *bruncher* – intransitivní sloveso, anglicismus, 1984, konzumace jídla na pomezí pozdní snídaně a oběda
- 110) *challenge* → *challenge* (odkaz) – substantivum, r. m., anglicismus, 1884, výzva, test, ofic. dop. výrazy: *challenge*, *défi*
- 111) *chatbot* – substantivum, r. m., anglicismus z informatiky, 1998, konverzační robot
- 112) *cosplay* – subst., r. m., anglicismus, 1996, převlékání se za manga postavy, za hrdiny videoher atp., ofic. dop. výraz: *costumade*
- 113) *darknet* – substantivum, r. m., anglicismus, 2003, anonymní internetové zdroje, obsahující zašifrovaná data, většinou využívány pro ilegální aktivity, ofic. doporučený výraz: *internet clandestin*
- 114) 2. *drive* – subst., r. m., anglicismus, 2005, motivovanost, odhodlání
- 115) *e-sport* – subst., r. m., anglicismus, 2002, profesionální hraní videoher, elektronický sport
- 116) *fashionista* – substantivum, anglicismus, 2000, módní fanatik
- 117) *globish* – subst., r. m., anglicismus, 2000, žargon používaný neanglickými mluvčími při jejich komunikaci v angličtině

- 118) *happy hour* – subst., r. ž., anglicismus, 1983, hodina nižších cen, ofic. dop. výraz:
la bonne heure
- 119) *hoverboard* – subst., r. m., anglicismus, 2015, kolonožka
- 120) *infolettre* – substantivum, r. ž., anglicismus, *mot-valise*, 1992, používáno v Kanadě namísto anglického „newsletter“, elektronický zpravodaj, ofic. dop. výraz: *lettre d'information*
- 121) *log-in* – nesklonné substantivum, r. m., anglicismus z informatiky, 1996, přihlašovací jméno
- 122) *2. musical* – subst., r. m., anglicismus, 1970, hudební komedie
- 123) *open source* – nesklonné adjektivum, anglicismus z informatiky, 1999, označuje software, který je volně přístupný, opakovaně použitelný a modifikovatelný, oficiálně doporučený výraz: *logiciel libre*
- 124) *queer* – subst. a adj., anglicismus, 1993, osoba, jejíž sexuální orientace či identita neodpovídají obvyklým kategoriím
- 125) *replay* – subst., r. m., anglicismus z audiovizuální techniky, 2007, zpětné přehrávání, ofic. dop. výraz: *télévision de rattrapage*
- 126) *running* – substantivum, r. m. i r. ž., anglicismus, 20. stol., r. m. označuje pravidelný běh, r. ž. se používá pro běžecké boty
- 127) *sex-toy* → *sexe-toy* (odkaz) – substantivum, r. m., anglicismus, 2002, sexuální hračka
- 128) *shooting* – substantivum, r. m., anglicismus, 1970, natáčení, záběr mezi spuštěním kamery a zastavením natáčení
- 129) *storytelling* – subst., r. m., anglicismus, 2000, vyprávění
- 130) *SUV* – subst., r. m., anglicismus, 1996, terénní vozidlo, často s pohonem všech kol a flexibilním zavazadlovým a kabinovým prostorem, ofic. doporučený výraz:
tout-terrain de loisir

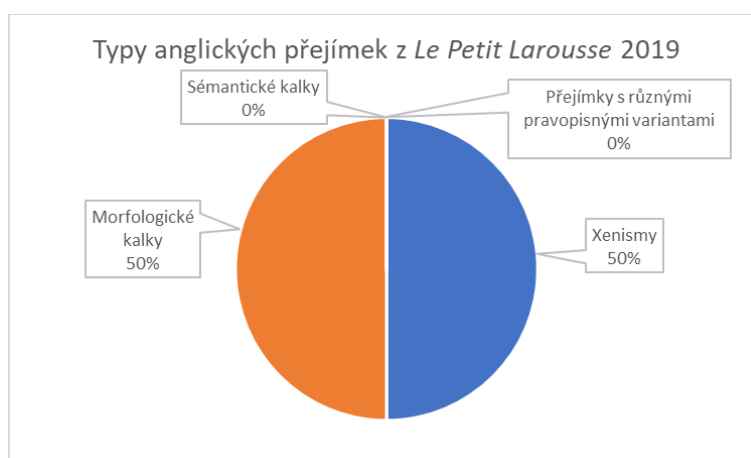
Složení slovních druhů přejímek z roku 2019 se příliš neliší od ostatních vydání. Opět suverénně vedou podstatná jména, celkem jich v tomto vydání najdeme 20. Dále jsme identifikovali 2 adjektiva a 1 sloveso. V 8 případech jsou přejímky následovány oficiálně doporučeným výrazem. O variantě používané v kanadské francouzštině hovoří slovník u přejímky 120) *infolettre*. Tento tvar nahrazuje anglické „newsletter“, avšak není oficiálně doporučeným výrazem. *Le Petit Robert* uvádí doporučený termín *lettre d'information*. K této přejímce se blíže vyjádříme v kapitole 5.8.1, jelikož je typologicky zajímavá.

Graf 17 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2019

5.8.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2019

Všechny nově kodifikované anglické přejímky z roku 2019 jsme rozdělili do kategorií podle jejich typu. První, nejpočetnější skupinou jsou opět xenismy, tedy slova přejatá ve své původní (anglické) podobě. Mezi xenismy řadíme přejímky 110)-119) a 121)-130). Příklady 110) a 127) bychom vzhledem ke dvěma uvedeným tvarům mohli také řadit k přejímkám s různými pravopisnými variantami. Přejímku 109) *bruncher* považujeme vzhledem ke koncovce *-er* za pofrancouzštěnou, řadili bychom ji tedy k morfologickým kalkům, ovšem opět by bylo možné uvažovat i o zařazení mezi přejímky s nesprávnou analýzou. Jak jsme již předeslali, přejímka 120) *infolettre* je typologicky zajímavá. Jedná se totiž o přímý kalk z anglického „newsletter“, ve kterém je zachována morfologická struktura původního výrazu. Díky tomu by tedy tato přejímka patřila k morfologickým kalkům. Zajímavé ale je, že varianta *infolettre* je preferovaná v Québecu, avšak neodpovídá oficiálně doporučenému výrazu, jedná se tedy z našeho pohledu o určitý přechodný výraz.

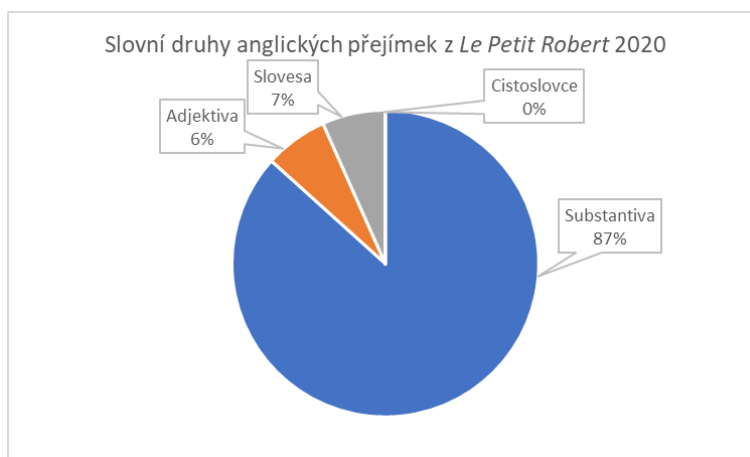
Graf 18 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Larousse* 2019

5.9 *Le Petit Robert* 2020

Do slovníku *Le Petit Robert* 2020 přibylo celkem 107 nových slov, mezi kterými je 14 anglických přejímek. Lze tedy ve srovnání s předchozími edicemi pozorovat pokles jak v počtu všech nově kodifikovaných slov, tak i v počtu anglických přejímek. Nově byly kodifikovány následující:

- 131) *agrobusiness* – substantivum, r. m., anglicismus, 1959, varianta anglického „agribusiness“ pomocí předpony *agro-*, označuje zemědělský průmysl
- 132) *blockchain* – substantivum, r. ž., anglicismus z informatiky, 2014, způsob ukládání a přenosu dat ve formě vzájemně propojených bloků chráněných proti úpravám, ofic. dop. výraz: *chaîne de blocs*
- 133) *coworking* – subst., r. m., anglicismus, 2008, situace, kdy nezávislí profesionálové sdílejí stejné pracoviště, ofic. dop. výraz: *cotravail*
- 134) *crossfit* – substantivum, r. m., anglicismus, 2006, sport kombinující gymnastiku, vzpírání a vytrvalost
- 135) *curation* – subst., r. ž., didaktický anglicismus, 2011, selekce a interpretace dat či informací na internetu
- 136) *data* – substantivum, r. ž., anglicismus, 2002, digitální údaje
- 137) *medley* – subst., r. m., zastaralý anglicismus, 1976, hudební skladba kombinující prvky z různých skladeb
- 138) *millénial, iale, iaux* – subst. a adj., sociologický anglicismus, 2002, osoba, která se stala dospělou okolo roku 2000
- 139) *qubit* – subst., r. m., anglicismus z metrologie, 1997, jednotka měření informací v kvantové informatice
- 140) *runneur, euse* – substantivum, anglicismus, 1998, běžec, běžkyně, člověk se zálibou v běhu
- 141) *scroller* – intransitivní sloveso, anglicismus, 2004, procházet, posouvat obsah na obrazovce počítače, telefonu atp.
- 142) *stand-up* – nesklonné substantivum, r. m., anglicismus, 1988, druh představení, ve kterém jediný komik (improvizovaně) komunikuje s obecnstvem bez použití rekvizit či dalších postav, ofic. dop. výrazy: *spectacle solo; solo; seul en scène*
- 143) *teaser* – subst., r. m., anglicismus, 1988, reklama, upoutávka obsahující záhadu, která bude odhalena později, ofic. dop. výraz: *accroche*
- 144) *welsh* – substantivum, r. m., anglicismus, 1926, plemeno poníků z Walesu

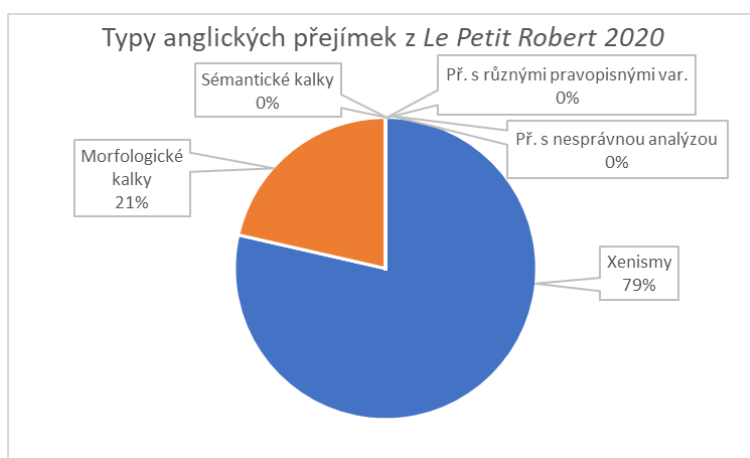
U výše vyjmenovaných přejímek opět dominují substantiva, celkem jsme jich našli 13. Z dalších slovních druhů se mezi těmito přejímkami vyskytuje 1 adjektivum a 1 intransitivní sloveso. S oficiálně doporučeným ekvivalentem jsme se setkali u 4 přejímek, konkrétně v příkladech 132), 133), 142) a 143). Žádný z přejatých výrazů není uveden spolu s kanadskou podobou.

Graf 19 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2020

5.9.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2020

Přejímky z edice pro rok 2020 byly rozřazeny dle Sablayrollovy typologie a zjistili jsme, že většinu z nich opět tvoří xenismy. Jedná se o přejímky 131)-137), 139), 142)-144). Další kategorií jsou morfologické kalky, k těm bychom řadili přejímky 138), 140) a 141). Je zajímavé, že příklad 141) *scroller* opět ukazuje pofrancouzštění slovesa pomocí přípony *-er*, která má pouze funkci asimilační, aby byla daná přejímka lépe integrována do francouzštiny a umožňovala skloňování. Tento jev se objevuje i v předchozích kapitolách, lze tedy předpokládat určitou produktivitu integrace přejatých sloves pomocí sufixu *-er*.

Graf 20 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2020

5.10 *Le Petit Robert* 2021

V této kapitole se budeme věnovat anglickým přejímkám z nejnovější edice slovníku *Le Petit Robert*. Pro letošní rok bylo nově kodifikováno pouhých 87 výrazů, což představuje oproti předchozím edicím poměrně výrazný pokles. Anglických přejímek bylo v edici pro rok 2021 kodifikováno 18:

- 145) *aidance* – substantivum, r. ž., anglicismus používaný v Kanadě, vznik 13. stol. ve Francii, pomoc, asistence
- 146) *ASMR* – substantivum, r. m. i r. ž., zkratka anglického „Autonomous Sensory Meridian Response“, 2013, Autonomní senzoričká meridiánová reakce
- 147) *balloune* nebo *baloune* – subst., r. ž., kanadský familiární anglicismus (kritizovaný), 1909, označuje nafukovací balónek, test na přítomnost alkoholu v dechu (ve smyslu „dýchat do balónku“, případně označuje bublinu)
- 148) *blacklister* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 1895, rozšířené od začátku 21. stol., přidat někoho na seznam nežádoucích osob
- 149) 2. *bot* – subst., r. m., anglicismus z informatiky, konec 20. stol., počítačový program, jenž automatizuje opakující se úkoly pomocí algoritmů, které napodobují lidské chování
- 150) *brainstormer* – intranzitivní sloveso, familiární anglicismus, 1992, účastnit se brainstormingu, vymýšlení nápadů
- 151) *cloud* – subst., r. m., anglicismus z informatiky, 2009, vzdálené úložiště, výpočetní technika za použití vzdáleného úložiště, ofic. dop. výraz: *nuage*
- 152) 3. *cosy* – subst., r. m., anglicismus, konec 20. stol., pevná skořepinová sedačka pro přepravu dítěte
- 153) *IPA* – subst., r. ž., anglicismus, 1990, silně chmelené světlé pivo, zkratka z anglického „India pale ale“
- 154) *mocktail* – substantivum, r. m., anglicismus, 1988, nealkoholický koktejl
- 155) *open space* – substantivum, r. m., anglicismus, 1990, společný pracovní prostor, ve kterém nejsou jednotlivá pracoviště oddělena
- 156) *spammer* – tranzitivní sloveso, anglicismus, 2001, posílat spamy, nevyžádané zprávy
- 157) 2. *squat* – subst., r. m., anglicismus z oblasti sportu, konec 20. stol., dřep
- 158) *step* – subst., r. m., anglicismus z oblasti sportu, konec 20. stol., označuje buď stupínek používaný ke cvičení, nebo konkrétně druh cvičení za využití stupínku

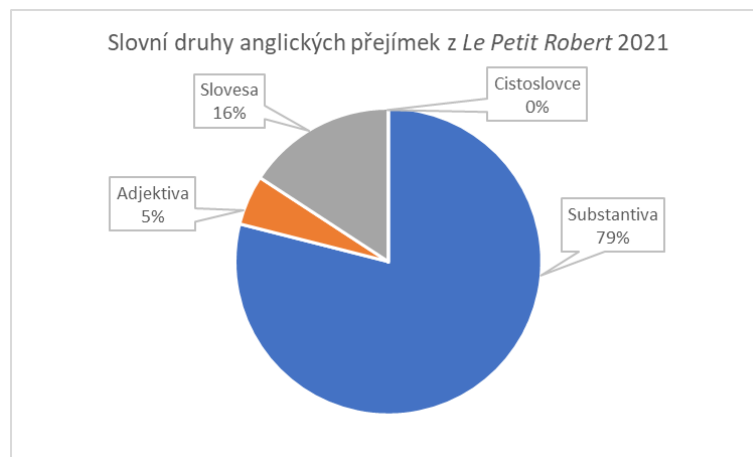
159) *story* – subst., r. ž., anglicismus, 2013, obrázek nebo krátké video publikované na sociální síti a viditelné na omezenou dobu

160) *tech* – substantivum, r. ž., anglicismus, 2003, oblast nových technologií

161) *trackeur* – substantivum, r. m., anglicismus z informatiky, začátek 21. stol., software integrovaný do aplikace za účelem shromažďování informací o uživateli

162) *veggie* – adjektivum a substantivum, anglicismus, 2002, vegetariánský, vegetarián

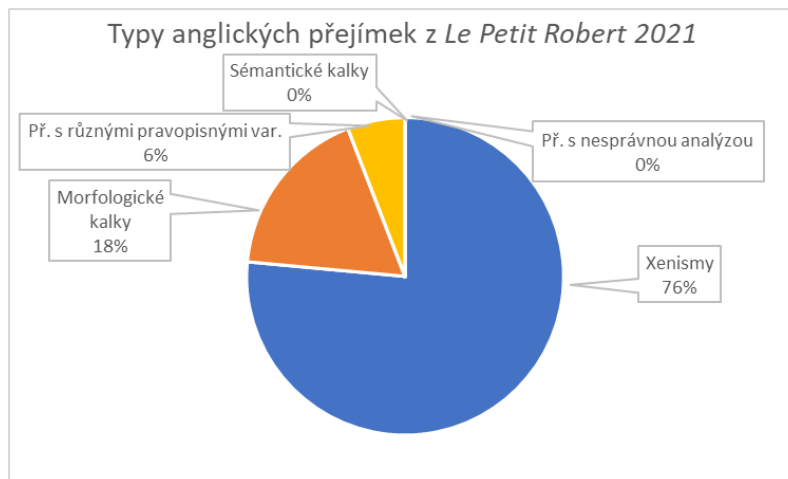
Není překvapením, že většinu výše vyjmenovaných přejímek tvoří substantiva. Celkem jich edice pro rok 2021 kodifikovala 15. Spolu s nimi pak do slovníku přibyla 3 slovesa a 1 adjektivum. Pouze u jedné přejímky je uveden doporučený ekvivalent, a to u 151) *cloud*, doporučený výraz je *nuage*, což je doslovný překlad anglického originálu („mrak“). Stejně tak pouze v jednom případě je uvedeno použití dané přejímky v Kanadě (viz 145)). V této edici se objevují 3 anglicismy z oblasti informatiky, konkrétně 149) 2. *bot*, 151) *cloud* a 161) *trackeur*. Další 2 nové přejímky jsou z oblasti sportu, a to 157) 2. *squat* a 158) *step*.

Graf 21 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2021

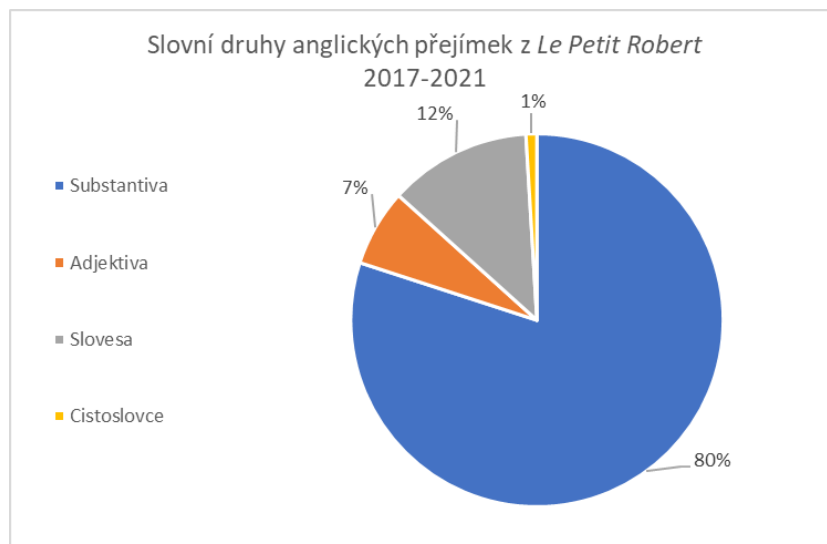
5.10.1 Typologie anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2021

Všechny anglické přejímky roku 2021 jsme zařadili do kategorií dle typologie Jean-Françoise Sablayrolla. Jako první jsme hledali slova přejatá ve své původní podobě, tzv. xenismy. K těm řadíme celkem 13 z výše vyjmenovaných přejímek, a to příklady 145), 146), 149), 151)-155), 157)-160) a 162). Druhou nejpočetnější kategorií tvoří morfologické kalky, ke kterým řadíme přejímky 148), 156) a 161). Díky dvěma podobám zápisu řadíme přejímku 147) *balloune* ou *baloune* do kategorie přejímek se dvěma pravopisnými variantami. Obecně řečeno ale nejsou přejímky roku 2021 typologicky rozmanité a nevybočují ze složení anglických přejímek v předchozích edicích slovníku.

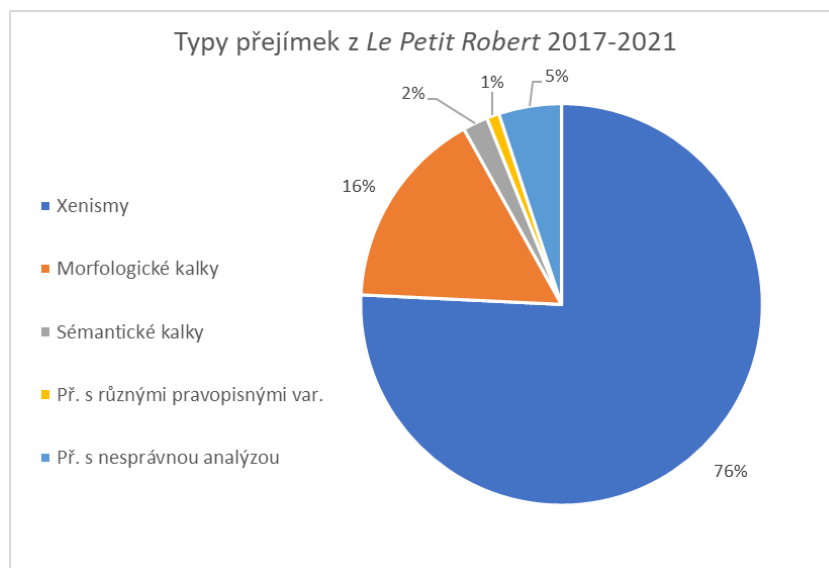

Graf 22 - Typy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2021

Poměr slovních druhů a typů přejímek ze všech analyzovaných edic slovníku *Le Petit Robert* je znázorněn na grafech níže:

Graf 23 - Slovní druhy anglických přejímek z *Le Petit Robert* 2017-2021

Graf 24 - Typy přejímek z *Le Petit Robert* 2017-2021

Tímto jsme uzavřeli první část praktické analýzy, ve které jsme se věnovali nově kodifikovaným anglickým přejímkám ve slovnících *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert* z let 2017-2021. Pro jednotlivé edice obou slovníků jsme nejprve uvedli samotný seznam nových anglicismů, ke kterým jsme posléze přiřadili jejich slovnědruhové zařazení, případně odvětví původu či použití daných slov, v některých případech i další detaily. U slovníku *Le Petit Robert* jsme také zmínili dataci přejímek. Pro všechny anglické přejímky jsme pomocí překladu vytvořili jejich českou definici. Posléze jsme přejaté výrazy zařadili do kategorií podle typologie přejímek J.-F. Sablayrolle.

Jak se ukázalo, většinu přejatých výrazů tvořila substantiva, dále pak adjektiva a slovesa. Výchozí hypotézou byl předpoklad, že většinu přejímek budou tvořit substantiva a adjektiva. Tato hypotéza byla potvrzena pouze částečně, jelikož dohromady bylo ve slovnících kodifikováno 145 substantiv, 13 adjektiv, 15 sloves a 1 citoslovce. Lze tedy konstatovat, že většinu nově přejatých slov tvořila substantiva a slovesa. Adjektiva následovala těsně za slovesy, nelze tedy původní hypotézu považovat za zcela mylnou. Z ostatních slovních druhů jsme se setkali pouze s 1 citoslovcem. Ani typologicky nebyly přejímky z vybraných slovníků příliš rozmanité, většinu tvořily tzv. xenismy a morfologické kalky. V několika případech existovaly dvě pravopisné varianty jedné přejímky, kterým Sablayrolle věnuje samostatnou kategorii. Ve většině případů slovníky neuvádějí oblast původu či použití daných anglicismů, nemohli jsme tedy potvrdit náš předpoklad, že většina nových přejímek bude pocházet z oblasti informatiky či sociálních sítí.

V druhé části praktické analýzy se budeme věnovat rozboru odpovědí na dotazník týkající se 10 vybraných přejímek ze slovníků *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert* kodifikovaných v letech 2017-2021.

6. PERCEPCE VYBRANÝCH ANGLICISMŮ RODILÝMI MLUVČÍMI FRANCOUZŠTINY

V této kapitole se budeme zabývat percepcí anglicismů rodilými mluvčími francouzštiny. Za účelem zjištění jejich postoje k vybraným anglickým přejímkám jsme vytvořili dotazník, ve kterém jsme použili kombinaci otevřených a uzavřených otázek.³⁵

Nejprve byli respondenti tázáni na sociolingvistické faktory – věk, pohlaví/gender, mateřský jazyk, místo původu/pobytu³⁶ a úroveň znalosti angličtiny. Tyto obecné otázky označeny jako povinné. Poté následovaly podrobnější otázky týkající se 10 přejímk. Struktura otázek k jednotlivým přejímkám byla stejná. Nejprve respondenti uvedli, zda přejímku znají, případně zda ji používají. Následně bylo jejich úkolem pokusit se uvést definici daného výrazu. Tyto první dvě otázky byly povinné. Dále mohli dotazovaní mluvčí nepovinně určit, zda znají nějaký ekvivalent tohoto slova, či zda místo něj používají slovo jiné. Závěrem měli možnost zanechat k dotazníku jakýkoli komentář či připomínku.

Dotazník byl určen rodilým mluvčím francouzštiny a byl sdílen online formou skrze platformu Survio v průběhu listopadu 2020. Pro kontrolu relevance odpovědí jsme se respondentů dotazovali na jejich mateřský jazyk, což nám umožnilo vyřadit nevyhovující respondenty. Celkem bylo nasbíráno 99 odpovědí, z nichž po vyřazení nevyhovujících respondentů zbylo 93 odpovědí vhodných pro analýzu. Vybrali jsme 10 anglických přejímk, na které jsme se respondentů dotazovali. Tyto přejímky byly vybrány tak, aby se v dotazníku objevila 1 přejímka z každé edice analyzovaných slovníků. Zároveň jsme přejímky do dotazníku volili tak, aby představovaly škálu slovních druhů, které se mezi novými přejímkami objevovaly nejčastěji, tedy podstatná jména, přídavná jména a slovesa. Vybranými přejímkami jsou:

- i. *arty*
- ii. *hipster*
- iii. *blockchain*
- iv. *hackathon*
- v. *chatbot*

³⁵ Otázky v dotazníku byly inspirované pracemi české lingvistky Mudrochové z let 2012 (vydáno pod jménem Fridrichová) a 2018.

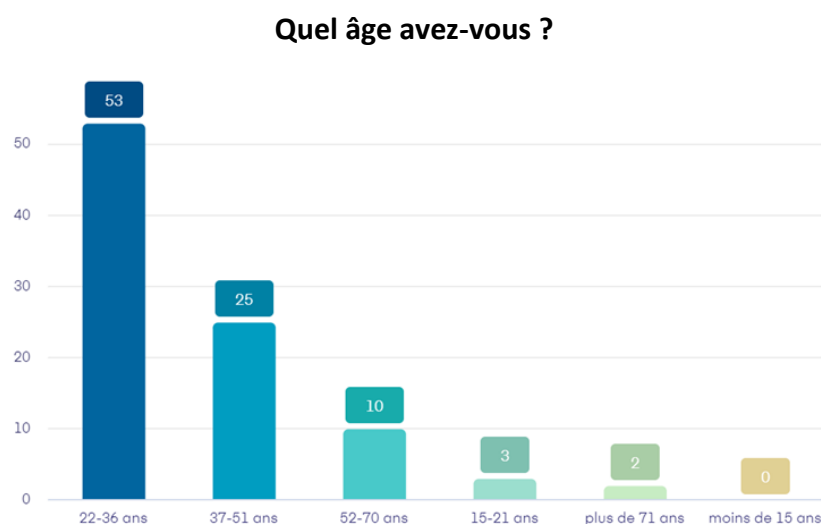
³⁶ Místo původu/pobytu nebylo do analýzy zařazeno, odpovědi nebyly pro účely práce statisticky vypovídající.

- vi. *burn-out*
- vii. *liker*
- viii. *bruncher*
- ix. *scroller*
- x. *veggie*

Celý dotazník sestává z celkem 46 otázek. Vzhledem k tomu, že je dotazník určený rodilým mluvčím francouzštiny, jsou všechny informace a otázky ve francouzském jazyce. Pro účely srozumitelnosti budou k otázkám přidány české vysvětlivky. Nejprve bude představen celkový statistický přehled dotazníku formou grafů, následně se budeme zabývat 5 vybranými přejímkami do detailu.

6.1 Věk respondentů

Nejprve jsme se dotazovali na věk respondentů. Jednotlivé možnosti odpovědí na tuto povinnou otázku byly zvoleny tak, aby odpovídaly současnému pojetí dělení generací.³⁷ Jedinou výjimku tvoří nejmladší kategorie, kde jsme vyčlenili skupinu 15-21 let a méně než 15 let, jelikož u velmi mladých respondentů by jejich věk mohl být překážkou v porozumění dotazníku či přejímek samotných. Žádný ze zodpovězených dotazníků nebyl od osoby mladší 15 let, což eliminovalo tento možný problém.

Graf 25 - Věk respondentů

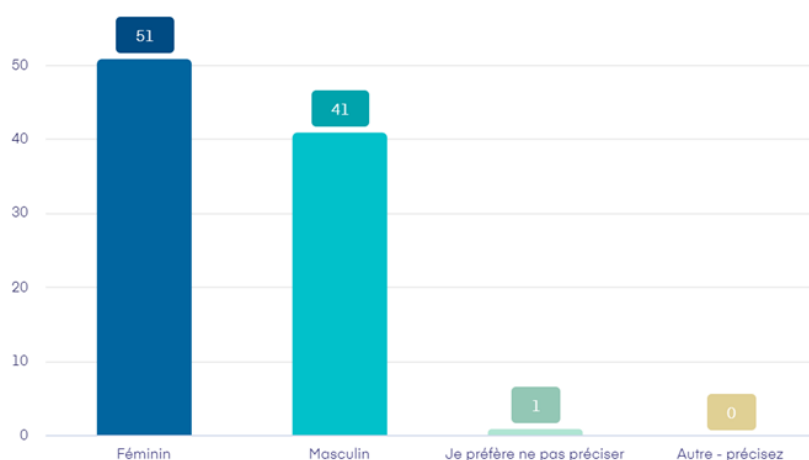
³⁷Digital Recruiters. „Comprendre générations X, Y, Z pour mieux recruter !“. Web. 1. 11. 2020 <https://www.digitalrecruiters.com/blog/marque-employeur/comprendre-generations-x-y-z-mieux-recruter.html>

6.2 Pohlaví/gender respondentů

Druhá povinná otázka se týkala pohlaví, případně genderu. Na výběr byly 4 možnosti: ženské (*feminin*), mužské (*masculin*), dále možnost „nechci uvést“ (*je préfère ne pas préciser*) a „jiné – upřesněte“ (*autre – précisez*). Ukázalo se, že možnost neuvádět pohlaví či genderovou identitu byla vhodně zvolena, jelikož ji využil 1 z respondentů, který by třeba

Quel est votre sexe ou genre sexuel actuel ?

v případě nevyhovujících možností nebyl ochoten dotazník vyplnit. V dotazníku převažovaly respondentky nad respondenty v poměru 51:41.

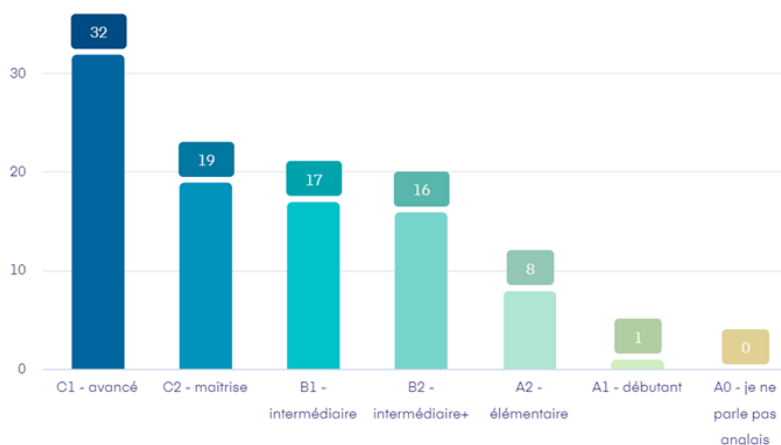
Graf 26 - Pohlaví/gender respondentů

6.3 Úroveň znalosti anglického jazyka

Dále byli respondenti dotazováni ohledně jejich úrovně angličtiny. Dělení jednotlivých úrovní bylo zvoleno s ohledem na oficiální Společný evropský referenční rámec.³⁸ Ukázalo se, že většina respondentů hodnotí své znalosti anglického jazyka na úrovni C1, hned poté následuje nejvyšší úroveň C2. Naopak v žádném z dotazníků nebyla zvolena varianta A0 – nemluvím anglicky.

³⁸Wikipedie, otevřená encyklopedie. Web. 2. 11. 2020
https://cs.wikipedia.org/wiki/Společný_evropský_referenční_rámec

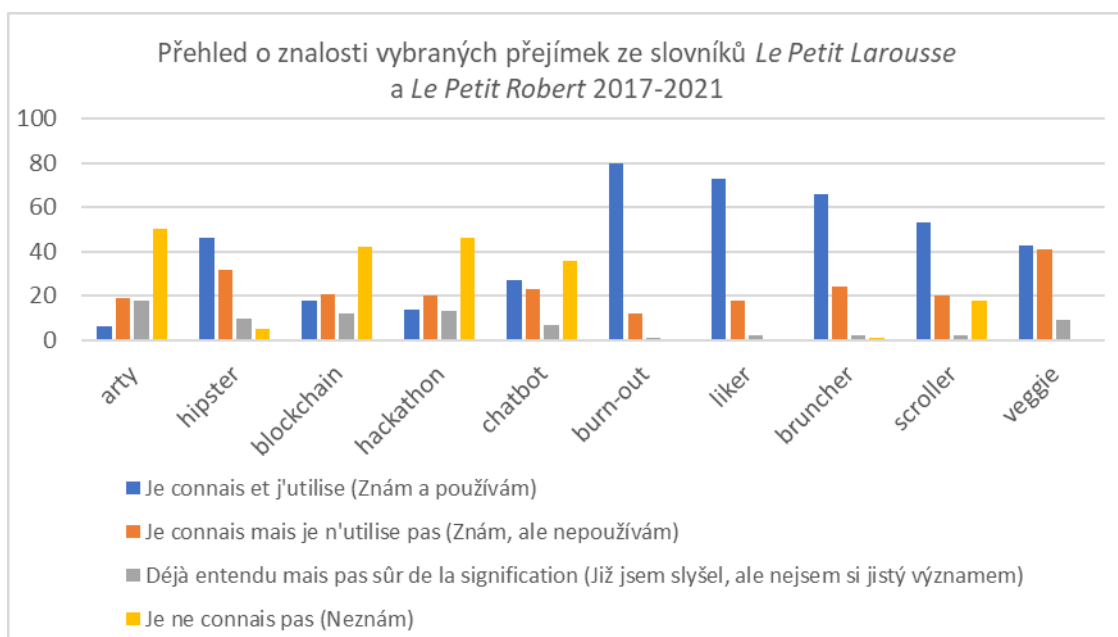
Quel est votre niveau de l'anglais ?

Graf 27 - Úroveň znalosti anglického jazyka

6.4 Celkový přehled znalosti vybraných anglických přejímek

Pro každou z 10 vybraných přejímek museli respondenti vybrat, zda daný termín znají a používají, případně zda ji znají, ale nepoužívají, nebo zda termín již slyšeli, ale nejsou si jisti jeho významem, či přejímku neznají vůbec. Výsledky pro všech 10 vybraných přejímek jsou zpracovány grafickou formou:

Graf 28 - Celkový přehled znalosti vybraných anglických přejímek

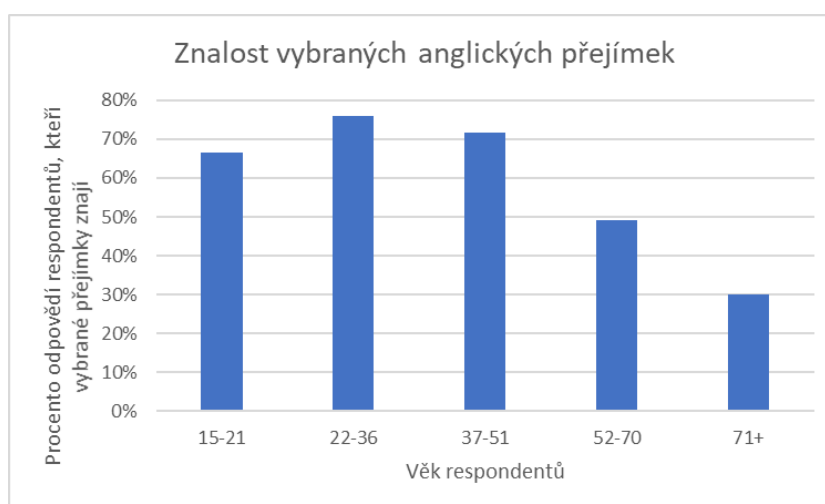
Graf výše ukazuje přehled rodilých mluvčích o 10 anglických přejímkách kodifikovaných ve slovnících *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert* 2017-2021. Výsledky ukázaly, že nejznámějším a zároveň nejpoužívanějším termínem z vybraných přejímek je *burn-out*. Spolu s *liker* a *veggie* patří k výrazům, které všichni dotazovaní alespoň někdy v životě už slyšeli. K dobře známým

přejímkám se řadí také *bruncher* a *scroller*. Naopak nejméně známou přejímkou je adjektivum *arty*, u které 50 respondentů uvedlo, že ji neznají, dalších 18 uvedlo, že tuto přejímkou slyšeli, ale nejsou si jisti jejím významem. Pouze 6 dotazovaných přejímkou *arty* zná a používá.

Tímto byly shrnuty celkové výsledky dotazníkového šetření týkajícího se 10 anglických přejímk. V následujících kapitolách se budeme 5 náhodně vybraným přejímkám věnovat podrobněji.

6.5 Znalost vybraných anglických přejímk a věk respondentů

Pro ověření hypotézy, že větší znalost anglicismů budou vykazovat mladší respondenti, byl vytvořen graf. Tento graf byl vytvořen manuálně tak, že byly sečteny všechny odpovědi *Je connais et j'utilise* (znám a používám) a *Je connais mais je n'utilise pas* (znám, ale nepoužívám) v jednotlivých věkových kategoriích. Aby byla data porovnatelná, vyjádřili jsme procenty poměr mezi celkovým počtem odpovědí u každé věkové kategorie a počtem odpovědí „znám [...]“ v dané kategorii.

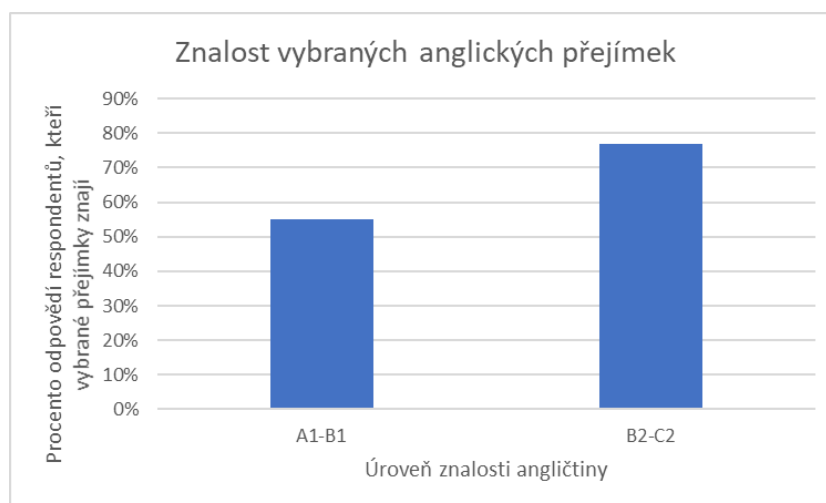
Graf 29 - Znalost vybraných anglických přejímk a věk respondentů

Z grafu vyplývá, že největší přehled o vybraných anglických přejímkách mají respondenti z věkové skupiny 22-36 let, odpověď „znám [...]“ tvořila 76 % ze všech odpovědí této skupiny. Je však třeba brát v potaz fakt, že tato věková skupina tvořila většinu našich respondentů (53), a tak nelze tento výsledek považovat za všeobecně platný, ačkoli byly všechny hodnoty převedeny poměrně tak, aby byly porovnatelné. Zajímavá je věková skupina 37-51 let, do které spadá 25 respondentů. Ve svých odpovědích v celkem 72 % případů uvedli, že dané přejímky znají. U nejmladších respondentů našeho dotazníku je procento znalosti přejímk poměrně vysoké, ale bohužel celkový počet dotazovaných ve věku 15-21 let není dostatečný k pozorování obecných tendencí.

Hypotézu o znalosti anglicismů mladšími mluvčími se povedlo částečně dokázat. Znalost přejímek byla skutečně nejvyšší u mluvčích do 36 let věku, nicméně rozdíl není v porovnání se starší generací významný. Můžeme tak tyto výsledky vnímat jako nástin skutečné situace a pro účely této práce jsou zajímavým prvkem, nicméně pro bližší zkoumání by muselo být analyzováno více respondentů, ideálně regulovaných tak, aby počty dotazovaných v jednotlivých generacích byly přibližně stejné.

6.6 Znalost vybraných anglických přejímek a úroveň angličtiny

Další hypotézou k ověření byla ta, ve které jsme předpokládali větší přehled o anglicismech u respondentů s úrovní angličtiny B2 a vyšší. Odpovědi respondentů byly rozděleny do dvou skupin, A1-B1 a B2-C2.³⁹ Obě kategorie jsou porovnány v grafu níže:

Graf 30 - Znalost vybraných anglických přejímek a úroveň angličtiny

Ukázalo se, že u respondentů s úrovní angličtiny A1-B1 bylo 55 % odpovědí „znám [...]“, zatímco v kategorii B2-C2 tvořily tyto odpovědi 77 %. Lze tedy konstatovat, že naše hypotéza o větším přehledu o anglicismech u respondentů s vyšší úrovní angličtiny byla potvrzena.

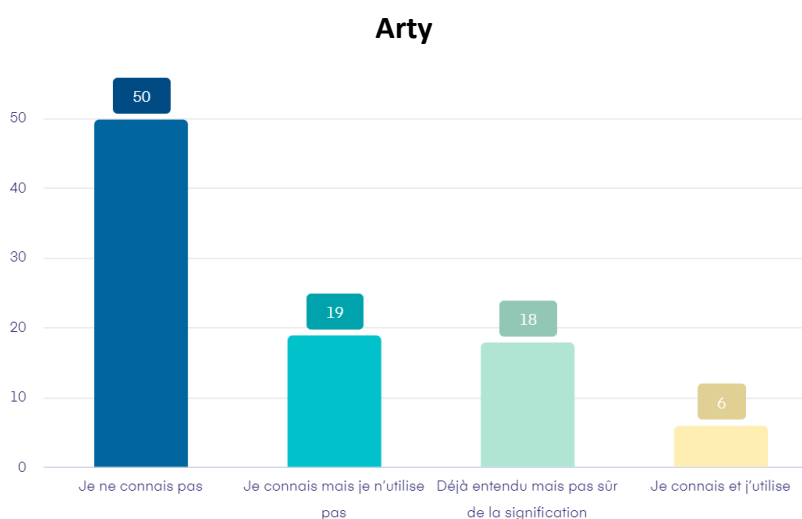
V následujících kapitolách se budeme věnovat 5 vybraným přejímkám podrobněji, bude zkoumán přehled respondentů významu těchto přejímek a jimi uvedené definice a ekvivalenty, případně preferované termíny.

6.7 Arty

Prvním anglicismem, který bude konkrétně přiblížen, je adjektivum *arty*. Toto nesklonné přídavné jméno popisuje uměleckou sféru, většinou nějaké inovativní prvky. Tato přejímka

³⁹ Jednou z možných odpovědí v dotazníku byla úroveň A0 – *je ne parle pas anglais* (nemluvím anglicky), nicméně žádný respondent tuto možnost nevybral, proto byla z grafu vypuštěna.

byla kodifikována ve slovníku *Le Petit Larousse* pro rok 2017 a neuvádí se pro ni žádný oficiálně doporučený výraz.

Graf 31 - Arty

První otázka u každé z přejímek směřovala k její znalosti. Respondenti mohli vybírat ze 4 možností: *Je connais et j'utilise* (Znám a používám), *Je connais mais je n'utilise pas* (Znám, ale nepoužívám), *Déjà entendu mais pas sûr de la signification* (Již jsem slyšel, ale nejsem si jistý významem) a *Je ne connais pas* (Neznám). V případě přejímky *arty* zvolilo 50 respondentů (tedy více než polovina) možnost *Je ne connais pas* (Neznám). Pouze 6 dotazovaných adjektivum *arty* zná a zároveň používá, viz graf 31.

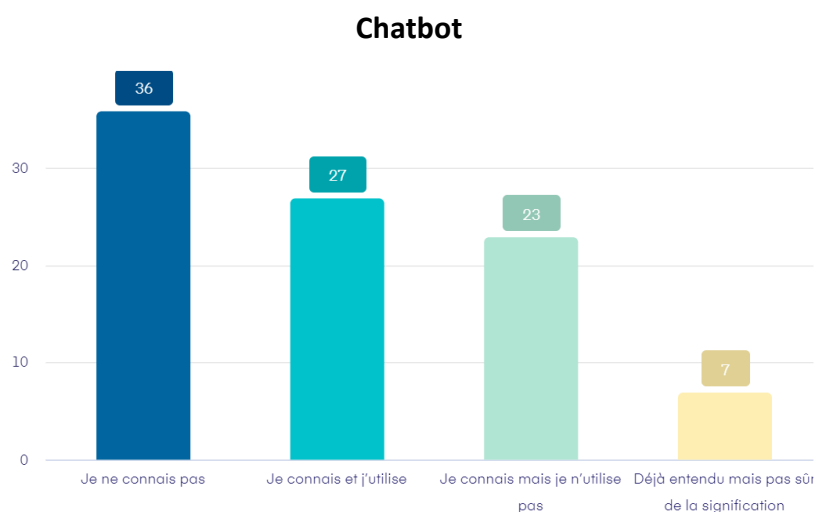
V následující otázce k přejímce *arty* měli respondenti za úkol pokusit se napsat definici tohoto slova. Z nejčastěji se opakujících odpovědí můžeme uvést např. „(něco) uměleckého“, „týkající se umění“.⁴⁰ V několika případech jsme se setkali s odpovědí, že toto slovo je pejorativní, snobské, avšak slovník žádnou poznámku o negativním hodnocení u tohoto termínu neuvádí.

Rodilí mluvčí byli dále tázáni, zda znají nějaký ekvivalent tohoto slova, případně jaký termín místo něj používají. Zatímco otázky týkající se všeobecné znalosti a definice byly pro respondenty povinné, otázky o ekvivalentu a náhradním termínu byly nepovinné. Odpovědi na tyto nepovinné otázky se často shodovaly, opakovaly se zejména výrazy *artistique* a *avant-gardiste*.

⁴⁰ Všechny definice byly přeloženy autorkou této diplomové práce.

6.8 Chatbot

Další anglickou přejímkou, která bude podrobněji popsána, je substantivum *chatbot*. Tento výraz byl kodifikován ve slovníku *Le Petit Robert* 2019 jako přejímka z oblasti informatiky, *Le Petit Larousse* jej kodifikoval až v nejnovější edici pro rok 2021. *Chatbot* označuje konverzačního robota, oba slovníky shodně uvádějí oficiálně doporučený výraz *agent conversationnel*.

Graf 32 - Chatbot

Graf výše znázorňuje znalost přejímky *chatbot* dle odpovědí respondentů. Ve srovnání s předchozím anglicismem *arty* je *chatbot* pro dotazované známější, nicméně stále jich více než třetina uvádí, že tento pojem nezná. Avšak celkem 50 dotazovaných slovo zná, přibližně polovina jej zároveň i používá. V celkem 7 případech respondenti přejímku už někdy slyšeli, ale nejsou si jisti jejím významem.

Z pohledu definice byly uvedené odpovědi většinou velmi podobné oficiálnímu významu, nejčastěji se opakovaly formulace „robot pro konverzaci“, „umělá inteligence pro komunikaci v dialogu“, případně „umělá inteligence v aplikacích pro rychlé zasílání zpráv“.

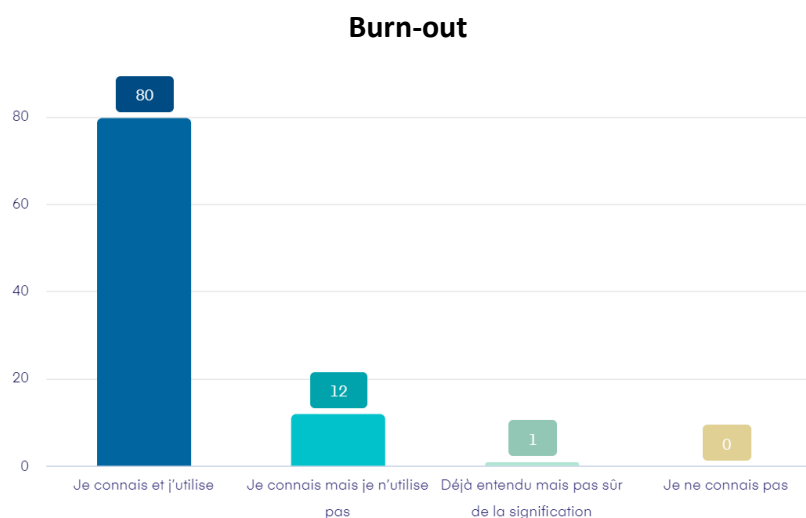
Jako ekvivalent byly nejčastěji uváděny výrazy *robot*, *messaging instantané*, jeden respondent uvedl *agent conversationnel*, což je zároveň oficiálně doporučený ekvivalent, v jedné odpovědi bylo uvedeno *un agent de conversation*, což je slovníkem uváděnému ekvivalentu blízké.

Jelikož se jedná o přejímku, která má oficiálně doporučený ekvivalent, byly výrazy *chatbot* a *agent conversationnel* také ověřeny v korpusech *InterCorp* a *Araneum Francogallicum Maius*. V *InterCorpu* se ani jeden z výrazů nenachází, v *Araneu* je 9 výskytů slova *chatbot*

a 17 výskytů výrazu agent *conversationnel*.⁴¹ Je tedy možné, že respondenti neznají přejímku chatbot, ale ekvivalent agent *conversationnel* by jim byl bližší. Výsledky dotazníku ale ukazují, že vztah *chatbot* = *agent conversationnel* u mluvčích není ukotvené.

6.9 Burn-out

Substantivum *burn-out* bylo kodifikováno ve slovníku *Le Petit Robert* 2017. Slovník *Le Petit Larousse* jej v edicích 2017-2021 neuvádí. Používá se pro označení syndromu vyhoření a oficiálně doporučeným alogenním ekvivalentem je *syndrome d'épuisement professionnel*.

Graf 33 - Burn-out

Přejímka *burn-out* byla ze všech analyzovaných anglicismů pro respondenty nejznámější. Celkem 80 dotazovaných uvedlo, že daný výraz zná a používá. Dalších 12 respondentů výraz *burn-out* zná, ale nepoužívá, 1 osoba uvedla, že slovo již slyšela, ale není si jista významem. Žádný vyplněný dotazník neobsahoval odpověď „Neznám“.

Účastníci dotazníkového šetření se pokusili uvést definici přejímky *burn-out*, ve svých odpovědích byli poměrně přesní. Jako příklad nejčastějších definic můžeme zmínit „deprese“, „pracovní vyčerpání“ a „deprese z přepracování“.

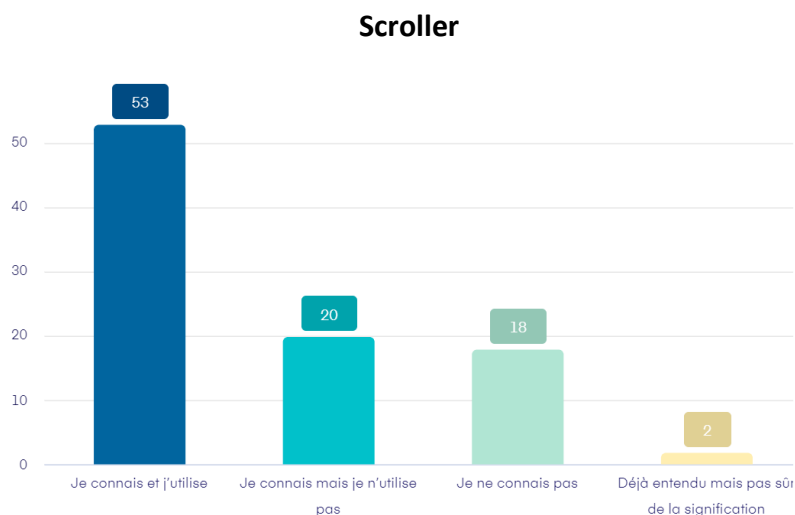
Jako ekvivalenty byly nejčastěji uvedeny výrazy *dépression*, *surmenage* a *épuisement*. Přesné znění oficiálně doporučeného ekvivalentu *syndrome d'épuisement professionnel* uvedl 1 respondent.

⁴¹ Benko, V.: *Araneum Francogallicum Maius*, verze 15.03. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 1. 12. 2020)

Přejímka *burn-out* má oficiálně doporučený ekvivalent *syndrome d'épuisement professionnel*, proto jsme oba výrazy ověřovali v korpusech. Korpus *InterCorp* obsahuje 3 výskyty tvaru *burn-out*⁴² a žádný výskyt alogenního ekvivalentu.⁴³ Korpus *Araneum Francogallicum Maius* obsahuje celkem 595 výskytů tvaru *burn-out* a žádný výskyt podoby *syndrome d'épuisement professionnel*.⁴⁴ Ověření v korpusech ukazuje, že je anglicismus *burn-out* upřednostňován před francouzským ekvivalentem *syndrome d'épuisement professionnel*.

6.10 Scroller

Anglická přejímka *scroller* patří k intranzitivním slovesům a byla kodifikována ve slovníku *Le Petit Robert 2020*. V žádné edici slovníku *Le Petit Larousse 2017-2021* se toto sloveso neobjevuje. Slovník popisuje *scroller* jako „procházet, posouvat obsah na obrazovce počítače, telefonu atp.“, oficiálně doporučený výraz není uveden.

Graf 34 - Scroller

Většina (53) respondentů sloveso *scroller* zná a používá, dalších 20 uvedlo, že přejímku zná, ale nepoužívá a 2 respondenti toto slovo už někdy slyšeli, ale nejsou si jisti jeho významem. Celkem 18 dotazovaných uvedlo, že tuto přejímku nezná.

Mezi uvedenými definicemi, které byly většinou poměrně přesné, se nejčastěji opakovalo „posouvat obsah na displeji“ či „procházet obsah webové stránky“.

⁴² Všechny 3 výskyty se nacházely v textu, jehož zdrojovým jazykem je němčina. V původních francouzských textech nebyl žádný výskyt tohoto slova.

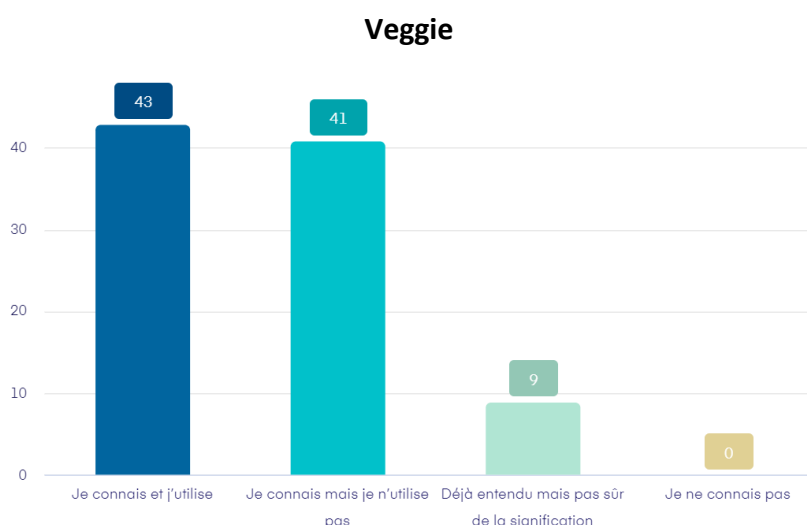
⁴³ Nádvoříková, O. – Vavříň, M.: Korpus InterCorp – francouzština, verze 13 z 1. 11. 2020. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2020. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 1. 12. 2020)

⁴⁴ Benko, V.: Araneum Francogallicum Maius, verze 15.03. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz> (citováno 1. 12. 2020)

Tato přejímka nemá žádný oficiálně doporučený ekvivalent, nicméně odpovědi respondentů poskytly zajímavé náměty, nejvíce uváděným výrazem bylo *faire défiler*, *défiler* a *dérouler*. Například *faire défiler* zachovává význam přejatého výrazu a jeho četnost v odpovědích ukazuje na možnost používání této alogenní varianty v běžné řeči.

6.11 Veggie

Poslední přejímkou, které se budeme blíže věnovat, je slovo *veggie*, které může být substantivem i adjektivem. Tato přejímka byla kodifikována ve slovníku *Le Petit Robert 2021*, *Le Petit Larousse* ji ve zkoumaných edicích neuvádí. Jako adjektivum se používá pro označení něčeho vegetariánského, jako substantivum denotuje vegetariána.

Graf 35 - Veggie

Přejímka *veggie* je pro všechny respondenty známá. Celkem 43 dotazovaných ji zná a používá, dalších 41 ji zná, ale nepoužívá a 9 dotazovaných tento výraz již slyšelo, ale nezná jeho přesný význam.

U definice této přejímky bylo zajímavé pozorovat, zda ji respondenti budou vnímat jako adjektivum i substantivum, nebo pouze jako jeden slovní druh. Lze konstatovat, že se mezi definicemi objevily jak odpovědi týkající se pouze adjektiva, tak i ty, které na danou přejímku nahlížely jako na substantivum. Někteří respondenti správně uvedli obě varianty. Převažovaly definice jako „vegetarián“, „něco vegetariánského“, ale také „vegan“⁴⁵. Objevila se ale také

⁴⁵ Slovník u přejímky *veggie* hovoří pouze o vegetariánech/něčem vegetariánském

definice „zelenina“, u které respondent uvedl, že výraz *veggie* používá v plurálu právě k označení zeleniny.⁴⁶

Mezi ekvivalenty, které dotazovaní uvedli, převažuje *végétarien* a *vegan*.

Závěrem měli respondenti možnost zanechat jakýkoli komentář k dotazníku. Dotazovaní několikrát uvedli, že si díky dotazníku uvědomili nárůst používání anglicismů v každodenním životě a že je znepokojuje problém vzpomenout si na jejich francouzské ekvivalenty. Také byly uvedeny komentáře o rozdílném přístupu v Québecu, kdy mluvčí uvedli, že v kanadské francouzštině se častěji setkáme s francouzskými překlady anglicismů a že jsou Québečané v pohledu na anglicismy striktnější. Tyto komentáře potvrzuje i analýza obou slovníků v praktické části této práce (zejména kap. 5), jelikož u několika anglických přejímek byla pro Québec uvedena jiná, francouzská varianta, např. *spoiler* vs. *divulgâcher* (viz 5.2 a 5.6).

Shrnutí

Přejímání slov z cizích jazyků je jedním z procesů rozšiřování slovní zásoby jazyka. Přejímání slov z angličtiny je v současnosti velmi časté, jelikož angličtina si ve světě vydobyla pozici *linguy francy*. Přejatá slova mohou být do cílového jazyka integrována různými způsoby, což umožňuje je klasifikovat dle různých typologií.

První část praktické analýzy se věnovala zkoumání anglických přejímek kodifikovaných v letech 2017-2021 ve dvou francouzských slovnících, *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert*. Výčet těchto přejímek byl získán na základě korpusu *DiCo*, ve kterém jsou pod vedením Camille Martineze zaznamenávána nově kodifikované výrazy v každé edici obou slovníků. Celkem bylo analyzováno 162 anglických přejímek.⁴⁷ Přejímky byly zkoumány z hlediska jejich definice, slovního druhu, dále byly zmíněny různé (socio)lingvistické informace, např. rok vzniku výrazu, regionální použití, stylistické zařazení atp. Následně byly všechny přejímky klasifikovány na základě typologie Jean-Françoise Sablayrolla. Z pohledu slovních druhů přejatých slov výrazně převažovala substantiva (88 % v *Le Petit Larousse* a 80 % v *Le Petit Robert*). Analýza typů přejímek dle Sablayrolla ukázala, že došlo ke kodifikaci především xenismů, které tvořily 69 % v *Le Petit Larousse*, 76 % v *Le Petit Robert* a morfologických kalků, celkem jich bylo 28 % v *Le Petit Larousse* a 16 % v *Le Petit Robert*.

⁴⁶ Anglický slovník *Merriam-Webster* uvádí u *veggie*, že znamená: 1. zelenina, 2. vegetarián/vegetariánský (slangově). „Veggie.“ *Merriam Webster*. Web. 7. 12. 2020.

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/veggie>

⁴⁷ Po započtení vícero slovních druhů jedné přejímky byl celkový počet 174

Druhá část praktické analýzy byla věnována dotazníkovému šetření. Dotazník byl určen rodilým mluvčím francouzštiny a jeho cílem bylo zjistit postoj rodilých mluvčích k vybraným kodifikovaným anglicismům. Úkolem celkem 93 respondentů bylo uvést u 10 vybraných přejímeček, zda je znají a používají, dále uvedli definici jednotlivých výrazů a jejich případný ekvivalent. Výsledky byly zkoumány z hlediska korelace věku respondentů a znalosti anglicismů, dále byla analyzována souvislost mezi znalostí anglického jazyka a znalostí anglických přejímeček. Podařilo se částečně dokázat, že mladší mluvčí mají o přejímečkách z angličtiny větší přehled, nicméně rozdíly mezi jednotlivými věkovými kategoriemi nebyly velké. Přesvědčivě se prokázala hypotéza o lepší znalosti anglických přejímeček u dotazovaných s vyšší úrovní angličtiny.

Závěrem bylo konkrétněji zkoumáno 5 vybraných přejímeček, u kterých jsme sledovali, zda mluvčí uváděli správné definice a ekvivalenty, případně zda u přejímeček s oficiálně doporučeným ekvivalentem tento výraz uvedli. Nicméně z takto malého vzorku populace a přejímeček nelze vyvozovat obecně platné závěry, můžeme je považovat spíše za náhled na možné tendence u vybraných rodilých mluvčích.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývala kodifikovanými anglickými přejímkami ve francouzštině a jejich percepcí rodilými mluvčími francouzštiny. V teoretické části byly anglické přejímky definovány z hlediska francouzské, anglické a české jazykovědy. Dále byly přejímky popsány z hlediska jejich typologie a integrace do francouzského jazyka na základě prací P. Guirauda, M. Pergniera, H. Walterové, J.-F. Sablayrolla a Nicole a Jeana Tournierových. Závěrem byla zmapována historie anglických přejímek ve francouzštině. Cíl práce byl dvojitý, zaprvé bylo cílem analyzovat kodifikované anglické přejímky z posledních 5 let, následně bylo záměrem zjistit jejich percepci rodilými mluvčími francouzštiny. Prvním předpokladem bylo, že většinu kodifikovaných anglicismů budou tvořit substantiva a adjektiva, druhá hypotéza předpokládala, že většina přejímek bude pocházet především z oblasti nových technologií, sociálních sítí a popkultury a třetí hypotéza očekávala větší přehled o anglicismech u mluvčích mladších 36 let a se znalostí angličtiny na úrovni B2 a vyšší.

Praktická část sestává ze dvou částí. V první části byla provedena excerptce anglických přejímek ze slovníků *Le Petit Larousse* a *Le Petit Robert 2017-2021*. Celkem bylo získáno 162 přejímek z angličtiny, které byly analyzovány. Každá přejímka byla zařazena dle slovního druhu, dále byla definována a popsána z hlediska různých sociolingvistických faktorů. Následně byly všechny přejímky kategorizovány dle jejich typu s ohledem na zvolenou typologii J.-F. Sablayrolla. Praktická analýza ukázala, že mezi kodifikovanými anglicismy z let 2017-2021 převažovala substantiva nad adjektivy a slovesy, ostatní slovní druhy se ve vzorku de facto nevyskytovaly. Hypotézu o převaze substantiv a adjektiv se tak povedlo potvrdit pouze částečně, jelikož adjektiva tvořila menší část přejímek, než bylo původně očekáváno. Z pohledu typologie tvořily většinu přejímek tzv. xenismy, tedy slova přejatá v původní podobě.

Druhá část praktické analýzy byla věnována dotazníkovému šetření. Pro účely dotazníku bylo zvoleno 10 přejímek, které byly vybrány tak, aby zachycovaly škálu jejich slovních druhů, v rámci jednotlivých druhů byly pojmy zvoleny náhodně. Dotazník byl určen rodilým mluvčím francouzštiny, po vyřazení neodpovídajících respondentů byly analyzovány odpovědi 93 dotazovaných. Cílem dotazníku bylo zkoumat, zda dotazovaní znají a používají vybrané přejímky a zda jsou schopni uvést jejich definici, ekvivalent, případně jimi preferovaný výraz. Vzhledem k omezenému počtu respondentů i zkoumaných přejímek nelze výsledky považovat za všeobecně aplikovatelné, nicméně pro účely této práce jsou směrodatné pro ověřování stanovených hypotéz.

Dotazníkové šetření částečně potvrdilo východiska této práce. Výsledky ukázaly, že věk respondentů nehraje ve znalosti anglicismů tak zásadní roli, jako bylo předpokládáno. Respondenti mladší 36 let sice částečně prokázali větší přehled o anglických přejímkách, ale rozdíly mezi věkovými kategoriemi nebyly dostatečně průkazné. Hypotéza o pozitivním vlivu vyšší úrovně angličtiny na znalost anglických přejímk byla potvrzena, respondenti s úrovní angličtiny B2-C2 znali vybrané přejímky v 77 % případů, zatímco u mluvčích s úrovní A1-B1 to bylo pouze v 55 % případů.

Celkově lze konstatovat, že anglicismy hrají ve francouzském lexiku významnou roli a mají tendenci stávat se běžnou součástí každodenního jazyka rodilých mluvčích. Problematika anglických přejímk poskytuje mnoho příležitostí k dalšímu studiu, jako pokračování výzkumu by mohlo být přínosné nahlížet na anglicismy ve francouzštině z pohledu fonetiky a fonetické integrace.

RÉSUMÉ

Emprunts à l'anglais codifiés en français contemporain et leur perception par les locuteurs natifs

Le présent mémoire analyse les emprunts à l'anglais codifiés dans les dictionnaires *Le Petit Larousse* et *Le Petit Robert* et leur perception par les locuteurs natifs. L'adoption des mots étrangers est une des manières d'enrichissement de lexique français.

L'un des objectifs de ce mémoire est d'analyser les anglicismes adoptés dans *Le Petit Larousse* et *Le Petit Robert* entre 2017 et 2021. L'autre objectif est d'étudier la perception des anglicismes par les locuteurs natifs. Pour l'analyse pratique, 3 hypothèses ont été formulées :

1. Les substantifs et adjectifs prédomineront parmi les emprunts à l'anglais au cours des 5 dernières années.
2. Les termes empruntés proviendront principalement du domaine des nouvelles technologies, des réseaux sociaux et de la culture populaire.
3. Les locuteurs de moins de 36 ans et ceux ayant un niveau d'anglais supérieur ou égal à B2 auront une meilleure connaissance des anglicismes sélectionnés.

Le mémoire est divisé en parties théorique et pratique. La partie théorique introduit les emprunts en général et les anglicismes. D'abord, on présente la définition des emprunts. Ensuite, les anglicismes sont décrits du point de vue typologique, et on présente des différents types de leur intégration en français. Finalement, on présente l'histoire des anglicismes en français.

L'analyse pratique contient deux sous-parties. Dans la première partie, on a analysé 162 mots empruntés à l'anglais, codifiés dans les dictionnaires *Le Petit Larousse* et *Le Petit Robert*. Il est possible de constater la prédominance des substantifs. Par conséquent, la première hypothèse a été partiellement confirmée. De plus, on a analysé les emprunts selon leur type tout en suivant la typologie de Jean-François Sablayrolles. Dans notre corpus, la majorité des emprunts appartiennent aux xénismes. Vu que le domaine d'origine est spécifié seulement pour une minorité d'emprunts, l'hypothèse que la plupart des anglicismes proviennent du domaine des nouvelles technologies, des réseaux sociaux et de la culture populaire, n'a pas été confirmé. La seconde partie de l'analyse pratique consiste en questionnaire de sondage.

On a choisi 10 anglicismes pour le questionnaire dans lequel 93 locuteurs natifs ont répondu aux questions concernant leur connaissance des mots choisis. Les résultats du sondage n'ont pas confirmé de manière convaincante la relation entre l'âge des locuteurs et leur connaissance des anglicismes, donc une de nos hypothèses n'a pas été confirmée. Au contraire, les résultats ont montré que la relation entre le niveau d'anglais et la connaissance des anglicismes est significative. Les locuteurs qui parlent l'anglais au niveau B2-C2, connaissent les emprunts choisis dans 77 % des cas, tandis que les locuteurs qui ont déclaré le niveau d'anglais A1-B1, connaissent les anglicismes dans 55 % des cas.

En général, le nombre d'anglicismes dans le questionnaire et le nombre des locuteurs natifs qui ont participé dans le sondage, ne permettent pas de faire des conclusions généralement valides. Néanmoins, il est possible d'observer les tendances dans le processus d'enrichissement du lexique par les anglicismes : d'un côté la prédominance des substantifs parmi les emprunts à l'anglais, d'un autre côté le maintien de l'orthographe originale.

Les emprunts offrent beaucoup de possibilités pour recherches complémentaires, il serait intéressant d'analyser les anglicismes dans le cadre de phonétique et leur intégration phonétique dans la langue cible.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BENKO, Vladimír. *Araneum Francogallicum Maius*, verze 15.03. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2015. Dostupné z <http://www.korpus.cz>.

Cambridge Dictionary online, 2020. Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/>.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda (Přehled)*. Praha: Pražská imaginace, 1994.

DEROY, Louis. *L'emprunt linguistique*. Paris: Les Belles Lettres, 1980.

Dictionnaire Universel François Et Latin, vulgairement appelé Dictionnaire de Trévoux [...]. Paris: Compagnie des libraires associés, 1771.

Digital Recruiters, blog. Dostupné z: <https://www.digitalrecruiters.com/blog>.

DUBOIS, Jean. *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage*. Paris: Larousse, 1994.

ETIEMBLE, René. *Parlez-vous franglais?* Paris: Gallimard, 1991.

FRIDRICHOVÁ-MUDROCHOVÁ, Radka. *La troncation en tant que procédé d'abréviation et sa perception dans le français contemporain*. Oloumouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta: 2012.

GUIRAUD, Pierre. *Les mots étrangers*. Paris: Presses universitaires de France, 1971.

HASPELMATH, Martin; TADMORE, Uri. *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*. Berlin: Mouton de Gruyter, 2009.

HUMBLEY, John. „Emprunts, vrais et faux, dans le Petit Robert 2007“. *La journée des dictionnaires 2007*, p. 221-238, 2007. Dostupné z <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00275603>.

Internaute, Dictionnaire français. Dostupné z: <https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/>.

KACPRZAK, Alicja; MUDROCHOVÁ, Radka; SABLAYROLLES, Jean-François. *L'emprunt en question(s)*. Limoges: Lambert-Lucas, 2019.

KARLÍK, Petr; NEKULA, Marek; PLESKALOVÁ, Jana. *Nový encyklopedický slovník češtiny online*, 2012-2020. Dostupné z <https://www.czechency.org/>.

Kolektiv autorů. *Le Petit Larousse illustré 2021*. Paris: Larousse, 2020.

KURTZ, Jean-Paul. *Dictionnaire étymologique, lexicologique et historique des anglicismes et des américanismes*. Paris: Books on Demand, 2013.

Larousse, Dictionnaire français en ligne, 2020. Dostupné z <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>.

LEHMANN, Alise; MARTIN-BERTHET, Françoise. *Introduction à la lexicologie, Sémantique et morphologie*. Paris: Nathan Université, 2003.

MELITZ, Jacques. „English as a Lingua Franca: Facts, Benefits and Costs“.

The World Economy, Vol. 41, Issue 7, p. 1750-1774, 2018. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/324266084_English_as_a_lingua_franca_Facts_benefits_and_costs.

Merriam-Webster, 2020. Dostupné z <https://www.merriam-webster.com/>.

MUDROCHOVÁ, Radka. „The perception of fashion Anglicisms in contemporary French – results of a questionnaire survey“. *XLinguae*. Vol. 11, Issue 1, p. 195-205, 2018. Dostupné z: http://xlinguae.eu/2018_11_01xl_17.html.

NÁDVORNÍKOVÁ, Olga; VAVŘÍN, Martin. *Korpus InterCorp – francouzština*, verze 12 z 12. 12. 2019. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2019. Dostupné z <http://www.korpus.cz>.

NÁDVORNÍKOVÁ, Olga; VAVŘÍN, Martin. *Korpus InterCorp – francouzština*, verze 13 z 1. 11. 2020. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2020. Dostupné z <http://www.korpus.cz>.

PERGNIER, Maurice. *Les anglicismes: danger ou enrichissement pour la langue française ?*. Paris: Presses universitaires de France, 1989.

PEŠEK, Ondřej. *Enrichissement du lexique de l'ancien français: les emprunts au latin dans l'œuvre de Jean de Meun*. Brno: Masarykova univerzita, 2007.

REY, A., REY-DEBOVE, J., *Le Petit Robert 2021, dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, nouvelle édition du Petit Robert de Paul Robert*, Paris: LeRobert, 2020.

REY-DEBOVE, Josette. „La sémiotique de l'emprunt lexical“. *Travaux de linguistique et de littérature*, n. XI (1), p. 107-123, 1973.

SABLAYROLLES, Jean-François. *La néologie en Français Contemporain. Examen du concept et analyse de productions néologiques récentes*. Paris: Honoré Champion Éditeur, 2000.

STEEMERS, V. – ZIPPERT, M. „Vous parlez français ?“. Western Michigan University: Printemps 2013. Dostupné z:
<https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u58/2014/languages-quoid'neufspring13.PDF>.

TOURNIER, Nicole; TOURNIER Jean. *Dictionnaire de lexicologie française*. Paris: Ellipses, 2009.

TREPS, Marie. *Les Mots migrants. Les tribulations du français en Europe*. Paris: Editions du Seuil, 2009.

VAVŘÍN, Martin; ROSEN, Alexandr. *Treq – databáze překladových ekvivalentů*. Praha: FF UK, 2015. Dostupné z <http://treq.korpus.cz>.

WALTER, Henriette. *Honni soit qui mal y pense. L'incroyable histoire d'amour entre le français et l'anglais*. Paris: Editions Robert Laffont, 2001.

WALTER, Henriette. *L'aventure des mots français venus d'ailleurs*. Paris: Laffont, 1997.

WALTER, Henriette; WALTER, Gérard. *Dictionnaire des mots d'origine étrangère*. Paris: Larousse-Bordas, 1998.

WALTEROVÁ, Henriette. *Francouzština známá i neznámá*. 1. vyd. Praha: Jan Kanzelsberger, 1993.

Wikipedie, otevřená encyklopedie. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org>.

Wiktionnaire, le dictionnaire libre. Dostupné z <http://fr.wiktionary.org>.

ZANOLA, Maria Teresa. „Les anglicismes et le français du XXIe siècle: La fin du français ?“. *Synergies Italie*, n. 4, p. 87-96, 2008.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Succession des langues de la science en Occident, Walter 2001: 267	41
Graf 1 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2017	47
Graf 2 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2017	48
Graf 3 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2018	50
Graf 4 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2018	51
Graf 5 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2019	52
Graf 6 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2019	53
Graf 7 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2020	55
Graf 8 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2020	56
Graf 9 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2021	57
Graf 10 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2021	57
Graf 11 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2017-2021	58
Graf 12 - Typy přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2017-2021	58
Graf 13 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2017	61
Graf 14 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2017	62
Graf 15 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2018	64
Graf 16 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2018	65
Graf 17 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2019	67
Graf 18 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Larousse</i> 2019	67
Graf 19 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2020	69
Graf 20 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2020	69
Graf 21 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2021	71
Graf 22 - Typy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2021	72
Graf 23 - Slovní druhy anglických přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2017-2021	72
Graf 24 - Typy přejímek z <i>Le Petit Robert</i> 2017-2021	73
Graf 25 - Věk respondentů	76
Graf 26 - Pohlaví/gender respondentů	77
Graf 27 - Úroveň znalosti anglického jazyka	78
Graf 28 - Celkový přehled znalosti vybraných anglických přejímek	78
Graf 29 - Znalost vybraných anglických přejímek a věk respondentů	79
Graf 30 - Znalost vybraných anglických přejímek a úroveň angličtiny	80
Graf 31 - Arty	81
Graf 32 - Chatbot	82
Graf 33 - Burn-out	83
Graf 34 - Scroller	84
Graf 35 - Veggie	85

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník k vybraným kodifikovaným anglickým přejímkám

Anglicismes dans les dictionnaires Le Petit Larousse et Le Petit Robert 2017-2021

Madame, Monsieur, étudiante en Philologie française à l'Université Charles de Prague, je réalise un mémoire de master sur les anglicismes nouveaux dans les éditions des dictionnaires Le Petit Larousse et Le Petit Robert de 2017 à 2021. Dans ce cadre, je vous remercie de bien vouloir consacrer quelques minutes pour répondre au questionnaire ci-joint. Les réponses sont anonymes.
Merci,
Jitka Graciasová

LANCER LE QUESTIONNAIRE

1. Quel âge avez-vous ?*

Choisissez une seule réponse

moins de 15 ans

15-21 ans

22-36 ans

37-51 ans

52-70 ans

plus de 71 ans

2. Quel est votre sexe ou genre sexuel actuel ?*

Choisissez une seule réponse

Masculin

Féminin

Je préfère ne pas préciser

Autre - précisez

3. Quelle est votre langue maternelle ?*

Écrivez un ou plusieurs mots...

4. Quel est votre lieu de résidence ?*

Précisez votre pays/région

Écrivez un ou plusieurs mots...

5. Quel est votre niveau de l'anglais ?*

Choisissez une seule réponse

A0 - je ne parle pas anglais

A1 - débutant

A2 - élémentaire

B1 - intermédiaire

B2 - intermédiaire+

C1 - avancé

C2 - maîtrise

6. arty*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

7. arty*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

8. Connaissez-vous un équivalent de mot « arty » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

9. Utilisez-vous un autre mot à la place de « arty » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

10. hipster*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

11. hipster*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

12. Connaissez-vous un équivalent de mot « hipster » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

13. Utilisez-vous un autre mot à la place de « hipster » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

14. blockchain*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

15. blockchain*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

16. Connaissez-vous un équivalent de mot « blockchain » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

17. Utilisez-vous un autre mot à la place de « blockchain » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

18. hackathon*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

19. hackathon*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

20. Connaissez-vous un équivalent de mot « hackathon » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

21. Utilisez-vous un autre mot à la place de « hackathon » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

22. chatbot*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

23. chatbot*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

24. Connaissez-vous un équivalent de mot « chatbot » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

25. Utilisez-vous un autre mot à la place de « chatbot » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

26. burn-out*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

27. burn-out*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

28. Connaissez-vous un équivalent de mot « burn-out » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

29. Utilisez-vous un autre mot à la place de « burn-out » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

30. liker*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

31. liker*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

32. Connaissez-vous un équivalent de mot « liker » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

33. Utilisez-vous un autre mot à la place de « liker » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

34. bruncher*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

35. bruncher*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

36. Connaissez-vous un équivalent de mot « bruncher » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

37. Utilisez-vous un autre mot à la place de « bruncher » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

38. scroller*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

39. scroller*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

40. Connaissez-vous un équivalent de mot « scroller » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

41. Utilisez-vous un autre mot à la place de « scroller » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

42. veggie*

Répondez aux questions concernant votre connaissance de ce terme

Je connais et j'utilise

Je connais mais je n'utilise pas

Déjà entendu mais pas sûr de la signification

Je ne connais pas

43. veggie*

Essayez de donner une définition de ce mot

Écrivez un ou plusieurs mots...

44. Connaissez-vous un équivalent de mot « veggie » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

45. Utilisez-vous un autre mot à la place de « veggie » ?

Si oui, précisez. Sinon, ne répondez pas.

Écrivez un ou plusieurs mots...

46. Avez-vous des remarques ou commentaires?

Écrivez un ou plusieurs mots...

